

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Regionální politika a strukturální pomoc EU v Polské republice

Regional Policy and EU Structural Aid in Poland

Student: Bc. Jitka Roubalíková

Vedoucí diplomové práce: Ing. Lukáš Melecký

Ostrava 2011

Místopřísežně prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a ostatní materiály, z nichž jsem při přípravě práce čerpala, řádně cituji a uvádím v seznamu použité literatury. Přílohy č. 1, 2, 4, 6, 7, 8, 16, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila

Ráda bych poděkovala mému vedoucímu diplomové práce, panu Ing. Lukáši Meleckému, za jeho odborné metodické vedení, cennou pomoc a podnětné připomínky a rady v průběhu zpracování této diplomové práce.

V Ostravě 29. 4. 2011

.....
Bc. Jitka Roubalíková

Obsah

1	Úvod.....	7
2	Teoretická východiska regionální politiky EU	9
2.1	Úloha a význam regionální politiky EU	9
2.2	Vývoj regionální politiky Evropská unie.....	10
2.3	Principy a zásady regionální politiky EU	14
2.4	Regionální politika EU v programovacím období 2000 – 2006.....	15
2.4.1	<i>Cíle regionální politiky EU .....</i>	<i>16</i>
2.4.2	<i>Nástroje regionální politika EU.....</i>	<i>16</i>
2.4.3	<i>Fond soudržnosti .....</i>	<i>18</i>
2.4.4	<i>Iniciativy Společenství.....</i>	<i>19</i>
2.4.5	<i>Finanční rámec regionální politiky EU v období 2000 – 2006.....</i>	<i>20</i>
2.5	Regionální politika Evropské unie v období 2007 – 2013	21
2.5.1	<i>Cíle regionální politiky EU v období 2007 – 2013 .....</i>	<i>21</i>
2.5.2	<i>Nástroje na podporu regionální politiky EU v programovacím období 2007 – 2013 .....</i>	<i>23</i>
2.5.3	<i>Iniciativy politiky soudržnosti .....</i>	<i>24</i>
2.5.4	<i>Finanční perspektiva pro období 2007 – 2013 .....</i>	<i>25</i>
3	Sociálně – ekonomická charakteristika a regionální struktura Polské republiky ...	27
3.1	Obecná charakteristika	27
3.2	Vybrané aspekty sociálně – ekonomické analýzy Polské republiky	32
3.2.1	<i>Ekonomická charakteristika .....</i>	<i>32</i>
3.2.2	<i>Trh práce .....</i>	<i>33</i>
3.2.3	<i>Veřejné finance a daňový systém .....</i>	<i>35</i>
3.2.4	<i>Investice a inovace .....</i>	<i>37</i>
3.2.5	<i>Zahraniční obchod .....</i>	<i>41</i>
3.3	Regionální struktura Polské republiky	41

4	Programování strukturální pomoci v Polské republice po vstupu do EU	46
4.1	Předvstupní pomoc v období 1990 - 2004.....	46
4.2	Programování strukturální pomoci v období 2004 - 2006.....	46
4.2.1	<i>Rámec programování strukturální pomoci EU v Polsku .....</i>	<i>47</i>
4.2.2	<i>Implementační struktura programování.....</i>	<i>49</i>
4.2.3	<i>Finanční alokace strukturální pomoci v období 2004 - 2006 .....</i>	<i>50</i>
4.3	Programování strukturální pomoci v období 2007 - 2013.....	52
4.3.1	<i>Struktura programových dokumentů .....</i>	<i>52</i>
4.3.2	<i>Organizační struktura v implementaci programů strukturální pomoci .....</i>	<i>61</i>
4.3.3	<i>Hlavní aspekty implementace .....</i>	<i>62</i>
4.3.4	<i>Alokace finančních prostředků na období 2007 – 2013.....</i>	<i>68</i>
4.4	Budoucnost politiky soudržnosti EU v Polsku na léta 2014 – 2020	69
5	Realizace a využití strukturální pomoci EU v Polské republice	70
5.1	Základní pojmy při realizaci strukturální pomoci EU	70
5.2	Ex – post evaluace Národního rozvojového plánu Polska 2004 – 2006	71
5.2.1	<i>Realizace jednotlivých programů.....</i>	<i>72</i>
5.3	On – going evaluace NSRO 2007 - 2013	88
6	Závěr.....	92
	Seznam použité literatury.....	95
	Seznam zkratk	104
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce.....	107
	Přílohy	108

1 Úvod

Předložená diplomové práce nazvaná „Regionální politika a strukturální pomoc EU v Polské republice“ je zaměřena na problematiku regionální politiky EU, která bývá taktéž často označována jako politika hospodářské a sociální soudržnosti nebo strukturální politika, a její realizaci v Polské republice.

Cílem diplomové práce je analýza a evaluace strukturální pomoci EU v Polsku v rámci zkráceného programovacího období 2004 – 2006 a programovacího období 2007 – 2013 se zaměřením na analýzu finančního pokroku čerpání strukturální pomoci.

Základní **hypotézou** diplomové práce je ověření skutečnosti, že Polsko vyčerpalo alokaci finanční pomoci strukturálních fondů EU ve výši 8 631,1 mil. EUR ve zkráceném programovacím období v plné výši. Základní hypotéza se rozpadá do dvou dílčích hypotéz diplomové práce. První hypotéza vychází z předpokladu, že v polovině programovacího období 2007 – 2013 došlo v rámci realizace strukturální pomoci EU v Polsku k nasmlouvání minimálně 50 % alokovaných finančních prostředků. Druhá dílčí hypotéza zahrnuje tvrzení, že kvalita programových dokumentů strukturální pomoci EU v Polsku přispívá k efektivnímu čerpání finančních prostředků.

Postup zpracování vybraného tématu vychází ze základních metodických přístupů, které jsou vhodně vybrány pro jednotlivé dílčí části práce. K naplnění cíle a hypotézy diplomové práce je využíváno metod deskripce, analýzy a dedukce.

Struktura diplomové práce je rozčleněna do čtyř hlavních obsahových kapitol, které jsou dále rozděleny na podkapitoly dvojí úrovně. První kapitola se zabývá teoretickým vymezením regionální politiky EU a vývojem v průběhu její existence. Kromě toho přibližuje zásady a principy pomoci, kterými je řízena realizace regionální politiky EU. Ve zbývajících částech je možné se seznámit s realizací regionální politiky EU v programovacích obdobích 2000 – 2006 a 2007 – 2013 a dále jsou přiblíženy jednotlivé cíle, nástroje a finanční rámec jednotlivých programovacích období.

Druhá obsahová kapitola se zabývá v první části obecným přiblížením Polské republiky, druhá podkapitola se věnuje rozboru vybraných aspektů v sociálně - ekonomické analýze Polska. Třetí a závěrečná podkapitola přibližuje regionální členění v Polsku ze dvou hledisek a to z hlediska polské samosprávy a na základě územní klasifikace NUTS.

Třetí obsahová kapitola představuje ucelený přehled systému programování strukturální pomoci v Polsku. Pro dokreslení celkového přehledu o této problematice v Polsku je hned na úvod této kapitoly zmínka o předvstupní pomoci Polsku, poté následuje seznámení s programování strukturální pomoci v programových obdobích 2004 – 2006 a 2007 – 2013, kde jsou rozebrány jednotlivé programové dokumenty. Z důvodu probíhajícího programovacího období 2007 – 2013 je věnována zvýšená pozornost jednotlivým tematickým operačním programům. Na závěr této kapitoly je uveden nástin polského postoje k budoucí formě regionální politiky EU po roce 2013, který je od roku 2010 živě diskutován.

Čtvrtá a závěrečná kapitola se zabývá analýzou a vyhodnocením finančního čerpání v rámci zkráceného programovacího období 2004 – 2006. Veškeré programy byly v době tvorby této diplomové práce uzavřeny, uznatelné náklady proplaceny a jedná se tak o ex-post evaluaci, na jejímž základě je možné analyzovat úspěšnost realizace strukturální pomoci v Polsku. V závěrečné části této kapitoly je rozebráno průběžné on-going hodnocení strukturální pomoci v programovacím období 2007 – 2013. Jelikož už uběhla polovina programovacího období, bude zajímavé zjistit, jak si stojí Polská republika v čerpání finančních zdrojů z Evropské unie.

Při zpracování diplomové práce jsou použity převážně cizojazyčné zdroje, jak v tištěné, tak i elektronické podobě.

2 Teoretická východiska regionální politiky EU

2.1 Úloha a význam regionální politiky EU

Regionální politika Evropské unie patří mezi jednu z nejvýznamnějších a hlavně nejvíce diskutovaných politik Evropské unie (EU). Samotný pojem regionální politika EU bývá často zaměňován za politiku hospodářské a sociální soudržnosti¹ (HSS) EU nebo za strukturální EU. Z tohoto důvodu je vhodné vymezit tyto základní pojmy a jejich odlišnosti.

Samotnou regionální politiku lze obecně definovat jako **soubor intervencí**, zaměřených podle konkrétní situace státu a jeho regionů a podle očekávaných vývojových tendencí na podporu opatření vedoucích k růstu ekonomických aktivit a lepšímu územnímu rozložení v území tak rozvoji infrastruktury. Základní podmínkou je jasné definování priorit a koncentrace prostředků na tyto priority. Jejím **významným cílem** je **konvergence regionů v rámci určitého územního celku** a klíčovým znakem je její selektivnost, to znamená diferenciaci zaměření intervencí na podporu vybraných problémových regionů, které výrazně zaostávají ve svém rozvoji za průměrem v míře, která je společensky uznána za nežádoucí.²

Regionální politika EU je spojena se **začátky Evropského společenství** (ES). I přes určitou homogenost zakládajících států lze v preambuli Smlouvy o *Evropském hospodářském společenství* nalézt **kořeny této politiky**, kdy se členské státy zavazují posílit hospodářství a zajistit harmonický vývoj snižování rozdílů, které existují mezi jednotlivými oblastmi. Vstup Velké Británie v roce 1973, na jejíž politický popud byl vytvořen *Evropský fond regionální rozvoje* (ERDF), byl podnětem ke zvýšení zájmu o tuto politiku.

Strukturální politika EU spadá do druhé poloviny 80. let minulého století. V té době proběhla **reforma regionální politiky**, která byla společně s částí sociální a zemědělské politiky implementována do tzv. strukturální politiky. Fondy této politiky byly označeny jako strukturální fondy.

Politika hospodářské a sociální soudržnosti EU je datována do 90. let 20. století, kdy byla uvedena v platnost *Maastrichtská smlouva* (Smlouva o EU), ve které byla definována jako jeden z jejích hlavních cílů **soudržnost**. Politika HSS EU usiluje svými aktivitami o **postupné vytvoření podmínek pro vyrovnaní regionálních rozdílů**, které mají za cíl zvýšit konkurenceschopnost na regionální, národní a mezinárodní úrovni. V současné době má

---

¹ Lisabonská smlouva doplnila politiku hospodářské a sociální soudržnosti o územní (teritoriální) soudržnost.

² MMR, 2006, str. 6.

kromě rozměru hospodářské a sociální soudržnosti, také rozměr územní neboli **teritoriální soudržnosti**, který byl zaveden *Lisabonskou smlouvou*.

2.2 Vývoj regionální politiky Evropská unie

V počátečních fázích evropské integrace nenalezneme žádné větší známky pozornosti ze strany Společenství, které by byly věnované regionální politice. Evropské hospodářské společenství bylo založeno šesticí zakládajících členů, *Francií, Německem, Itálií, Belgií, Nizozemskem a Lucemburskem*, které roku 1957 podepsaly tzv. Římské dohody³. Cílem tohoto nově vytvořeného Společenství bylo **dosáhnutí harmonického hospodářského vývoje** ve všech odvětvích národního hospodářství členských států, přičemž měl být zároveň zajištěn růst životní úrovně obyvatelstva. Prostředek, jehož pomocí se mělo dosáhnout výše uvedených cílů, představoval **společný trh**. Výchozím stupněm společného trhu vytyčeným Společenstvím měla být celní unie. Předpokládalo se, že při vybudování celní unie a jejího následného rozvoje do vyšších stupňů integrace přinese **samovolné vyrovnávání regionálních disparit**. Proto se v počátcích evropské integrace vše podřizovalo vytvoření vnitřního trhu Společenství. Dalším důvodem, proč nebyla regionální politika v centru pozornosti byla skutečnost, že ekonomická výkonnost tehdejších členských států byla pokládána za vyrovnanou, až na výjimku, kterou tvořila oblast Mezzogiorna v Itálii.

Římská smlouva zakotvila, mimo jiné, vznik *Evropské investiční banky (EIB)* jako finančního prostředku, který nabízel možnost poskytování půjček a garancí na projekty v méně rozvitých regionech. Dále na základě této smlouvy vznikl *Evropský zemědělský podpůrný a garanční fond (EAGGF)*, a *Evropský sociální fond (ESF)*, který financoval sociální politiku, prováděnou v té době ještě nezávisle na politice regionální.

Ani v 60. letech minulého století nebyla věnována regionální politice příliš velká pozornost. Aktivita Společenství se v tomto období soustředily především na zavedení tzv. **Společné zemědělské politiky** (1962) a na **dokončení celní unie** (1968), na pokračování **budování jednotného vnitřního trhu**. V roce 1969 bylo stanoveno jako priorita dalšího integračního procesu vybudování **Hospodářské a měnové unie**, tj. po dokončení vnitřního trhu následné zavedení společné měny.⁴

---

³ Římskými dohodami byly založeny EHS a Euratom. Stejně zakládající země založily o pět let dříve, roku 1952, Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO), které mělo časovou působnost omezenou na padesát let. ESUO a Euratom se věnoval pouze jednomu strategickému odvětví, EHS představoval model široké integrace.

⁴ Boháčková, Hrabánková, 2009.

Roku 1972 došlo k **prvnímu** plánovanému **rozšíření** o následující země, kterými byly *Velká Británie, Dánsko a Irsko* (Norsko odmítlo vstup do EHS v referendu)⁵. Přistoupení těchto států s různě výkonnými ekonomikami, v době celosvětově nepříznivého ekonomického vývoje, rozměnilo doposud jednotnou názorovou hladinu na realizaci regionální politiky na národní bázi. Velkou zásluhu k výraznému prosazení regionální politiky na komunitární úrovni lze přičíst Velké Británii⁶, která je považována za kolébku regionální politiky. Na summitu Evropské rady konaném v říjnu 1972 bylo projednáno zřízení *Evropského fondu regionální rozvoje* (European Regional Development Fund, ERDF), ve kterém se měly alokovat a poté přerozdělovat finanční prostředky ve prospěch ekonomicky slabších regionů. Zřízení tohoto fondu podporovala, tzv. *Kohezní koalice* zastoupená Velkou Británií, Dánskem, Irskem, Itálií, zeměmi, ve kterých existovaly regionální difference.⁷

Roku 1981 se Společenství rozšířilo o *Řecko* a roku 1986 vstoupily do Společenství další jižní země a to *Portugalsko* se *Španělskem*. Po tomto vstupu byly vytvořeny a financovány *Integrované středomořské programy* (Integrated Mediterranean Programmes, IMP), které zaujímaly zvláštní místo v rámci regionální politiky. U těchto programů byl prvně užit v praxi **princip programování**.

Důležitý krok vpřed pro existenci regionální politiky představovalo přijetí *Jednotného evropského aktu* (Single European Act, SEA) roku 1986 (v platnost vstoupil 1. července 1987).

Tento dokument představoval první větší revizi Římských smluv a formulaci úkolů pro následující fáze integrace, zdůraznění významu regionální politiky, především články 130 a) až d)⁸ a zavedení pojmu **hospodářská a sociální soudržnost**.

Mezi impulsy, které vedly k provedení reformy regionální politiky roku 1988, řadíme:

- vstup Řecka, Španělska a Portugalska, pro které byla charakterická nízká ekonomická úroveň a závislost na zemědělské produkci a

---

⁵ Už roku 1961 podala Velká Británie, Irsko, Dánsko a o rok později Norsko přihlášku do Evropského společenství. První pokus o rozšíření se v konci nezdařil z důvodu vetování ze strany Francie. Stejně skupiny zemí, které podaly roku 1966 svou druhou žádost o členství, byly o rok později znovu odmítnuty opětovným vetováním ze strany Francie.

⁶ Regionální politika měla Velké Británii pomoci restrukturalizovat staré průmyslové oblasti a také měla kompenzovat ztracené příjmy z cel, o které přišla vstupem do EHS.

⁷ Boháčková, Hrabánková, 2009.

⁸ Ve článku 130 a) je uvedeno: „Společenství rozvíjí a uskutečňuje aktivity vedoucí k podpoře celkového harmonického vývoje a k posilování své hospodářské a sociální soudržnosti. Společenství se zaměřuje zvláště na zmenšování nerovnoměrností mezi různými regiony a soustřeďuje se na zůstalé regiony, jimž se dostává nejmenší podpory.“

- strukturální potíže regionů vyspělých zemí, kde byla jejich tradiční průmyslová odvětví postižena změnami konkurenčního prostředí.

Výsledkem provedené reformy byl prvek **střednědobého plánování** regionálních programů a **zavedení principů** regionální politiky. Dalším důležitým prvkem této reformy byla integrace regionální politiky s částí sociální a zemědělské politiky do tzv. **politiky strukturální**.

Dalším významným krokem týkající se regionální politiky bylo vytvoření nomenklatury speciálních **územních statistických jednotek NUTS** (Nomenclature Unit of Territorial Statistic, NUTS), kdy se na základě použití strukturálních nástrojů měla zabezpečit územní srovnatelnost. Zájmy Společenství ve vztahu k strukturální politice byly vyjádřeny a realizovány v pěti cílech stanovenými Evropskou komisí na období 1989 – 1993. Přestože se všech pět cílů vztahovalo k opatřením strukturální politiky, měly pouze cíle 1, 2, 5b regionální dopad (cíle jsou upřesněny v příloze 1. 1). Kromě cílů byly vytvořeny iniciativy Společenství, představující zvláštní formu programů Evropské komise⁹.

Rozpad sovětského bloku, připojení *východní části Německa* k Spolkové republice Německo a budoucí rozšíření zemí o *Finsko, Švédsko a Rakousko*¹⁰ byla výzva pro představitele tehdejší „dvanáctky“. Výsledkem jejich reakce na další vývoj Společenství byla *Maastrichtská smlouva* představující druhou revizi zakladatelských smluv¹¹.

Od roku 1993 mluvíme o **politice hospodářské a sociální soudržnosti** (HSS) EU, kdy hospodářská a sociální soudržnost byla v Maastrichtské smlouvě zařazena mezi hlavní cíle Evropské unie. Byl také ustanoven nový fond na podporu v oblasti životního prostředí a dopravní infrastruktury – *Fond soudržnosti*¹². Kromě přijaté Maastrichtské smlouvy ovlivnil strukturální politiku o rok dříve (1992) výsledek zasedání Evropské rady v Edinburghu, na kterém byl přijat nový rozpočtový rámec¹³ na období 1993 – 1999.

V roce 1994 byl schválen dokument *Evropa 2000+*, pojednávající o rozvoji evropského prostoru ve vazbě na perspektivní rozšíření EU po roce 2000. Stal se základním koncepčním dokumentem pro tvorbu regionálních strategií a koncepcí na národních úrovních¹⁴. Po vstupu

⁹ Iniciativy vyjadřovaly, a také doposud vyjadřují, pouze zájmy Evropské komise.

¹⁰ Přistoupení těchto zemí je datováno rokem 1995.

¹¹ Smlouva vstoupila v platnost 1. listopadu 1993. Maastrichtská smlouva přetvořila předcházející Evropská společenství v Evropskou unii a zároveň rozdělila organizační a právní strukturu EU do 3 pilířů.

¹² Nárok na finanční příspěvek z Kohézního fondu se týkal zemí, u kterých hrubý domácí produkt nedosahoval 90% průměru Unie.

¹³ Rámec je známý jako Delorsův balík II, který předpokládal zavedení střednědobého finančního plánování EU.

¹⁴ Novotná, 2007.

Rakouska, Finska a Švédska v lednu 1995 byl definován cíl 6 zaměřený na regiony s extrémně nízkou lidnatostí.

Dalším důležitým krokem k rozvoji regionální politiky bylo vydání *První zprávy o hospodářské a sociální soudržnosti*, která byla představena na Fóru soudržnosti. V červenci 1997 byla předložena Evropskou komisí dokument *Agenda 2000*, kdy výsledná podoba dokumentu zahrnovala společnou zemědělskou politiku, reformu politiky soudržnosti, předpřístupové nástroje a finanční rámec na období 2000 – 2006. Tento legislativní balíček byl schválen na březnovém summitu Evropské rady roku 1999.

Po předložení prvního návrhu Agendy byla v říjnu podepsána *Amsterdamská smlouva*, která mimo jiné přesunula ze třetího do prvního pilíře oblasti azylové a přistěhovalecké politiky, celní spolupráci, soudní spolupráci v občanskoprávních věcech a dále zavedla princip evropské strategie zaměstnanosti, který představuje užší spolupráci národní politiky zaměstnanosti.

Na začátku února 2004 připravila Evropská komise dokument zabývající se budoucností rozšířené Unie, včetně návrhu rozpočtu na období 2007 – 2013, který byl nakonec schválen v prosinci 2005. Prvního května 2004 se 15ti členná Unie rozšířila o dalších deset členů – *Českou republiku, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Estonsko, Lotyšsko, Litvu, Slovinsko, Maltu a Kypr*. Toto rozšíření sice znamenalo zvětšení počtu obyvatel EU o 20 %, ale také nárůst unijního HDP pouze o 5 % i zvětšení propasti mezi regiony, nárůst nerovností v příjmech a zaměstnanosti. Na období 2004 – 2006 bylo pro nové členské státy vyhrazeno 22 mld. EUR. Na začátku roku 2005 představila Evropská komise novou strategii Evropské unie, která měla přinést větší růst a zaměstnanost. Strategie se zaměřila na **znovuoživení Lisabonské agendy**, dokument ekonomické reformy Evropské unie z roku 2000.¹⁵ K prvnímu lednu 2007, kdy začínalo nové programovací období politiky soudržnosti 2007 – 2013, přistoupily dva nové členské státy, a to *Rumunsko a Bulharsko*. Přistoupením těchto dvou východních zemí se znovu snížilo HDP Evropské unie na obyvatele.

K prvnímu prosinci 2009 vstoupila v platnost *Lisabonská smlouva*. Tato smlouva ve vztahu k politice soudržnosti posiluje pravomoce Výboru regionů¹⁶, a také musí při přípravě nových legislativních návrhů zohlednit, jaké pravomoci mají v dané oblasti regiony a místní

---

¹⁵ Strategie představovala dokument pro hospodářskou, sociální a ekologickou obnovu EU. Hlavním cílem bylo, aby se EU stala „...nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomikou, schopnou udržitelného hospodářského růstu s více a lepšími pracovními místy a s větší sociální soudržností...“

¹⁶ Výbor regionů je poradním orgánem evropských institucí, ve kterém zasedá 344 zástupců evropských regionů a místních samospráv.

samosprávy a musí jejich názory vyslechnout již v době, kdy se na přípravě legislativy začíná pracovat.¹⁷ Kromě výše uvedených přidala Lisabonská smlouva k cílům hospodářské a sociální soudržnosti třetí dimenzi, a to **územní soudržnost**.¹⁸ V rámci tohoto cíle je potřeba klást důraz v nově vytvářených programech na roli měst, funkčních zeměpisných celků, oblastí potýkajících se se specifickými zeměpisnými nebo demografickými problémy a makro-regionálních strategií.¹⁹

2.3 Principy a zásady regionální politiky EU

Při provádění politiky HSS EU, jejíž součástí je i regionální politika jsou uplatňovány následující hlavní principy a zásady pomoci²⁰:

▪ **Doplňkovost, provázanost, koordinace a soulad**

Hlavní myšlenkou doplňkovosti je, aby příspěvky ze strukturálních fondů nenahrazovaly veřejné nebo rovnocenné strukturální výdaje členského státu, tzn., že strukturální fondy nenahrazují, ale jen doplňují veřejné výdaje členských států.

Princip provázanosti je naplňován Komisí a členskými státy tak, aby pomoc fondů byla provázána s činnostmi, politikami a prioritami Společenství. Princip koordinace představuje povinnost Evropské komise a členských států zajistit řízení pomoci z finančních zdrojů Evropské unie. Princip souladu zajišťuje soulad, že veškeré operace financované z fondů musí být v souladu s právními akty Evropské unie.

▪ **Programování**

Patří mezi jeden z nejstarších principů upravujících využívání strukturálních fondů.²¹ Cíle fondů jsou sledovány v rámci systému víceletého programování organizovaného v několika fázích, které zahrnují určení priorit, financování a systém řízení a kontroly.

▪ **Partnerství**

Touto zásadou jsou cíle fondů sledovány pomocí kooperace Evropské komise s jednotlivými členskými státy. V případě potřeby může být tento princip naplňován i pomocí orgánů příslušné veřejné moci, hospodářských a sociální partnerů a dalších subjektů zastupujících oblast životního prostředí, a jiné.

---

¹⁷ EurActiv.cz, 2010.

¹⁸ ČS, a.s. – EU office, 2011.

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ Fondy EU, 2010.

²¹ Mezi další nejstarší principy se řadí koncentrace, partnerství a adicionalita.

- **Územní úroveň provádění**

Na základě tohoto principu je každý členský stát odpovědný za provádění operačních programů na příslušné územní úrovni v souladu s jeho institucionálním uspořádáním.

- **Proporcionální intervence**

Zásada proporcionální intervence říká, že „finanční a správní zdroje vynaložené Komisí a členskými státy při provádění pomoci z fondů musí být úměrné celkové výši výdajů přidělených na operační program.“²²

- **Sdílené řízení**

Představuje spolupráci členských států a Evropské komise v oblasti plnění rozpočtu Evropské unie, který byl přidělen fondům v rámci sdíleného řízení.

- **Adicionalita**

Finanční příspěvky ze strukturálních fondů nemají nahrazovat veřejné nebo rovnocenné strukturální výdaje členského státu.

- **Rovnost žen a mužů a zákaz diskriminace**

Tento princip má zajistit, aby členské státy a Komise zajistila podporu rovnosti žen a mužů, a kromě toho musí přijmout taková opatření, aby nedocházelo k diskriminaci rasy, etnického původu, náboženského vyznání nebo světového názoru, věku, sexuální orientace či zdravotního postižení.

- **Udržitelný rozvoj**

Na základě tohoto principu jsou sledovány cíle fondů v rámci zásad udržitelného rozvoje a prosazování cíle Společenství chránit životní prostředí a zlepšovat jeho kvalitu.

2.4 Regionální politika EU v programovacím období 2000 – 2006

V souvislosti s dokumentem Agenda 2000, který byl schválen na berlínském zasedání Evropské rady, a který představoval podklad pro přijetí většího počtu nových členských zemí, proběhla reforma strukturálních fondů spojená s **redukcí počtu cílů** (z šesti na tři) a **iniciativ Společenství (CIP)** - z třinácti na čtyři- a s cílem větší koncentrace na hlavní problémové regiony a vybraná témata. Dále vznikly nové **nástroje předvstupní pomoci** (ISPA, SAPARD). V takovéto podobě fungovala regionální politika v daném programovacím období.

---

²² Rada EU, 2006.

2.4.1 Cíle regionální politiky EU

Strukturální fondy a Fond soudržnosti podporovali dosažení tří prioritních cílů stanovených regionální politikou EU. Podpora hospodářského, sociálního a regionálního rozvoje představovala pro období 2000 – 2006 náplň jednotlivých cílů.

Cíl 1 – podpora rozvoje a strukturální adaptace zaostávajících regionů

Cíl podporoval rozvoj a strukturální přizpůsobení regionů (na úrovni NUTS II²³), jejichž rozvoj byl zaostávající. **Zaostalost** byla vyjádřena HDP na obyvatele měřeným paritou kupní síly, kdy regiony s HDP nižším jak 75 % průměru Společenství spadaly do tohoto cíle.

Cíl 2 – hospodářská a sociální koheze oblastí postižených strukturálními obtížemi

Cíl se zaměřoval na podporu venkovských, městských, rybářských a také průmyslových oblastí, které procházely socio-ekonomickými změnami. Zaměření cíle se vztahovalo na NUTS III, popřípadě na mikroregiony, které se nepodílely na cíli 1. Ze strukturálních fondů se podílely na finanční podpoře ERDF a ESF.

Cíl 3 – podpora přizpůsobování a modernizace politiky a systémů vzdělávání, školení a zaměstnanosti

Tento cíl se zabýval podporou přizpůsobování a modernizací politiky a systémů vzdělávání, školení a zaměstnanosti. Na finanční podporu měly nárok ty regiony, které nespadaly do cíle 1. Opatření cíle byla financována z ESF.

2.4.2 Nástroje regionální politika EU

I přes svou specifickou roli při naplňování jednotlivých cílů a iniciativ Společenství se strukturální fondy snaží společně přispívat k posilování hospodářské a sociální soudržnosti, ke snižování rozdílů mezi různými úrovněmi rozvoje regionů či snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů a ostrovů.²⁴

Pomocí čtyř strukturálních fondů byly naplňovány nejen cíle a iniciativy regionální politiky v programovacím období 2000 – 2006, ale také inovační opatření a technická pomoc.

---

²³ NUTS – představuje klasifikaci územních statistických jednotek, které slouží k poskytování statistických informací v EU. Tato nomenklatura byla zavedena Eurostatem roku 1988. Region na úrovni NUTS II je též nazýván jako region soudržnosti.

²⁴ Rada EU, 1999.

Evropský sociální fond (ESF)

ESF založený v roce 1957, je nejstarším strukturálním fondem, představuje hlavní nástroj pro sociální politiku a zaměstnanost EU. Úkolem tohoto fondu bylo podporovat opatření vedoucí ke snížení nezaměstnanosti; k rozvoji lidských zdrojů a také sociální integraci osob na trh práce. Fond svými finančními prostředky pomáhal naplňovat všechny tři cíle regionální politiky EU. Kromě toho bylo také ustanoveno, že tento fond financoval Iniciativu Společenství EQUAL určenou na snížení nerovností na trhu práce a také vymícení diskriminace.

Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)

Vznik ERDF je datován k roku 1975 a představuje největší fond mezi strukturálními fondy se svým celkovým objemem finančních prostředků. V předcházejícím období se fond podílel na naplňování cíle 1 (podpora rozvoje zaostávajících regionů) a cíle 2 (podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací). I jako ESF se tento fond podílel na finanční podpoře aktivit Iniciativ Společenství, a to INTERREG III a URBAN II.

Oblast působnosti fondu nabývala následujících podob: investování do infrastruktury; rozvoj vnitřního potenciálu opatřeními, která podporovala místní rozvoj, zaměstnanost, dále činnosti malých a středních podniků; financování produktivních investic pro vytvoření a zachování trvale udržitelných pracovních příležitostí.²⁵

Evropský zemědělský podpůrný a garanční fond (EAGGF)

Fond zahájil svou činnost roku 1962 a dělí se na dvě sekce:

- garanční – sloužila k financování společné zemědělské politiky EU (představovala cca 95 % celkových výdajů fondu) a
- orientační část financovala cíl 1 a iniciativu LEADER.

Oblasti, které byly financovány a sloužily k rozvoji venkova, byly například²⁶:

- podpora farmaření a zachování životaschopných farmářských komunit v horských nebo méně příznivých oblastech,
- rozvoj venkovské infrastruktury,
- podpora začínajících mladých farmářů,

---

²⁵ Rada EU, Evropský parlament, 1999.

²⁶ Novotná, 2007.

- rozvoj a využití lesů, ochrana prostředí a krajiny.

V současném programovacím období je oblast podpory rozvoje venkova a rybolovu zařazena do Společné zemědělské politiky a již více není součástí regionální politiky EU.

Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG)

Fond založený roku 1993 byl nejmladším fondem v „rodince“ strukturálních fondů předchozího období. Finanční prostředky z fondu plynuly na podporu restrukturalizace rybářského sektoru. Fond byl pro období 2007 – 2013 nahrazen Evropským rybářským fondem a již není více součástí strukturálních fondů.

Níže uvedená tabulka znázorňuje podílení se jednotlivých strukturálních fondů na naplňování regionální politiky EU v období 2000 – 2006.

Tabulka 2.1: Podpora fondů v jednotlivých Cílech regionální politiky EU 2000 - 2006

	ESF	ERDF	EAGGF	FIFG
Cíl 1	x	x	x	x
Cíl 2	x	x		
Cíl 3	x			

Zdroj: Euroskop, 2011; vlastní úprava

2.4.3 Fond soudržnosti

Fond soudržnosti (CF – Cohesion Fund), též nazývaný jako Kohezní fond, byl založen roku 1994 za účelem přispívat k posilování hospodářské a sociální soudržnosti. Přestože nepatřil mezi skupinu strukturálních fondů, představoval důležitý instrument, přes který byla naplňována regionální politika.

Fond v tomto programovacím období poskytoval finanční příspěvky na projekty, jejichž rozpočet měl alespoň 10 mil. EUR, a to v oblastech životního prostředí a transevropských dopravních infrastrukturálních sítí v členských státech s hrubým národním produktem na obyvatele nižším než 90 % průměru Společenství, měřený paritou kupní síly.

Finanční prostředky z CF představovaly podmíněnou pomoc, kdy členský stát měl povinnost zabránit nadměrnému schodku veřejných financí. Nezabránění nadměrnému schodku představovalo pozastavení financování projektů daného členského státu. Financování mohlo být obnoveno na základě rozhodnutí Rady.

Příjemci fondu byly Španělsko, Portugalsko, Řecko, Irsko²⁷ a členské státy, které vstoupily v roce 2004 a 2007.²⁸

2.4.4 Iniciativy Společenství

Iniciativy představují intervence Evropské komise, které jsou podporovány z jejich finančních zdrojů. Smyslem těchto iniciativ je podpora v oblastech, které Komise považuje za důležité z hlediska rozvoje celého území Společenství, nikoliv z hlediska rozvoje jednotlivých členských států.

URBAN II

V návaznosti na tuto iniciativu byly realizovány projekty na renovaci obydlí; integraci lidí, zlepšení kvality žití a životního prostředí, na aktivity místního tvoření pracovních míst spojených s kulturou. Tedy obecně podporovala projekty zaměřené na hospodářskou a sociální obnovu míst v EU.²⁹

INTERREG III

Tato iniciativa sloužila k posílení harmonického a rovnovážného rozvoje na celém území Společenství za pomoci přeshraniční (A), nadnárodní (B) a meziregionální (C) spolupráce.³⁰

Zvláštní význam se klade na regiony, jejichž hranice sousedí s kandidátskými či neelejskými zeměmi.

LEADER +

Na rozdíl od svých předchůdců LEADER I a LEADER II zaměřujících se jen na venkovské oblasti, jejichž charakteristické problémy byly restrukturalizační povahy, byl program LEADER + přístupný veškerým venkovským oblastem.

Mezi cíle iniciativy bylo zahrnuto zlepšení kvality života na venkovských oblastech; posílení místního ekonomického prostředí; zhodnocení místní produkce a zhodnocení přírodních a kulturních zdrojů.³¹

---

²⁷ Pouze do roku 2003.

²⁸ Vstup v roce 2004 – ČR, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Kypr, Malta, Slovinsko. V roce 2007 vstoupilo Rumunsko a Bulharsko.

²⁹ Obnovovaná místa musela mít přinejmenším 100 tisíc obyvatel a musela splňovat alespoň tři kritéria jako například vysoký stupeň nezaměstnanosti, nízká ekonomická aktivita obyvatel, vysoký počet imigrantů a etnik, vysoká kriminalita, zničené životní prostředí a další.

³⁰ Bokajla, Dziubka, 2003.

³¹ Boháčková, Hrabánková, 2009.

EQUAL

Iniciativa EQUAL byla vyhlášena Evropskou komisí v návaznosti na iniciativy ADAPT a EMPLOYMENT v programovacím období 1994 – 1999. Cílem iniciativy bylo vyvinout a prosadit nástroje na podporu příslušníků znevýhodněných skupin, kteří se střetávají s diskriminací či nerovným zacházením buďto přímo v zaměstnání nebo při hledání zaměstnání.³²

Níže uvedená tabulka zobrazuje celkový pohled na financování jednotlivých iniciativ.

Tabulka 2.2: Podíl strukturálních fondů na financování iniciativ Společenství

	ERDF	ESF	EZOZF
EQUAL		X	
INTERREG III	X		
LEADER +			X
URBAN II	X		

Zdroj: Evropská komise, Evropský parlament, 1999; vlastní úprava

2.4.5 Finanční rámec regionální politiky EU v období 2000 – 2006

Pro výše uvedené cíle bylo vyčleněno 235 mld. EUR. Základní podmínkou poskytování pomoci bylo, že celkové roční příjmy členského státu ze strukturálních operací nesměly překročit 4 % jeho HDP.³³

Tabulka 2.3: Finanční rámec politiky soudržnosti EU 2000- 2006 (v mld. EUR, v cenách roku 1999)

	Cíl 1	Cíl 2	Cíl 3	EQUAL	INTERREG III	LEADER +	URBAN II	FIFG	FS	Σ
EU15	137,8	22,04	24,05	2,85	4,875	2,02	0,7	1,106	18	213,4
EU10	13,23	0,12	0,11	0,22	0,42	0	0	0,003	7,59	21,69
EU25	151,03	22,16	24,16	3,07	5,295	2,02	0,7	1,109	25,5	235,1

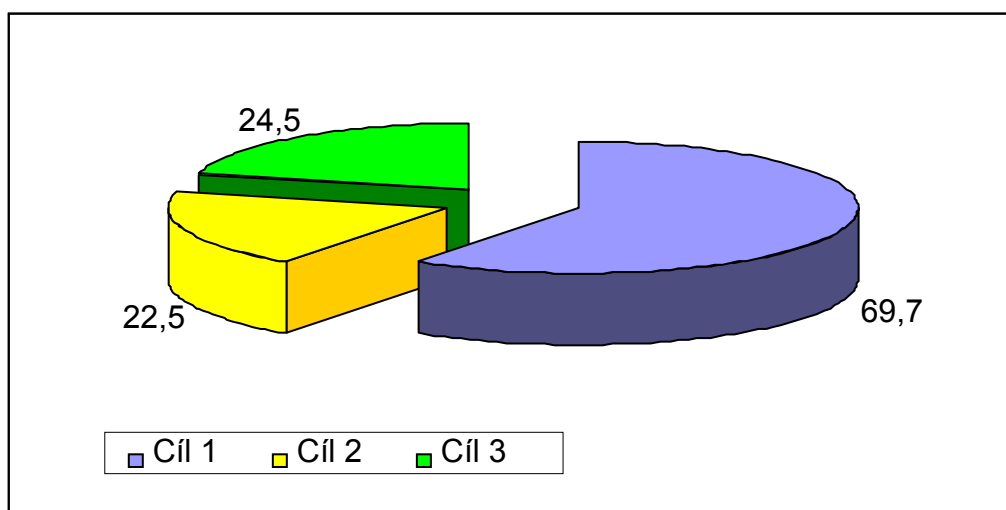
Zdroj: European Commission – DG Regio, 2005; vlastní úprava

³² Equal ČR; 2011

³³ BusinessInfo; 2011

Následující graf zobrazuje, v jakém poměru byly finanční prostředky alokovány na jednotlivé cíle daného období.

Graf 2.1: Rozdělení finančních prostředků na období 2000-2006 (v %)

Zdroj: Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999; vlastní úprava

2.5 Regionální politika Evropské unie v období 2007 – 2013

Rada Evropské unie schválila 6. října 2006 *Strategické obecné zásady Společenství (CSG)*, které vymezují orientační rámec pro nástroje regionální politiky a stanovuje zásady a priority pro tohoto období.

Finanční perspektiva na období 2007 – 2013 představuje 862,363 mld. EUR, které jsou určeny na dosahování nově stanovených cílů regionální politiky EU. Byly také vytvořeny tři nové iniciativy; CIP z minulého období byly včleněny do nových cílů regionální politiky (Interreg III, Urban II, Equal) či do Společné zemědělské politiky (Leader+).

2.5.1 Cíle regionální politiky EU v období 2007 – 2013

V programovacím období 2007 – 2013 nenastala žádná změna týkající se počtu jednotlivých cílů regionální politiky EU. Změna se týkala především nového pojetí cílů.

Cíl „Konvergence“

Tento cíl zahrnuje členské státy a regiony, jejichž rozvoj zaostává. Cíl je zaměřen na regiony, u nichž HDP na obyvatele měřený paritou kupní síly je nižší než 75 % průměru Společenství. V souvislosti se snížením průměru Společenství po rozšíření EU mají regiony postižené

statistickým dopadem nárok na **přechodnou podporu**³⁴, aby mohly dokončit konvergenční proces. Způsobilost pro financování tohoto Cíle z finančních prostředků strukturálních fondů mají regiony NUTS II. V rámci Cíle mají členské státy možnost čerpat také finanční podporu v rámci Fondu soudržnosti, avšak jen v případě, pokud jejich HNP/obyvatele je nižší než 90 % průměru Společenství.

Účelem tohoto Cíle je zlepšení podmínek pro růst a zaměstnanost pomocí zvýšení kvality investic do hmotného a lidského kapitálu; dále prostřednictvím rozvoje inovací a znalostní společnosti; zlepšením schopnosti přizpůsobovat se hospodářským a sociálním změnám; ochrana a zlepšování životního prostředí a výkonnosti správy.³⁵

Cíl „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“

Pomoc v mezích tohoto Cíle představuje pro tu část území Společenství, které stojí mimo cíl „Konvergence“, ale také i regiony Cíle 1 předchozího období, které nesplňují kritéria pro současný Cíl „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“, z tohoto důvodu mají možnost čerpat přechodnou podporu.³⁶

Tento cíl se zaměřuje na posílení konkurenceschopnosti a atraktivnosti regionů a taktéž na zvýšení zaměstnanosti tím, že předjímá hospodářské a sociální změny.³⁷

Cíl „Evropská územní spolupráce“

Cíl zahrnuje regiony úrovně NUTS 3 v blízkosti pozemních nebo mořských hranic a oblasti nadnárodní spolupráce. Cíl je také označován INTERREG IV, kdy byl inspirován bývalou iniciativou Společenství.

Přeshraniční spolupráce má za cíl individuální hranice nebo místa, kde se spojuje několik hranic. Nadnárodní spolupráce se soustřeďuje na větší oblasti nebo mezinárodní regiony a zabývá se odpovídajícím způsobem většími problémy (znečištění moří, ustupující hranice sněhu). Mezuregionální spolupráce spojuje všech 27 členských států plus Norsko a Švýcarsko.³⁸

---

³⁴ Tato přechodná podpora se týká „phasing-out“ regionů, jejichž HDP/obyvatele je vyšší než 75 % průměru EU 25, ale zároveň je nižší než 75 % průměru EU 15.

³⁵ Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006, kapitola II, čl. 3

³⁶ Přechodná podpora se týká regionů „phasing-in“, jejichž HDP na obyvatele je vyšší než 75 % průměru EU.

³⁷ MRR, 2007.

³⁸ European Commission – DG Regio, 2007.

2.5.2 Nástroje na podporu regionální politiky EU v programovacím období 2007 – 2013

Cíle stanovené pro současné programovací období jsou naplňovány prostřednictvím strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (CF).

Strukturální fondy (FS) jsou nástroje regionální politiky EU. Peníze ze strukturálních fondů jsou čerpány v rámci několikaletých cyklů a na základě definování jasných cílů a priorit. Existují dva strukturální fondy a to *Evropský fond regionálního rozvoje* (ERDF) a *Evropský sociální fond* (ESF).³⁹

Samotný účel **ERDF** je stanoven na základě Nařízení Rady (ES) č. 1080/2006, kapitoly I, čl. 2, ve kterém je stanoveno, že „...*přispívá k financování pomoci zaměřené na posílení hospodářské a sociální soudržnosti tím, že vyrovnává zásadní regionální rozdíly podporou rozvoje a strukturálních změn regionálních ekonomik, včetně přeměny upadajících průmyslových oblastí a zaostávajících regionů, a podporou přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce.*“

ERDF zaměřuje svůj finanční rozsah pomoci do níže uvedených oblastí:

- vytváření a ochrana udržitelných pracovních míst za pomoci produktivních investic,
- investování do infrastruktury,
- podpora regionálního a místního rozvoje a
- technické pomoci.

Úkol **ESF** je definován v Nařízení Rady (ES) č. 1081/2006, článku 2, který uvádí, že „...*přispívá k prioritám Společenství, pokud jde o posílení hospodářské a sociální soudržnosti zvyšováním zaměstnanosti a počtu pracovních příležitostí, podporou vysoké úrovně zaměstnanosti a zvyšováním počtu pracovních míst a jejich kvality. Činí tak prostřednictvím podpory politik členských států, jejichž cílem je dosáhnout plné zaměstnanosti a kvality a produktivity práce, podpořit sociální začlenění,*...“

Mezi jednotlivé priority, které ESF podporuje v rámci cílů „Konvergence“ a „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“, patří například:

---

³⁹ Fondy EU, 2010.

- zvýšit přizpůsobivost pracovníků, podniků a podnikatelů,
- zlepšit přístup k zaměstnání a trvale začlenit osoby hledající zaměstnání a neaktivní osoby do trhu práce,
- posílit sociální začlenění znevýhodněných osob,
- rozšířit a zlepšit investice do lidského kapitálu,
- a jiné.

Fond soudržnosti

V probíhajícím období je působnost CF blízce propojena s činnostmi strukturálních fondů, kdy se společně podílejí na naplňování cíle „Konvergence“. V návaznosti na společné působení podléhá CF stejným pravidlům programování, řízení a kontroly jako strukturální fondy. Stávající priority jsou doplněny o nové oblasti působnosti fondu, např. udržitelný rozvoj, obnovitelné zdroje energie. Novým prvkem u tohoto fondu je fakt, že Komise nemusí schvalovat každý projekt FS, výjimku tvoří „velké projekty“.⁴⁰

Následující tabulka přehledně zobrazuje jednotlivé cíle a fondy pomocí nichž jsou cíle naplňovány. Kromě toho je v příloze 2 znázorněn přehled srovnání cílů a jejich nástrojů v předchozím a současném programovacím období.

Tabulka 2.4: Cíle a fondy politiky HSS EU pro období 2007 – 2013

Cíle	Fondy		
	ERDF	ESF	FS
Konvergence	ERDF	ESF	FS
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	ERDF	ESF	
Evropská územní spolupráce	ERDF		

Zdroj: European Commission – DG Regio, 2007; vlastní úprava

2.5.3 Iniciativy politiky soudržnosti

V tomto programovacím období je posílena spolupráce mezi Evropskou komisí (EK) a Evropskou investiční bankou pomocí tří nových společných iniciativ – JASPERS, JEREMIE, JESSICA - zaměřených na investice, růst a pracovní místa v členských zemích a jejich regionech.

⁴⁰ Velký projekt je projekt, jehož celkové náklady přesahují 25 mil. EUR v oblasti životního prostředí a 50 mil. EUR v jiných oblastech, které FS podporuje.

JASPERS (*Joint Assistance in Supporting Projects in European Regions*)

Iniciativa zaměřuje své aktivity na velké projekty podporované fondy EU. V menších zemích, kde nebude mnoho projektů této velikosti, se bude iniciativa koncentrovat na největší projekty. Klíčovými oblastmi pro danou iniciativu je technická pomoc v oblastech dopravy (TENs, železniční, říční, mořské), rozvoje kombinovaných systémů apod. v oblasti environmentálních projektů je iniciativa zaměřena na projekty v oblasti energetické efektivity a obnovitelné energie. JASPERS představuje kooperaci mezi Evropskou komisí, EIB a Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj.

JEREMIE (*Joint European Resources for Micro-to-Medium Enterprises*)

JEREMIE představuje společnou iniciativu Evropské komise, EIB a Evropského investičního fondu, jejímž účelem je podpořit zvýšený přístup k financím pro rozvoj mikro-, malých a středních podniků v jednotlivých regionech Evropské unie.

Zlepšení přístupu k financím je prioritní oblastí Lisabonské agendy pro růst a vytváření nových pracovních míst v úsilí o zvýšení dostupnosti kapitálu v Evropě pro formování nových podnikatelských aktivit a rozvoj.⁴¹

JESSICA (*Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas*)

JESSICA je naplňována v rámci spolupráce Evropské komise, EIB a Radou Evropské rozvojové banky. Cílem iniciativy je podporovat udržitelnou míru investic, růstu a pracovních míst v městských oblastech EU.

Primárně JESSICA není zaměřena na využívání nástroje grantů, ale na umožnění využití grantů v kombinaci s jejími nástroji. Také má usnadnit způsoby financování pro široký rejstřík projektů založených na partnerství privátního a veřejného sektoru.⁴²

2.5.4 Finanční perspektiva pro období 2007 – 2013

Konečná podoba finanční perspektivy byla schválena 16. prosince 2005 na summitu Evropské rady. Pro naplňování cílů politiky soudržnosti bylo vyčleněno 347,41 miliard EUR (v běžných cenách), což představuje necelých 36 % rozpočtu Evropské unie⁴³.

---

⁴¹ Zahradník, 2006.

⁴² Tamtéž.

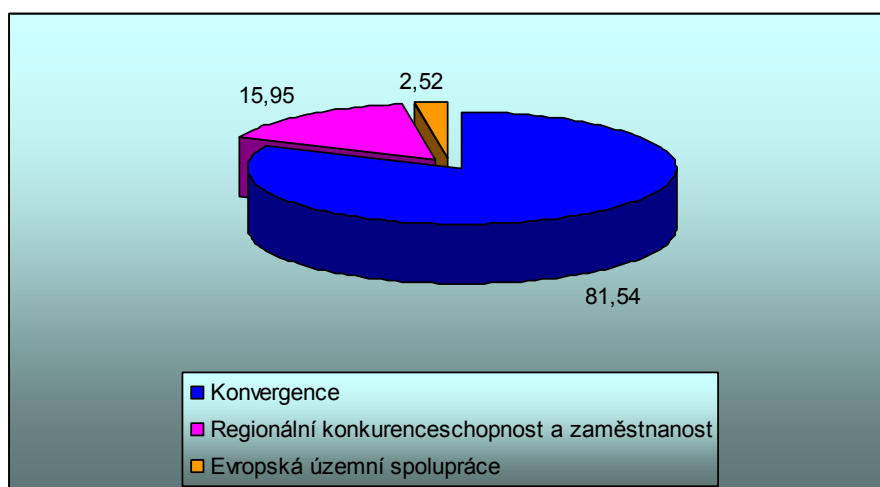
⁴³ Fondy EU, 2010.

Celkově 51,7% alokovaných zdrojů směřuje ke „starým členským státům“, a zbývajících 48,3% bude alokováno v „nových členských státech“.⁴⁴

Rozložení finančních prostředků na základě cílů:

- 81,54 % na cíl „Konvergence“,
- 15,95 % na cíl „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“,
- 2,52 % na cíl „Evropská územní spolupráce“.

Graf 2.2: Rozdělení finančních prostředků dle cílů na období 2007-2013 (v %)

Zdroj: Nařízení Rady (ES) č.1083/2006, vlastní úprava

⁴⁴ Novými členskými státy jsou míněny veškeré členské státy přijaté od roku 2004 do Evropské unie.

3 Sociálně–ekonomická charakteristika a regionální struktura Polské republiky

3.1 Obecná charakteristika

Polská republika představuje jednu z řady zemí ve střední Evropě. Samotní obyvatelé Polska považují svou zemi za srdce Evropy. Země sousedí na západě s Německem, jejichž společná hranice tvoří 467 km; na jihu jsou polskými sousedy Česká republika se společnou hranicí 790 km a Slovenská republika s hranicí 539 km; východní sousedé Polska jsou Bělorusko, se kterou sdílí 416 km hranic, dále Litva se společnou hranicí 102 km a poslední stát se kterým sousedí je Rusko, respektive 210 km dlouhá hranice kaliningradské oblasti Ruska; ze severu ohraničuje Polskou republiku baltské pobřeží s délkou 528 km. Celková rozloha státu činí 312 685 km² s více jak 38 mil obyvatel. Polsko je parlamentní republikou, jejíž úředním jazykem je polský jazyk, avšak není zde problém se domluvit anglicky, rusky či německy. Na základě údajů statistického úřadu je 91% obyvatel katolického vyznání, zbývající procenta jsou rozdělena mezi protestantskou a pravoslavnou církev. Měnovou jednotkou je polský zlotý⁴⁵ (PLN), kdy jeden zlotý se dělí na 100 grošů⁴⁶. Na struktuře HDP se nejvíce podílí služby se 61 % podílu na tvorbě HDP, dále průmysl s 35 % a nakonec zemědělství se 4 %.

Tabulka 3.1: Základní informace – Polská republika

Oficiální název	Rzeczpospolita Polska (Polská republika)
Státní zařízení	Parlamentarismus
Rozloha	312 685 km ²
Obyvatelstvo	38 167 tis. (31. 12. 2009)
Náboženství	Katolické (91 %)
Úřední jazyk	Polština
Měna	Polský zlotý PLN (1 zlotý – 100 grošů)
Struktura HDP dle sektorů	35 % průmysl, 4 % zemědělství, 61 % služby

Zdroj: GUS, 2009; vlastní úprava

Přírodní podmínky

Převážná část území má přechodné období mírného pásma, pouze ve východní část země se nachází mírné kontinentální podnebí. Polsko představuje po Finsku druhou největší jezerní oblast v Evropě, je zde možné nalézt okolo 9 000 jezer. Mezi nejznámější jezerní plošiny patří *Pomořanská*, *Mazurská*, kde se nachází největší jezero *Śniardwy* (113 km²), a dále plošina

⁴⁵ 1 PLN = 6, 068 CZK (ČNB, 04. 04. 2011)

⁴⁶ Groše jsou obdoba českých haléřů.

Velkopolská. Nejhlubší jezero v Polsku reprezentuje *Hańcza* (106 m). Kromě toho je i země charakteristická svými písečnými zátokami na pobřeží Baltského moře a nížinami, kterou jsou součástí zemědělsky bohaté *Středopolské nížiny*, jež dále postupně přechází do oblasti Malopolské a Hornoslezské vysočiny. Na jihu země se nacházejí hraniční hory *Krkonoše*. Na východ od Krkonoš, na hranici se Slovenskem, se rozkládají *Karpaty* se svou nejvyšší částí – *Tatrami*. V polské části Tater se nachází nejvyšší vrchol země – *Rysy* 2 499 m. n. m. Východní oblast od Tater až k ukrajinským hranicím je též označována jako *Bieszczady* (nejvyšší vrchol *Tarnica* 1 343 m. n. m.).

Veškeré řeky v Polsku ústí do *Baltického moře*. Jednu z nejdůležitějších řek je *Wisła*, která protéká Krakovem a Varšavou, a její ústí se nachází v Gdaňském zálivu. Druhou důležitou řeku představuje *Odra*, jejíž prameny nalezneme v Čechách. Tato řeka tvoří přirozenou západní hranici země s Německem.

Nerostné suroviny a energie

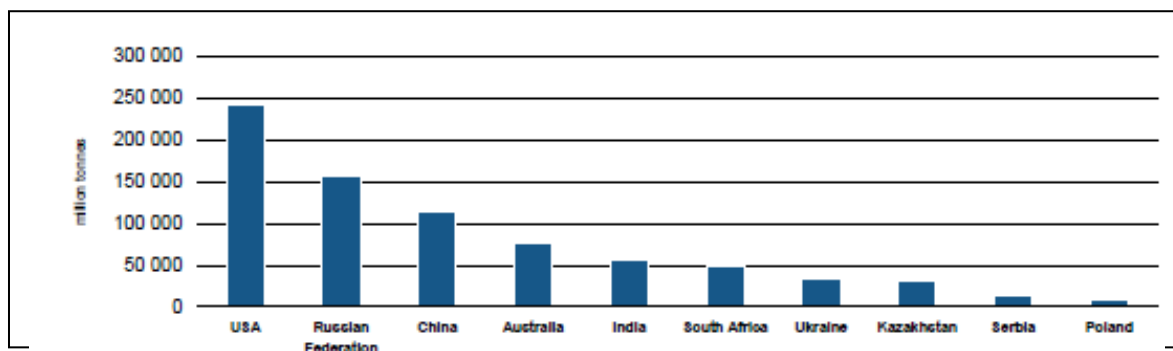
Polsko je zásobárnou velkého množství nerostných surovin, které jsou však pouze částečně využívány. Mezi těžené nerosty patří **hnědé a černé uhlí, ropa a zemní plyn**. I přes menší útlum v uhelném průmyslu zaujímá země stěžejní místo ve světovém žebříčku těžby uhlí (v roce 2007 to byla 8. příčka⁴⁷), kromě toho také patří mezi deset největších uhelných rezerv, ze kterých je možné ještě těžit (viz graf 3.2). Samotná těžba ropy a zemního plynu není schopna pokrýt poptávku po těchto surovinách a z tohoto důvodu je ropa dovážena z Ruska, Norska, V. Británie, Běloruska a v neposlední řadě taktéž z Kazachstánu. Zemní plyn je nejvíce importován z Ruska.

V posledních letech představovalo Polsko jednoho z **hlavních světových producentů síry**. Bohužel neefektivní metoda těžby a následného zpracování síry měla za následek radikální pokles ložisek přírodní síry. Těžba této suroviny se v posledních letech snížila až o 10ti násobek oproti devadesátým rokům. V příloze 4. jsou uvedeny bližší informace ohledně zásob a těžení hlavních nerostných surovin Polska. Mezi další nerostné suroviny, které jsou těženy v hojné míře, patří např. rudy mědi, draselná sůl, kamenná sůl, sádrovec, anhydrity, rudy zinku, olova a jiné.

---

⁴⁷ World Energy Council, 2011.

Graf 3.1: Využitelné zásoby uhlí: deset nejlepších zemí světa

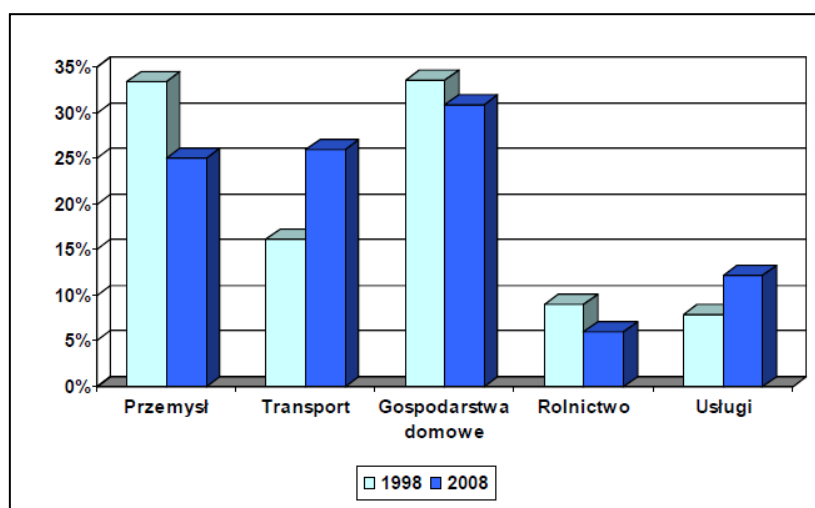

Zdroj: World Energy Council, 2007

Černé a hnědé uhlí představují hlavní zdroje při výrobě elektrické energie v Polsku. Podíl elektrické energie na celkové produkci energie činí 92 %, zbývající zdroje energie jsou plyn (3 %), ropa (2 %), voda (2 %) a alternativní zdroje (1 %)⁴⁸.

Změny ve struktuře konečného využití energie v hlavních sektorech národního hospodářství (viz graf 3.2) odráží směr rozvoje polského hospodářství. **Restrukturalizace průmyslu**, která má mimo jiné za cíl snížení energetické náročnosti, způsobila snížení využití energie v tomto sektoru. Naopak růst sektorů dopravy a služeb vyvolal zvýšenou potřebu využití energie. Postupné zateplování domů od roku 2007 a taktéž zlepšení a růst efektivnosti ohřívacích zařízení je důvodem snížení energetické náročnosti. Změny v zemědělství, spočívající v likvidaci a privatizaci někdejších státních zemědělských družstev a vytváření současných typů hospodářství, vedou od roku 2000 k pozvolnému snižování energie.

Graf 3.2: Struktura konečného využití energie v Polsku podle sektorů NH (v %)

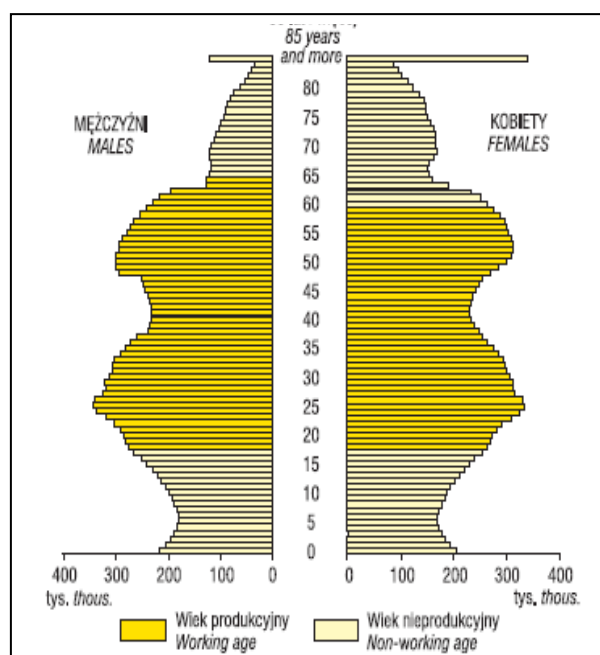
Zdroj: GUS, 2009

⁴⁸ Telep, 2008.

Obyvatelstvo

K poslednímu dni roku 2009 bylo evidováno 38 167 tis. obyvatel Polska, z čehož 18 429 tis. bylo mužského pohlaví a 19 738 tis. ženského. V procentním vyjádření bylo 19 % z celkového počtu obyvatel v předproduktivním věku, 64,5% v produktivním věku a 16,5 v poproduktivním věku. Na 1000 obyvatel připadá 11 novorozených dětí a 10,1 úmrtí, z čehož vyplývá přirozený přírůstek 0,9 osoby. Střední délka života je u mužů 71,5 let a u žen 80,1 let. Migrační saldo je za rok 2009 v mínusu a to 1,2 mil. osob (imigrovalo 17,4 tis. obyvatel, emigrovalo 18,6 tis. obyvatel). 77,3 % obyvatel, kteří pracují, jsou zaměstnaní na pracovní poměr, 18,8 % osob podniká a zbývajících 3,9 % jsou pomáhající členové rodiny. Na základě prognózy statistického úřadu, která byla vytvořena na léta 2003 až 2030, se bude počet obyvatel snižovat a to z 38 219 tis. v roce 2002 až na 35 693 tis. v roce 2030. Jedním z důvodů snižování počtu obyvatel Polska lze přičíst velké flexibilitě vycestovat za práci do zahraničí a zůstat v dané zemi.

Graf 3.3: Stav populace Polska na základě pohlaví a věku (stav k 30. 6. 2009)

Zdroj: GUS, 2010

Politický systém Polska

Politický systém je uveden v Ústavě Polské republiky, která byla schválena Národním shromážděním 2. května 1997. Polsko představuje parlamentní republiku, která realizuje zásady samostatnosti a suverenity státu, demokratický právní systém, společnou tržní ekonomiku, spolupodílení se tří mocí na fungování státu:

- moc výkonná (vláda a prezident),
- moc zákonodárná (Sejm i Senát),
- moc soudní (soudy a tribunály).

Moc výkonná

Prezident a vláda jsou představitelé výkonné moci v Polsku. Vláda, nebo též Rada ministrů, se skládá z ministerského předsedy vlády a ministrů jednotlivých resortů. Navržení ministři společně s premiérem jsou jmenováni prezidentem republiky. Po jmenování prezidentem předstupuje vláda s programovým prohlášením před dolní komoru – Sejm – s žádostí o vyslovení důvěry.⁴⁹ Rada ministrů provádí vnitřní a zahraniční politiku země, řídí státní správu. Výčet ministrů společně s jejich jednotlivými resorty a politickou příslušností je uveden v příloze 3.

Prezident představuje hlavu státu, jehož funkční období je na pět let a může být zvolen dvakrát. Je vrchním velitelem ozbrojených sil, uděluje řády a vyznamenání, má právo udělovat milost, ratifikuje a vypovídá mezinárodní smlouvy.⁵⁰ Prezidentem může být obyvatel Polska, který dovršil 35 let. Kandidovat na pozici prezidenta může kterýkoliv člověk, který je nominován podpisy nejméně 100 000 občanů. Volba prezidenta probíhá přímou volbou občanů, kdy do druhého kola postupují dva kandidáti, kteří obdrželi nejvíce preferenčních hlasů⁵¹. Prezident stanovuje datum parlamentních voleb, zatímco určení termínu prezidentských voleb má na starosti maršálek Sejmu.

Moc zákonodárná

Moc zákonodárná je zastoupena Národním shromážděním, které představuje dvoukomorový parlament. Dolní komoru, *Sejm*, tvoří 460 poslanců se svým předsedou, *marszałkiem*. Horní komoru Parlamentu tvoří *Senát*, který má 100 senátorů. Senát sehrává podřadnější roli, jeho možnosti jsou omezené. Jeho kompetence se v rámci legislativního procesu omezují na funkce kontrolní a brzdicí. Samotné Národní shromáždění jako celek má především ceremoniální funkce. Prezident či případně Sejm svou 2/3 většinou mohou rozpustit Parlament. Volební období obou komor Parlamentu činí čtyři roky. Kandidátem do Sejmu

---

⁴⁹ Současná vláda byla jmenována prezidentem Lechem Kaczyńskim 16. listopadu 2007; následné získání důvěry Sejmu získala 24. listopadu 2007.

⁵⁰ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, čl. 126 - 145

⁵¹ Mimořádné prezidentské volby se odehrály loni po letecké havárii ve Smoleńsku, kdy mezi oběťmi byl i tehdejší prezident Lech Kaczyński. Ve druhém kole vyhrál Bronisław Komorowski s 52,6 % preferenčních hlasů nad Jaroslavem Kaczyńskim s 47,4 %. Volební účast byla 54,8%.

může být polský obyvatel, který má nejméně 21 let, u kandidatury do Senátu je minimální věková hranice 30 let.

Moc soudní

Soudní moc v Polsku je tvořena soudy, Nejvyšším soudem, Nejvyšším administrativním soudem, Ústavním tribunálem a Státním tribunálem.

Nejvyšší soud představuje hlavním soudní orgán v Polské republice. První předseda, *preses*, je jmenován prezidentem republiky na šestileté období z kandidátů, kteří byli navrženi shromážděním soudců Nejvyššího soudu. Zástupci předsedy jsou také jmenováni prezidentem avšak už na dobu neurčitou. Soud se především zabývá dozorem nad jednotlivými soudy a započiná kauze, které jsou mu dány Konstitucí (např. zabývá se protestem týkající se nekorektnosti voleb). Nejvyšší administrativní soud se zabývá kontrolou státní administrativy. Předseda Nejvyššího administrativního soudu je jako v případě předsedy Nejvyššího soudu jmenován prezident na šestileté funkční období.

Ústavní tribunál je složen z 15 soudců, kteří jsou vybíráni Sejmem na devítileté období, není zde možnost znovuzvolení. Tribunál má na starosti rozhodování o souladu zákonů s ratifikovaným mezinárodními smlouvami, zabývá se též ústavními stížnostmi. Státní tribunál představuje ústavní orgán, u kterého se zodpovídají v případě porušení ústavy či zákonů prezident republiky, premiér, členové vlády, prezident polské národní banky, předseda Nejvyššího kontrolního úřadu, členové Státní rady pro rozhlas a televizi a v neposlední řadě náčelník ozbrojených sil.⁵²

3.2 Vybrané aspekty sociálně – ekonomické analýzy Polské republiky

3.2.1 Ekonomická charakteristika

Polská ekonomika je **ekonomikou smíšenou**, která po pádu komunistického systému přešla z centrálně plánované ekonomiky na ekonomiku tržní. Privatizace malých a středních firem, které byly původně ve státním vlastnictví, a také nový zákon týkající se zakládání firem bylo hnacím motorem v sektoru služeb. I přesto privatizace některých současných státních podniků probíhá ve velmi volném tempu.

---

⁵² Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, čl. 198.

Tabulka 3.2: Vybrané makroekonomické ukazatele Polska

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
HDP/os. v PPS (EU27=100)	49	51	51	52	54	57	61	N/A
Růst HDP (%)	3,8	5,3	3,5	6,2	6,7	4,9	1,8	3,8
Hodnota HDP v běžných cenách v mil. zł.	843,1	924,5	983,3	1 060	1 177	1 275	1 343	1 412
Míra inflace (%)	0,8	3,5	2,1	1,0	2,5	4,2	3,8	2,2

Pozn.: N/A – údaj není k dispozici

Zdroj: GUS, 2010

Struktura národního hospodářství

V **primárním sektoru** Polska bylo v roce 2009 zaměstnáno zhruba 14,8 % osob z celkového počtu ekonomicky aktivních lidí, samotné zemědělství má podíl necelých 4% na tvorbě HDP. Mezi jednotlivými vojvodstvími existuje rozdíl v zaměstnávání osob v tomto sektoru. Nejméně osob je zaměstnáno ve Slezském a Dolnoslezském vojvodství (3,3 % a 6,5 %), na druhé straně nejvíce je to východní část Polska, zejména Lubelské vojvodství (okolo 33,7 % osob). Polsko má vedoucí postavení v exportu brambor a cukrové řepky, kromě toho mezi další vývozní artikuly patří: pšenice, žito a řepkový olej.

Sekundární sektor neboli průmysl se podílí na tvorbě HDP 35 %. Polský sektor je podělen na jednotlivé větve průmyslu, které jsou dále děleny do jednotlivých branží průmyslu: minerální, palivovo-energetický, chemický, metalurgický, elektroautomobilový, celulózopapírnický, spotřební, lehký. Nejvýznamnější průmyslové oblasti nalezneme v okolí Varšavy, Poznaně, Krakova, Gdaňsku, Kielsky, Vratislavi, Bydgoště a Toruně.

Podíl HDP v **terciární sféře** je 61%. Mezi největší oblasti ve službách jsou obchodní a finanční služby (reklama, marketing, PR, účetnictví, bankovníctví, pojišťovnictví).

3.2.2 Trh práce

Politika zaměstnanosti Polska byla shrnuta do dokumentu *Státní strategie zaměstnanosti 2007 – 2013*, která představuje jednu ze základních částí *Národního rozvojového plánu Polska na léta 2007 - 2013*. Strategie bere v úvahu různorodé podmínky sociálně-ekonomického charakteru v Polsku, taktéž její cíle jsou vytyčené tak, aby byla plněna *Lisabonská strategie*, a aby byly ve shodě s *Evropskou strategií zaměstnanosti*.

Na konci února 2011 byl počet nezaměstnaných na úřadu práce 2 150 200 osob (z toho 1 097,9 tis. žen a 43,8 % bydlí na vsi), při porovnání s předchozím rokem byl roční nárůst o necelých 200 tis. osob (tj. o 2,1 %), nejvyšší za posledních pět let. V návaznosti na zvýšený počet nezaměstnaných se zvýšila i nezaměstnanost o 0,9 % oproti roku 2010. I přestože se mnoho polských obyvatel stěhuje za prací do měst, podle údajů ze statistického úřadu nezaměstnanost ve vesnicích je na základě sledovaného období 2003 až 2010 vždy o něco málo nižší než ve městě. Zajímavá je také skutečnost, že na polském trhu práce existuje velký převis poptávky práce nad nabídkou práce.

Graf 3.3: Základní roční údaje nezaměstnanosti v Polsku

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Zaregistrovaní nezaměstnaní v tis.	3175,6	2999,6	2773	2309,4	1746,5	1473,7	1892,6	1954,7	2150,2
Nezaměstnanost (%)	20	19	17,6	14,8	11,2	9,5	12,1	12,3	13,2
Nezaměstnanost ve městě (%)	20,9	19,1	17,4	12,7	8,8	6,9	8,6	9,4	N/A
Nezaměstnanost na vesnici (%)	16,6	16,2	15,7	11,5	8,0	6,4	8,2	9,1	N/A
Nabídky práce v tis.	10,3	13,2	17,5	30,7	44,5	30,0	21,3	23,5	34,5

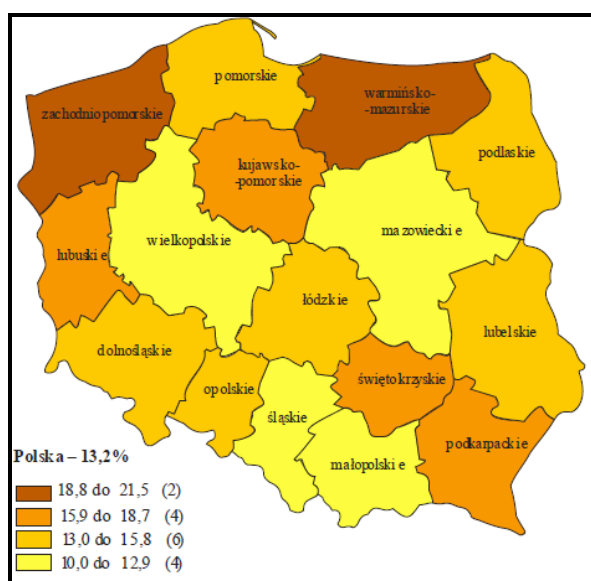
Pozn.: * údaje k 28. 2. 2011; N/A – údaj není k dispozici

Zdroj: GUS, WUP, 2011; vlastní úprava

Nezaměstnanost nikdy nebývá rovnoměrně rozložena na celém území státu. Jsou oblasti, které trpí nezaměstnaností více, některé méně. Při pohledu na graf 3.5 je patrné, že největší problémem s nezaměstnaností v Polsku mají západopomořanské a varmijsko-mazurské vojvodství, kdy míra nezaměstnanosti v těchto oblastech dosahuje výše od 18,8 % až do 21,5 % v únoru 2011. Pro srovnání Polsko má 13,2 %. Mezi vojvodství, která si tradičně drží nejnižší míru nezaměstnanosti patří velkopolské, mazurské, slezské a malopolské, kdy rozpětí míry nezaměstnanosti je od 10 % do 12,9 %.

Graf 3.5: Nezaměstnanost jednotlivých vojvodství (stav k 28. 2. 2011)

Zdroj: GUS, únor 2011

3.2.3 Veřejné finance a daňový systém

Veřejné finance

Při pohledu na tabulku 3.4 je možné vidět, že se objem vládního dluhu k HDP i přes celosvětovou finanční a hospodářskou krizi razantně nezměnil a ministerstvo financí udržuje stabilní hladinu vládního dluhu pod maastrichtským kritériem 60 % HDP. V roce 2010 představoval vládní dluh necelých 45 mld. zlotých (zł), což bylo o 7 mld. zł oproti schválenému rozpočtu s 52,2 mld. zł.

Tabulka 3.4: Vývoj veřejných financí Polska

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*
Deficit veřejných financí (v % HDP)	-5,2	-4,5	-2,6	-2,1	0,1	-1,6	-3,8	-6,3	5
Vládní dluh (v % HDP)	48,4	46,7	47,5	47,8	44,8	48,9	49,9	53,5	52

Pozn.: * prognóza

Zdroj: GUS, 2010; vlastní úprava

Daňový systém

Polský daňový systém se skládá z dvanácti daní. Pojem daň byla definována v roce 1997 jako veřejná, povinná, pravidelná, nenávratná a neúčelová peněžní částka, která je placena do rozpočtu státu, vojvodstva, powiatu či gminy na základě ustanovení v zákonu.

Přímé daně

- **Daň z příjmu právnických osob** – při vzniku samostatného Polska byla výše této daně stanovena na 40%. Postupem času se degresivním způsobem ustálila na současných 19% (od ledna 2009), což vzhledem k rozpětí této daně v EU, které činí od 10% do 35%, řadí Polsko do zemí s menším daňovým zatížením pro firmy.
- **Daň z příjmu fyzických osob** – představuje daň progresivní. Byla zavedena roku 1992 při reformě daní a kromě toho, že nahradila tehdejších pět daní, kterými byly platy zdaňovány (např. vyrovnávací daň, daň z platu, povinná důchodová daň), byla také nezbytnou podmínkou pro sjednocení zásad zdanění celého hospodářství Polska bez ohledu na jednotlivé sektory či organizační formy.
- Mezi další přímé daně⁵³ jsou řazeny daně ze zemědělství, z lesnictví, z dědictví a darů, z nemovitosti, z dopravních prostředků⁵⁴.

Od ledna 2009 jsou ustáleny dvě zdaňovací pásma daně z příjmu fyzických osob, předtím byly tři zdaňovací pásma. Daňové přiznání za předchozí rok se musí poslat vždy nejpozději do 30. dubna současného roku finančnímu úřadu. Podobně jako v ČR daňové přiznání zaměstnanec může být vyplněno zaměstnavatelem, pokud má zaměstnanec jediný příjem mzdu. V případě víc příjmů si musí vyplnit daňové přiznání sám.

Tab 3.4: Daň z příjmu fyzických osob a její pásma

Od	Do	Výše daně
	85 528 zł	18 % - 556 zł 02gr
85 528 zł		14 839 zł 02gr + 32 % z částky přesahující 85 528 zł

Zdroj: Ministerstwo finansów, 2009

⁵³ Do roku 2007 patřila mezi přímé daně také daň za psa.

⁵⁴ Ministerstwo finansów, 2011.

Nepřímé daně

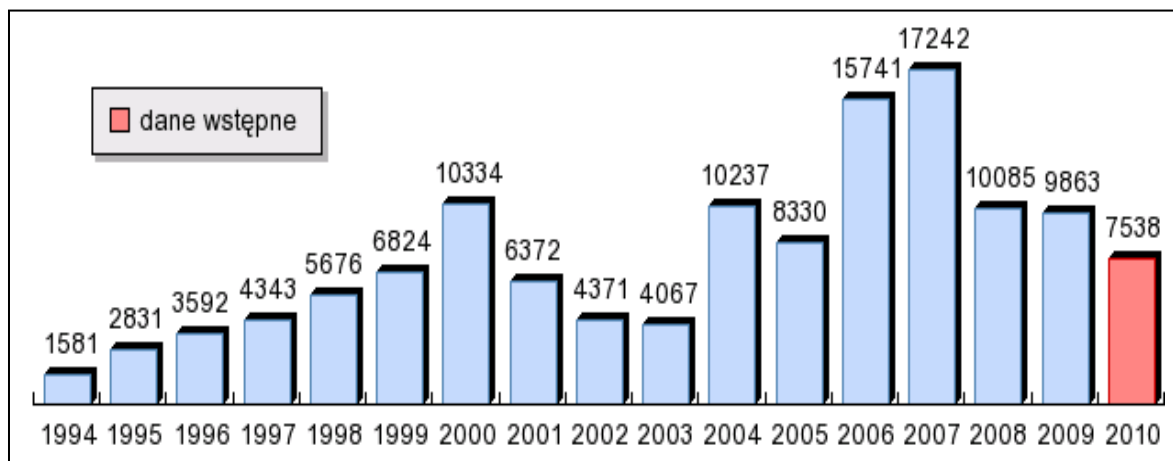
- **daň z přidané hodnoty (DPH)** – Při zpracování návrhu o DPH v roce 1990 byly zkoumány na ministerstvu financí dvě varianty této daně. Varianta I byla založena na ustanovení jedné sazby daně pro všechny služby a výrobky, varianta II počítala se základní sazbou daně, a ustálení snížených sazeb či celkové osvobození některých skupin zboží a služeb od daně. Nakonec byla zavedena varianta II dne 5. července 1993. Od února 2011 byly změněny sazby DPH: základní sazba z 22 % na 23 %, snížené sazby na určité skupiny zboží a služeb z 3% na 5 % a z 7 % na 8 %, u výrobků určené na export zůstává sazba DPH neměnná, tzn. 0 %.
- mezi zbývajících nepřímé daně patří spotřební daň a herní daň (česká obdoba daně z výhry).

3.2.4 Investice a inovace

Investice

Příliv přímých zahraničních investic (FDI) do Polska v roce 2009 vynesl okolo 9,9 mil. EUR, což znamenalo snížení přílivu FDI oproti předchozímu roku o 2 %. Na základě současných informací byl příliv FDI v předchozím roce v celkové hodnotě 7,5 mil. EUR, avšak toto není konečná hodnota⁵⁵.

Graf 3.6: Příliv FDI do Polska (mil. EUR)

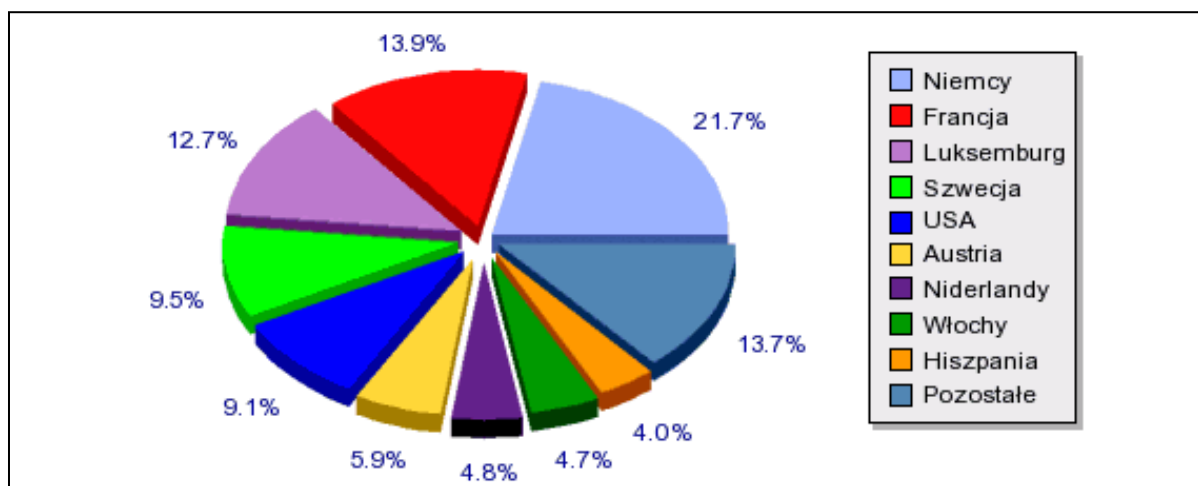

Zdroj: Narodowy Bank Polski, 2010

⁵⁵ Polská agentura informací a zahraničních investic předpokládá celkový příliv FDI za rok 2010 něco málo okolo 10 mld. EUR. Prognóza na rok 2011 je podle agentury vyšší o 1 mld., tedy očekávaný příliv FDI v Polsku v letošním roce má být okolo 11 mld. EUR.

Celková hodnota FDI v roce 2009 byla přesně 9 863 mil. EUR, kdy se hodnota skládala z následujících částí: reinvestované zisky - 4 099 mil. EUR, investice do vlastních kapitálu polských firem - 3 800 mil. EUR, ostatní toky - 1 964 mil. EUR. Z částky 9 863 mil. EUR bylo nejvíce FDI alokováno v následujících oblastech⁵⁶: přeměny živností (1 711 mil. EUR), služby (1 644 mil. EUR), finanční zprostředkování (1 617 mil. EUR), obchod a zlepšování obchodu (948 mil. EUR), vytváření a zajištění elektrické energie, vody a plynu (856 mil. EUR) a poslední ve výčtu je produkce dopravních prostředků (524 mil. EUR). Z celkového přílivu FDI v roce 2009 pocházelo 8 124 mil. EUR (82,4 %) z Evropské unie, zbytek, tedy 1 739 mil. EUR (17,6 %), měl původ ze zbývajících zemí světa. Nejvíce prostředků pocházelo z Německa (2 137 mil. EUR), Francii (1 375 mil. EUR), Lucemburska (1 250 mil. EUR), Švédska (940 mil. EUR), USA (895 mil. EUR), Rakouska (586 mil. EUR), Nizozemska (478 mil. EUR), Itálie (459 mil. EUR) a v neposlední řadě Španělsko (393 mil. EUR). Procentní podíl jednotlivých zemí na přílivu přímých zahraničních investic v Polsku za rok 2009 zobrazuje následující graf.

Graf 3.7: Příliv FDI do Polska (rok 2009)

Zdroj: PAliIZ, 2010

Pro zajímavost je zde přidána tabulka znázorňující celkový přehled FDI od roku 2005 do roku 2009 u vybraných zemí centrální a východní Evropy. Z následující tabulky vyplývá **vedoucí postavení Polska v celkovém přílivu přímých zahraničních investic** oproti jiným zemím, které může být vysvětleno větší atraktivností vůči ostatním zemím díky nízkému riziku investici, konkurenčními náklady práce a taktéž hospodářskou stabilitou země.

⁵⁶ Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych, 2010.

Tabulka 3.5: Příliv FDI u vybraných zemí centrální a východní Evropy

	2005	2006	2007	2008	2009
Bulharsko	3,9	7,5	8,4	9,2	4,5
ČR	11,7	6,0	9,1	10,7	2,7
Estonsko	2,9	1,7	2,5	2,0	1,7
Litva	1,0	1,8	1,9	1,8	0,4
Lotyšsko	0,7	1,7	2,2	1,4	0,0
Polsko	10,4	19,2	17,6	16,5	11,4
Rumunsko	6,5	11,4	9,8	13,3	6,3
Slovensko	2,1	4,2	3,3	3,4	0,0
Slovinsko	0,6	0,6	1,4	1,8	0,0

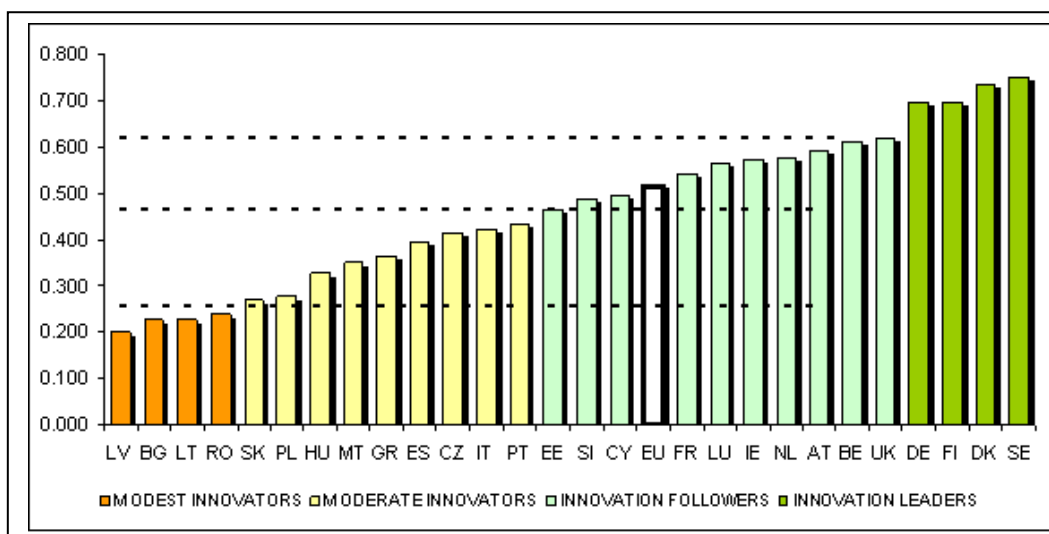
Zdroj: PAIiZ, listopad 2009; vlastní úprava

Inovace

Inovační politika je implementována v Polsku přes *Ministerstvo informatiky* a *Ministerstvo práce a sociální politiky*, které má na starost ekonomickou část inovačního procesu. Kromě toho je řada pomocných organizací jako je *Polská agentura podnikatelského rozvoje*, *Polská akademie věd*, *Agentura techniky a technologie*. V Polsku rozlišujeme dva přístupy v realizaci inovační politiky: **problémový** a **sektorový** (regionální). Cílem prvního přístupu je vyřešení problému, které jsou společné pro celé hospodářství, u druhého přístupu je cílem integrace vládní inovační politiky s politikou regionální. Mezi hlavní instrumenty podpory inovací z unijních prostředků patří v Polsku: OP Inovační ekonomika, OP Rozvoj východního Polska, regionální operační programy a 7. rámcový program.

Pozice polského státu z hlediska inovací mezi ostatními členskými státy EU není nijak valná. Na základě informací z DG Podnikání a průmyslu patří Polsko mezi mírné inovátory, jak uvádí následující graf 3.8.

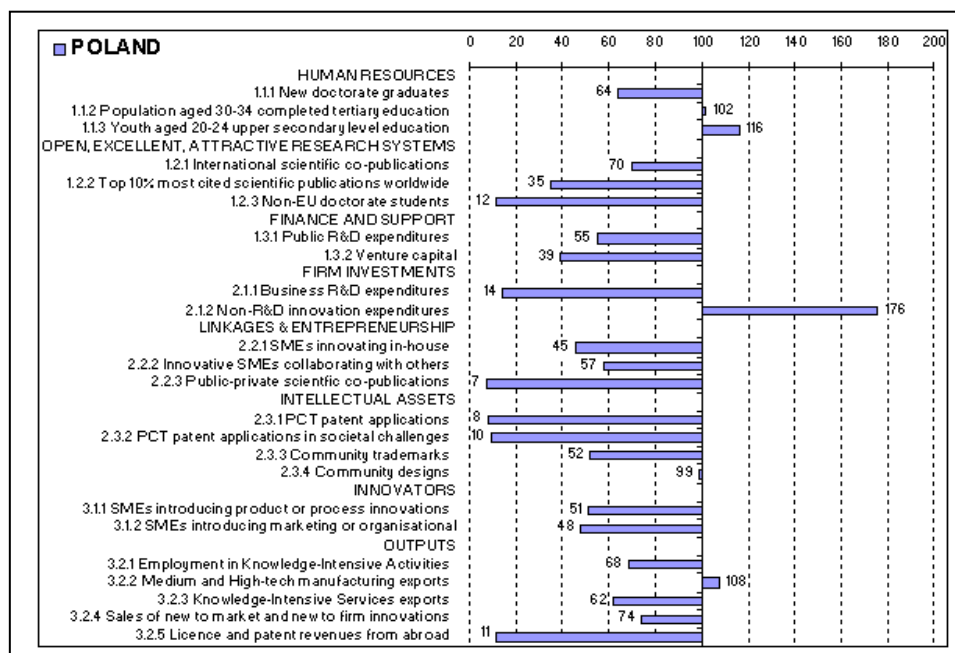
Graf 3.8: Porovnání výkonnosti států EU v oblasti inovací (rok 2010)

Zdroj: European Commission - DG Enterprise and Industry, únor 2011

Při pohledu na níže uvedený graf je zřejmé, že Polsko v rámci inovační výkonnosti až na pár oblastí (lidské zdroje, výstupy) hodně zaostává za průměrem EU.

Graf 3.9: Tabulka indikátorů inovační výkonnosti Polska (rok 2010)

Zdroj: European Commission - DG Enterprise and Industry, únor 2011

3.2.5 Zahraniční obchod

Mezi země polského exportu jsou řazeny tradičně země západní Evropy: Německo s podílem 25,1 %, Francie (6,2 %), Itálie (6,0 %) a Velká Británie (5,8 %). Dále patří do top desítky Česká republika (5,7 %), Rusko (5,2 %), Nizozemsko (4,0 %), Ukrajina (3,7 %), Švédsko (3,2 %) a Maďarsko (2,8 %). Na druhou stranu největší podíl v importu do Polska má Německo s 23,1 %, další země už nemají takovou importní sílu jako Německo – Rusko (9,8 %), Čína (8,0 %), Itálie (6,5 %), Francie (4,7 %), Česko (3,6 %), Holandsko (3,4 %), Velká Británie (2,8 %), Jižní Korea (2,5 %) a Belgie s 2,4 % podílem na celkovém importu Polska.

Tabulka 3.6: Obchodní bilance Polska (v mld. EUR)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Export	47	59	71	87	101	116	98	117
Import	60	71	81	100	120	142	107	130
Saldo	- 13	- 12	- 10	- 13	- 19	-28	- 9	-13

Zdroj: GUS, 2011; vlastní úprava

Mezi nejvíce exportované položky patří výrobky z automobilového průmyslu, ať již samotné auta nebo jejich části (38 %), středně přetvořené produkty (23,7 %), polotovary různého charakteru (17,1 %), jídlo a živá zvířata (7,6 %). Import představuje především dopravní prostředky (38 %), polotovary (21 %), nerostné suroviny, jako je ropa a zemní plyn, minerály (9,1 %).

3.3 Regionální struktura Polské republiky

Administrativní členění

Územní samospráva Polské republiky byla po 2. světové válce zcela zlikvidována vládnoucí komunistickou stranou. Pádem socialistického systému byly vyvolány transformační procesy v jednotlivých oblastech, tudíž i změny v územní samosprávě Polska. Od 1. ledna 1999 funguje **tříúrovňové hierarchické uspořádání územní samosprávy**, kdy základní jednotkou je *gmina* a zbývající úrovně pouze doplňují její veřejné úlohy. Poslední volby do samosprávy se konaly v roce 2010.

Gmina

Gmina představuje základní jednotku územní samosprávy v Polsku podobně jako v ČR obec. *Zákon o gmině* definuje úlohu gminy na základě klasického rozdělení úloh územní samosprávy na vlastní a pověřené. Gminy rozdělujeme na dva typy, a to na vesnické a městské. Není však zákonem stanoveno, které prvky jsou hraničním bodem pro určení typu gminy⁵⁷. Vlastní kompetence gminy jsou realizovány z vlastních finančních zdrojů, jako jsou např. místní daně, poplatky, které jsou vymezeny zákonem jako příjmy gminy, dále příjmy z majetku gminy a subvence ze státního rozpočtu. Kromě toho může být počítán jako příjem gminy přebytek rozpočtu z minulých let, půjčky, dary atd. V případě pověřených kompetencí získává gmina na realizaci úloh finanční prostředky formou zvětšení objemu vlastních příjmů nebo subvence.

Mezi vlastní kompetenci gminy patří úlohy týkající se místního sběru, ochrany zdraví, místní výstavby bytů a domů, péče o silnice, ulice a mosty gminy, organizace dopravy, ochrana ŽP, péče o místní hřbitov, veřejný pořádek a zabezpečení protipožární ochrany a další. Zákon o samosprávě gminy řadí do jejich orgánů *radu gminy* a *wójta* (popř. *burmistr* nebo *prezident města*⁵⁸). Působnost orgánů gminy je veřejná. Ohraničení veřejnosti může být dáno pouze na základě zákona. Veřejná působnost orgánů gminy se obecně vztahuje k právu obyvatelů získávat informace, přístup na jednání rady gminy, přístup k nahlédnutí dokumentů týkající se projednávaných věcí veřejného charakteru.

Rada gminy je *rozhodovacím i kontrolním orgánem gminy*, který může rozhodovat o veškerých záležitostech, které jsou v kompetenci gminy, v ostatních případech jsou záležitosti řešeny referendem. Volební období rady gminy jakožto i wójta (popř. burmistra či prezidenta města) jsou 4 roky. Počet radních je stanoven na základě množství obyvatel gminy. Nejmenší seskupení rady může mít 15 radních v případě gminy do 4 000 obyvatel. Naopak největší rada může být v počtu 45 radních při gmině, která má do 200 000 obyvatel. Jednotlivé odstupňování počtu radních při různém počtu obyvatel je možné nalézt v příloze 6. Rada gminy vybírá v tajném hlasování svého vedoucího a jednoho až tři zástupce. Tyto funkce není možné kombinovat s funkcí wójta, burmistra nebo prezidenta města. Úlohou vedoucího je výlučně organizování práce rady a řízení porad, nemá reprezentativní charakter. V případě jeho nepřítomnosti a nepřítomnosti jeho zástupce přebírá jeho povinnosti nejstarší osoba v radě.

---

⁵⁷ Určitým vodítkem na rozlišení typu gminy může být název vedoucí funkce – blíže popsáno v orgánech gminy.

⁵⁸ Funkce wójta nebo burmistra je u gminy vesnické, zatímco prezident města je u městské gminy.

Gmina může vytvořit pomocné jednotky: *solectva* nebo *dělnice, sídliště*. Pomocnou jednotkou může být také město ležící na území gminy. Pomocná jednotka není vymezena zákonem, tudíž záleží na radě gminy, kterými činnostmi ji pověří, a jaké kompetence ji svěří.

Powiat

Kromě gminy je zákonem povoleno možnost vytvoření další jednotku území samosprávy. **Powiat** představuje samosprávu místního společenství, obdobně jako v ČR okres, kterou tvoří obyvatelé powiatu nebo odpovědná územní velikost, tudíž rozlišujeme dva typy powiatu a to *zemský powiat* a *město s právy powiatu*.

Samospráva powiatu má na starosti veřejné činnosti, které jsou nad kompetencemi gminy, tzn., že gmina zůstává základní jednotkou územní samosprávy, naproti tomu powiat plní ty úlohy a funkce, které gminy nemůže zajistit vzhledem ke své územní velikosti počtu obyvatel. Mezi činnosti powiatu patří některé vybrané oblasti: péče o veřejné vzdělání, podpora a ochrana zdraví, pomoc osobám s postižením jak duševního tak fyzického charakteru, péče o silnice powiatu, kulturu, turistiku, vodního hospodářství, ŽP. Tedy působnost powiatu je podobná jako u gmin, avšak rozdílnost spočívá v jejich dosahu kompetencí, i přesto obě dvě mají místní působnost. I u powiatu je působnost veřejná, a její omezení vyplývají pouze ze zákona.

Mezi orgány powiatu řadíme *radu powiatu* a *úřad powiatu*, kdy časový mandát obou orgánů je vymezen na čtyři roky. Rada powiatu je zákonodárným a kontrolním orgánem. Členové rady jsou voleni tajným hlasováním, a do jejich výlučných kompetencí patří některé z následujících oblastí: rozhodování o vyhláškách a usnesení místního charakteru, schválení rozpočtu powiatu, na návrh starosty rozhodují o odvolání sekretáře a finančního powiatu, který je zároveň i hlavním účetním rozpočtu powiatu. Úřad powiatu je výkonným orgánem, na jehož čele stojí *starosta* a dále tři až pět členů, z čehož jeden z nich má funkci místostarosty.

Vojvodství

V Polsku funguje od začátku roku 1999 dualistický model řízení vojvodství přes dvě samostatné struktury:

- územní samosprávu s maršálkem v čele (podobně jako v ČR kraj) a
- veřejnou správou, kde je v čele vojevoda.

Mezi regionální politikou vojvodstva a vládní politikou nemůže být protichůdnost, tzn., že cíle politiky regionů a cíle centrální politiky se musí vzájemně doplňovat.

Gminy a powiaty realizují úlohy místního charakteru, zatímco vojvodská samospráva realizuje veřejné činnosti regionálního charakteru. Vojvodství stanovuje svoji strategii rozvoje, jejíž cíle realizují společensko-hospodářskou politiku regionu. Směry této politiky jsou tvořeny např.: tvoření podmínek pro hospodářský rozvoj, zdržování a rozšiřování infrastruktury, získávání finančních prostředků, jak ze soukromé, tak z veřejné sféry s cílem realizaci úloh, které jsou veřejné užitečné, racionální využívání přírodních zásob a utváření přírodního prostředí, podpora rozvoje nauky a spolupráce mezi jednotlivými sférami školství a firem nebo podpora rozvoje kultury.

Orgány vojvodské samosprávy nepředstavují vůči orgánům powiatů a gmin žádnou kontrolu či dohled. *Vojvodský úřad*, v čele s *maršálkem*, je výkonným orgánem samosprávy. Jako zákonodárný a kontrolní orgán vystupuje na *sejmik vojvodstva*. Oba tyto orgány mají volební období na čtyři roky. U sejmiku vojvodstva je stanoven počet radních na 30 při počtu obyvatel vojvodstva do 2 mil., při dalších 500 000 obyvatel se počet radních navyšuje o 3 osoby. Do výlučných kompetencí sejmiku patří některé z vyjmenovaných oblastí: rozhodování o vyhláškách a usnesení regionálního charakteru, schvalování strategií rozvoje vojvodstva, taktéž schvalování víceletých programů, rozhodování o rozpočtu vojvodstva, vytváření zásad a kritérií k dotacím vyplácené z rozpočtu vojvodstva a další.

Regionální členění na základě klasifikace NUTS

Regionální rozdělení Polska je založeno na *Klasifikaci územních jednotek pro statistické účely* (NTS), která byla implementována Radou ministrů 13. července. 2007. NTS je ekvivalentem *Nomenklatury územních statistických jednotek* (NUTS), která je povinná ve všech zemích EU podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 z 26. května 2003. Klasifikace zajišťuje sběr, zpracovávání a rozšiřování srovnatelných údajů na území EU pro konkrétní regionální statistické domény členských států.

Klasifikace územních jednotek pro statistické účely rozděluje Polsko na teritoriální jednotky na pěti úrovních, z čehož tři jsou vedené jako úrovně regionální a dvě jako úrovně místní.

Tabulka 3.7: Územní statistické členění Polska

NTS I	NTS II	NTS III	NTS IV	NTS V
6	16	66	379	2 479

Zdroj: GUS, 2010; vlastní úprava

- NTS I, jejíž ekvivalentní jednotkou v EU je NUTS I, představuje makroregiony – centrální, jižní, východní, severo-západní, jiho-západní a severní.
- Na úrovni NTS II se nacházejí regiony vojvodství. NTS II odpovídá regionům NUTS II (*Dolnoslezské, Kujavsko-pomořské, Lodžské, Lublinské, Lubušské, Malopolské, Mazovské, Opolské, Podkarpatské, Podleské, Pomořské, Slezské, Svatokřížské, Varmijsko-mazurské, Velkopolské, Západopomořanské*). Mapu znázorňující jednotlivá vojvodství je uvedena v příloze 7.
- NTS III, který je ekvivalentem NUTS III, obsahuje podregiony, které jsou seskupením jednotlivých powiatů a dohromady jich je 66.
- NUTS IV sčítá od 1. ledna 2008 v Polsku 66 subregionů (úroveň LAU I⁵⁹), které představují powiaty a města s právy powiatu. Na stránkách polského statistického úřadu je uvedeno, že Polsko čítá 314 zemských powiatů a 65 powiatů městského typu.
- NUTS V, obdoba LAU II, představuje základní jednotku územní samosprávy, čímž je v Polsku gmina. Od 1. ledna 2010 je na této úrovni evidováno 2 479 gmin (1 576 vesnických gmin, 597 gmin vesnicko-městského typu a 306 městských gmin).

Struktura skupiny NTS, jejich kódy a popisy jsou založeny na systému určovatele (identifikátoru) a názvů administrativního rozdělení jednotek. Tento systém je součástí *Národního úředního registru územního rozdělení země* – TERYT, který byl zaveden Hlavním statistickým úřadem v roce 1998.

---

⁵⁹ Local Administrative Unit, tzn. místní správní jednotka. Označuje úroveň územní státní správy.

4 Programování strukturální pomoci v Polské republice po vstupu do EU

4.1 Předvstupní pomoc v období 1990 - 2004

Od počátku devadesátých let byla poskytnuta Polské republice ze strany EU bezprostřední finanční a technická pomoc na proměnu hospodářství, především z prostředků *Phare*. Celkem do konce roku 1999 obdrželo Polsko okolo 1,2 mld. EUR v podobě nevratných dotací. Tato částka byla vyčleněna na programy realizující cíle regionální politiky, na programy přeshraniční spolupráce, dále byly peníze použity v oblastech životního prostředí, dopravy, trhu práce a i na podporu malého a středního podnikání.

Kromě programu přeshraniční spolupráce *Phare Crossborder Cooperation* (CBC) byly oblasti intervencí podporující regionální rozvoj uskutečňovány prostřednictvím následujících programů: *Phare-STRUDER*, *STRUDER II*, *Phare-RAPID*, program *Phare-INRED* Regionální rozvoj, dále *Phare-TOURIN III* a jeho investiční část a program zaměřující se na obnovu země po povodních v roce 1997 *Phare Obnova*. Dalším programem financovaný z *Phare* byl speciální program *Phare SPP*, jehož cílem byla podpora proměny programových základů politiky soudržnosti v Polsku, jehož efektem bylo mimo jiné vznik strukturálních strategií na období 2000 – 2006.

Programy PHARE sloužily k realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti v době, kdy Polsko bylo kandidátskou zemí a připravovalo se na budoucí realizaci regionální politiky EU (ale už za pomoci strukturálních fondů).

Od počátku roku 2000 byly stanoveny programy ISPA a SAPARD, kromě stávajícího *Phare*, jako podpora Polska při připravování se na členství v Unii.

4.2 Programování strukturální pomoci v období 2004 - 2006

Jednání o Národním rozvojovém plánu (NRP) a Rámci podpory Společenství (CSF) bylo oficiálně zahájeno dne 27. června 2003. Národní rozvojový plán na rok 2004 – 2006 byl přijat Radou Ministrů 14. prosince 2003. Evropská komise potvrdila 18. prosince 2003 oficiální verzi Rámce podpory Společenství, polská vláda schválila tento dokument 23. prosince 2003. Konečné schválení Rámce podpory Společenství Evropskou komisí se konalo po vstupu Polska do Evropské unie v květnu 2004.

4.2.1 Rámec programování strukturální pomoci EU v Polsku

Národní rozvojový plán 2004 - 2006

Polská republika, spadající celým svým územím do cíle 1 v rámci regionální politiky EU, připravila *Národní rozvojový plán* (NRP), který představoval strategii hospodářsko-sociálního rozvoje Polska během prvních let členství v Evropské unii podle Nařízení (ES) č. 1260/1999, zpracovanou na základě analýzy silných a slabých stránek polské ekonomiky a také příležitostí a hrozeb ekonomického rozvoje kraje.

Vzhledem ke krátkému programovému období, v letech 2004-2006, systém navržený pro realizaci plánovaných opatření měl dočasný charakter. Zkušenosti získané jednotlivými subjekty, které se podílely na implementaci sociálně-ekonomické politiky, umožnily rozšíření rozsahu opatření po roce 2006 navrhovaných pro spolufinancování ze strukturálních zdrojů.

Hlavním cílem NRP v programovacím období 2004- 2006 byl „...rozvoj konkurenceschopné ekonomiky založené na vědě a podnikání, která je schopna dlouhodobého a harmonického rozvoje zajišťující zaměstnání a zlepšení hospodářské, sociální a územní soudržnosti na úrovni regionů a krajů.“⁶⁰

Realizace strategického cílu byla dosáhnuta přes pět vytyčených cílů uvedených v NRP Polska.⁶¹

1. Podpora dosáhnutí a udržení HDP v delším časovém období.
2. Pozvednutí úrovně zaměstnání a vzdělání.
3. Zapojení Polska do evropské sítě dopravní a informační infrastruktury.
4. Zintenzivnění procesu rozvoje technologií, informační společnosti.
5. Podpora účasti v rozvojových a modernizačních procesech všech regionů v Polsku.

Vedle oblastí právního, fiskálního a institucionálního charakteru byl celý NRP realizován pomocí programů spolufinancovaných přes strukturální fondy, s účastí Kohezního fondu, na základě *Rámce podpory Společenství (CSF)*. Předvstupní pomoc taktéž napomáhala k realizaci NRP.

---

⁶⁰ MRR, 2003.

⁶¹ Tamtéž

Tabulka 4.1: Osy rozvoje NRP Polska a instrumenty k jejich realizaci

Název osy	Rámec podpory Společenství	Strukturální fondy	Fond soudržnosti	Iniciativy Společenství
Podpora konkurenceschopnosti podnikání	OP Růst konkurenceschopnosti ekonomiky	ERDF		
Rozvoj lidských zdrojů a vzdělání	OP Rozvoj lidských zdrojů	ESF		EQUAL
Vytváření podmínek pro zvětšení úrovně investic, podpora rovnovážného rozvoje	OP Doprava	ERDF	Oblast dopravy	
	-		Oblast životního prostředí	
Strukturální přeměna zemědělství a rybolovu, rozvoj venkovských oblastí	OP Restrukturalizace a modernizace potravinářského průmyslu a rozvoj venkova	EAGGF		
	OP Rybolov a zpracování ryb	FIFG		
Zvětšení rozvoje potenciálu regionů	Integrovaný operační program regionálního rozvoje	ERDF ESF		IROP

Zdroj: MRR, 2003; vlastní úprava

Rámec podpory Společenství

Rámec podpory Společenství (CSF) byl široce konzultován se všemi orgány, které jsou činné v provádění strategie EU v oblasti strukturální pomoci. Rámec podpory Společenství zajišťuje koordinaci a monitorování strukturální politiky Evropské unie realizované v Polsku, v rámci cíle 1.

Strategickým cílem CSF byl rozvoj konkurenceschopnosti ekonomiky založené na vědě a podnikání, zajišťující růst zaměstnanosti a zlepšení sociální, ekonomické a územní soudržnosti. Strategie dosáhnoutí výše uvedeného cíle se opírala o **dva pilíře**, a to vysoký a rovnovážný rozvoj a zvětšení zaměstnanosti. Strategického cíle bylo dosaženo pomocí několika **dílčích cílů**:

- podpora dosáhnoutí a udržení vysokého růstu HDP v dlouhodobém časovém horizontu,
- zvětšení úrovně zaměstnanosti a vzdělání,
- zapojení Polska do evropské sítě dopravní infrastruktury,
- podpora činnosti v oblasti rozvoje a modernizace veškerých regionů v Polsku.

Rámec podpory Společenství byl v období 2004 – 2006 naplňován pomocí **pěti sektorových operačních programů**⁶², které se týkaly růstu konkurenceschopnosti ekonomiky, rozvoje lidských zdrojů, restrukturalizaci a modernizaci potravinářského sektoru i rozvoje venkovských oblastí, rybolovu, dopravní infrastruktury, dále pomocí Integrovaného operačního programu regionálního rozvoje a operačního programu „Technická pomoc.“

4.2.2 Implementační struktura programování

Účelem efektivního využívání zdrojů je připravení průhledného a skutečného systému čerpání. Potřeba odpovědně určit jednotlivé úkoly a kompetence mezi jednotlivými institucemi je velmi důležitým činitelem zajišťující řádný přesun finančních prostředků. Na základě Nařízení (ES) č. 1260/1999 byla povinnost ustálit pro každý jednotlivý operační program řídicí a platební orgán. Směrnice také nařizovala ustanovení monitorujícího orgánu. Kromě těchto tří výše uvedených orgánů mohli vstoupit do implementační struktury koneční uživatelé.

V souladu s NRP vystupovalo Ministerstvo hospodářství, práce a sociálních věcí jako řídicí orgán RPS a některých operačních programů, kdy ministerstvo bylo hlavním partnerem Evropské komise při vyjednávání konečných podob CSF a operačních programů.

Tabulka 4.2: Odpovědné instituce za jednotlivé operační programy

Operační program	Řídicí orgán
Růst konkurenceschopnosti ekonomiky	Ministerstvo hospodářství, práce a sociálních věcí
Rozvoj lidských zdrojů	Ministerstvo hospodářství, práce a sociálních věcí
Doprava	Ministerstvo infrastruktury
Restrukturalizace a modernizace potravinářského průmyslu a rozvoj venkova	Ministerstvo zemědělství a rozvoje venkova
Rybolov a zpracování ryb	Ministerstvo zemědělství a rozvoje venkova
Integrovaný operační program regionálního rozvoje	Ministerstvo hospodářství, práce a sociálních věcí
Technická pomoc	Ministerstvo hospodářství, práce a sociálních věcí

Zdroj: MRR, 2003; vlastní úprava

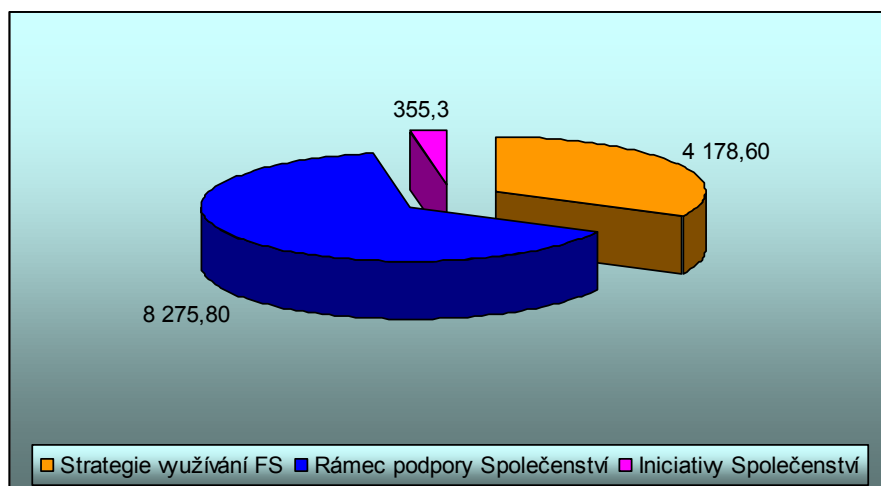
⁶² Těchto pět sektorových operačních programů zároveň vystihují osy rozvoje CSF.

4.2.3 Finanční alokace strukturální pomoci v období 2004 - 2006

V souladu s NRP 2004 -2006 přijatým přes Radu ministrů v prosinci 2003 a s přistoupením Polské republiky do EU bylo ustanoveno, že Polsko obdrží v prvních letech členství příspěvek okolo 11 368,6 mil. EUR z finančních zdrojů Společenství na podporu regionální politiky. 7 645,3 mil. EUR bylo stanoveno jako finanční pomoc pocházející z strukturálních fondů určené z větší části (7 320, 7 mil. EUR) na realizaci CSF. Zbývajících 314,6 mil. EUR bylo vymezeno na realizaci Iniciativ Společenství: Interreg (196,1 mil. EUR) a Equal (118,5 mil. EUR). Přes Fond soudržnosti zůstaly alokované 3 733,3 mil. EUR financující realizaci „Strategii využívání Fondu soudržnosti“⁶³.

Graf 4.1: Alokace finančních zdrojů v rámci základních dokumentů realizující NRP

(v mil. EUR)

Zdroj: Jankowska, Kierzkowski, Knopik, 2004; vlastní úprava

Naplňování Národního rozvojového plánu Polska prostřednictvím CSF bylo uskutečněno pomocí sedmi operačních programů:

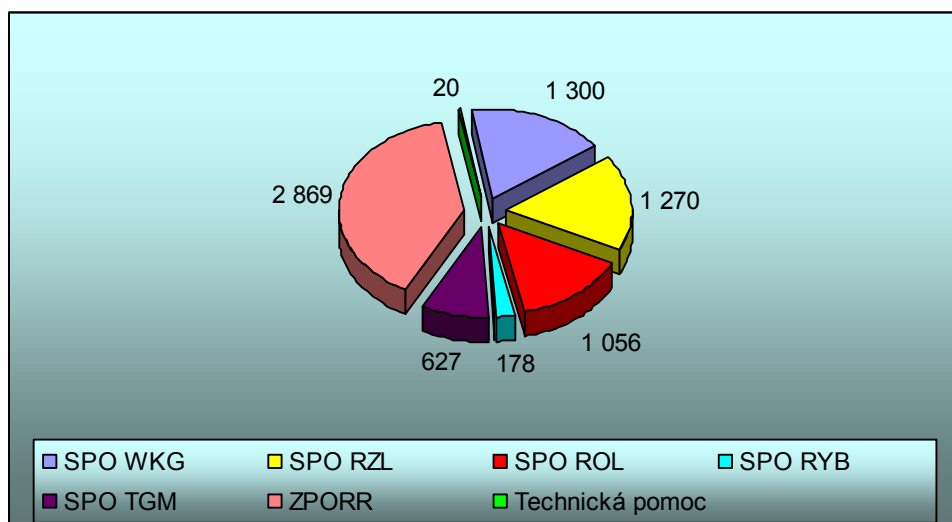
- *Sektorový operační program (SOP) „Růst konkurenceschopnosti hospodářství“* (1,3 mld. EUR; SPO WKG),
- *SOP „Rozvoj lidských zdrojů“* (1, 27 mld. EUR; SOP RZL),
- *SOP „Restrukturalizace a modernizace potravinářského průmyslu a rozvoj venkovských oblastí“* (1, 05 mld. EUR; SOP ROL),
- *SOP „Rybolov a výrobky z ryb“* (0, 17 mld. EUR; SOP RYB),

⁶³ Strategie byla přijata 30. července 2004. Dokument poskytuje informace o projektech, které byly realizovány v letech 2004 – 2006 v oblasti infrastruktury a životního prostředí.

- *SOP „Doprava“* (0, 62 mld. EUR; SOP TGM),
- *Integrovaný operační program regionálního rozvoje* (2, 86 mld. EUR; ZPORR),
- *Operační program „Technická pomoc“* (0, 02 mld. EUR).

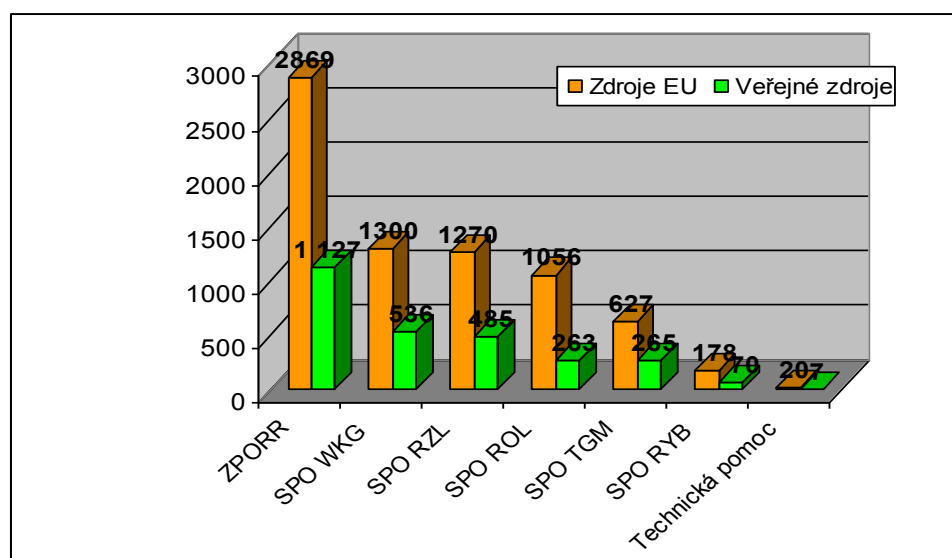
Graf 4.2: Finanční prostředky EU určené na operační programy (v mil. EUR)

Zdroj: MRR, 2003; vlastní úprava

Další uvedený graf znázorňuje finanční participaci veřejných a unijních zdrojů na jednotlivé operační programy.

Graf 4.3: Finanční alokace unijních a veřejných zdrojů prostřednictvím operačních programů (v mil. EUR)

Zdroj: MRR, 2003; vlastní úprava

4.3 Programování strukturální pomoci v období 2007 - 2013

Dne 18. února 2004 Komise přijala Třetí zprávu o hospodářské a sociální soudržnosti s názvem *Partnerství pro soudržnost: konvergence, konkurenceschopnosti a spolupráce*, ve kterém představila hlavní směry pro reformu politiky soudržnosti EU ve finančním výhledu na období 2007-2013.

4.3.1 Struktura programových dokumentů

Národní rozvojový plán 2007 - 2013

Národní rozvojový plán (NRP) 2007 - 2013, jehož návrh byl připraven Ministerstvem regionálního rozvoje, byl přijat Radou ministrů dne 29. listopadu 2006.

Strategie stanovuje cíle a vymezuje hlavní oblasti, na které je soustředěna pozornost státu. Také určuje priority polského sociálního a ekonomického rozvoje a dále i podmínky, které mají podpořit tento rozvoj. Hlavním cílem strategie národního rozvoje je „... *zlepšení úrovně a kvality života obyvatel Polska, jednotlivých jedinců a jejich rodin.*“

Národní rozvojový plán 2007 - 2013:

- zohledňuje hlavní trendy v rozvoji celosvětové ekonomiky a cíle, které byly ustanoveny Evropskou unií v Lisabonské strategii,
- je hlavní, dlouholetý strategický dokument sociálně-ekonomického rozvoje země, který slouží jako „bod referencí“ pro ostatní strategie a programy připravené vládou a místní samosprávou,
- je základním předpokladem pro tvorbu Národního strategického referenčního rámce, Národního strategického plánu pro rozvoj venkova 2007 – 2013 a Národním plánem pro rozvoj rybářství, jakož i operačních programů z nich vyplývajících.

Národní strategický referenční rámec

Národní strategický referenční rámec, též nazývaný jako Národní strategie soudržnosti (NSS), je dokument, jehož rámec je určován Lisabonskou strategií a Strategickými obecnými zásadami Společenství. Každý členský stát připravuje svou vlastní národní strategii soudržnosti na základě obecných zásad Společenství.

Strategickým cílem je vytvořit podmínky pro zvýšení konkurenceschopnosti v ekonomice, která je založená na znalostech a podnikání, což má zajistit zvýšení zaměstnanosti a vyšší

úroveň sociální a hospodářské soudržnosti. Dokument byl přijat Evropskou komisí 7. května 2007.

Národní strategie soudržnosti:

- určuje rozvoj aktivit, které mají být provedeny v Polsku v letech 2007-2013 s cílem dosáhnout udržitelného ekonomického růstu, zlepšení konkurenceschopnosti a zvýšení zaměstnanosti,
- slouží k poskytování pomoci do regionů a okrajových sociálních skupin, pomoc při restrukturalizaci tradičních ekonomických odvětvích a problémových regionů,
- spojuje priority Společenství s polskými prioritami, bere v úvahu výzvy v rámci Lisabonské strategie a zásady Národního programu reforem,
- je připraven ve spolupráci s Evropskou unií jako pokyny pro využití strukturálních fondů a Fondu soudržnosti,
- stanovuje rámec pro přípravu operačních programů.

NSS je **implementována** skrz následující programy, které byly vyjednány s Evropskou komisí:

- tři operační programy, které jsou implementovány na národní úrovni,
- 16 regionálních operačních programů, které budou implementovány na úrovni vojvodství, tedy NUTS 2,
- operační program určený na podporu následujících vojvodství: Warmiňsko-Mazurské, Podlaské, Lubelské, Podkarpacké, Šwietokrzyské,
- operační program technické pomoci,
- programy Evropské územní spolupráce.

Operační programy

Operační programy (OP) představují prostředek na realizaci NSS, které jsou spravované na centrální úrovni přes Ministerstvo regionálního rozvoje, na regionální úrovni přes jednotlivá vojvodství a společně se zahraničními partnery v případě programů Evropské územní spolupráce a Evropského nástroje sousedství a partnerství.

OP Infrastruktura a životní prostředí (PO IIS)

Cílem OP je zvýšení investiční atraktivnosti Polska a jeho regionů přes rozvoj technické infrastruktury a zároveň ochrana a zlepšení stavu životního prostředí, zdraví a zachování

kulturní identity. Alokace finančních prostředků představuje celkově 37, 6 mld. EUR, kdy se Unie podílí na realizaci programu 28 mld. EUR. Tento program se svou finanční alokací představuje největší OP v celé historii regionální politiky EU, a také jako jediný bude v Polsku financován ze dvou zdrojů: Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti.

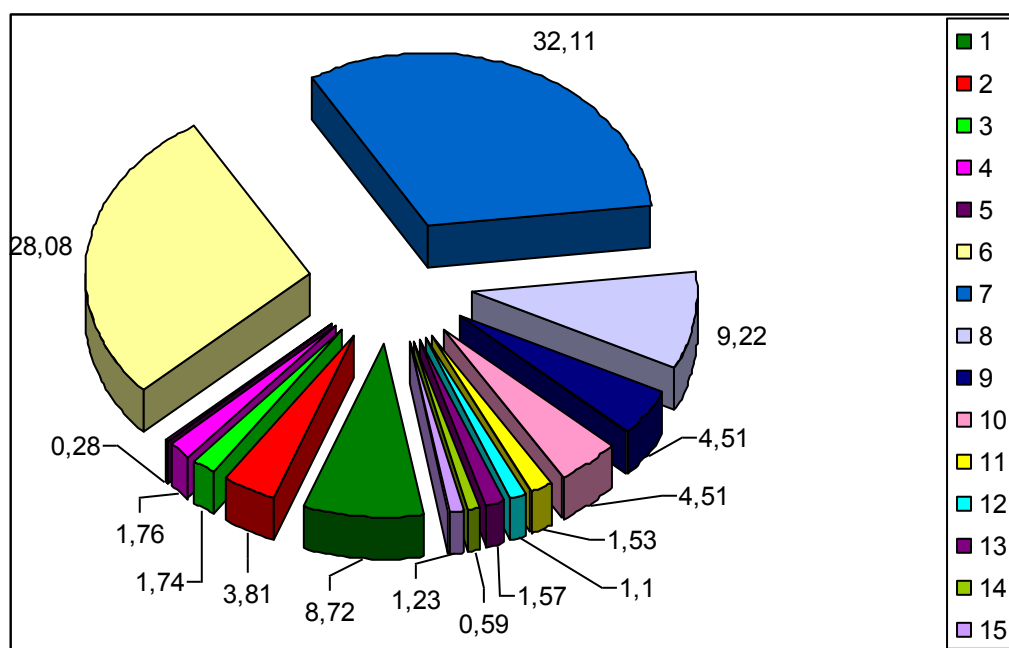
V rámci OP Infrastruktura a životní prostředí je realizováno 15 prioritních os, které jsou následující: priorita 1 Hospodaření s vodou a odpadními vodami; priorita 2 Hospodaření s odpadními vodami a ochrana země; priorita 3 Řízení zdrojů a působení proti ekologickým rizikům; priorita 4 Iniciativy vedoucí k regulaci podniků a k požadavkům ochrany životního prostředí; priorita 5 Ochrana životního prostředí a podpora ekologických návyků, priorita 6 Ten-T a síť letecké dopravy; priorita 7 Doprava šetrná k životnímu prostředí; priorita 8 Bezpečná doprava a národní dopravní síť; priorita 9 Energetická infrastruktura šetrná k životnímu prostředí a energetická výkonnost; priorita 10 Bezpečná energie, zahrnující rozmanitost energetických zdrojů, priorita 11 Kultura a kulturní dědictví; priorita 12 Zdraví, bezpečnost a zlepšení systému ochrany zdraví; priorita 13 Infrastruktura vyššího vzdělání; priorita 14 a 15 Technická pomoc z ERDF a ESF.

Řídícím orgánem je *Ministerstvo regionálního rozvoje, odbor koordinace programů infrastruktury a odbor podpory programů infrastruktury*. Provádějícími institucemi jsou: priorita 1 – 5 Ministerstvo životního prostředí, 6 – 8 Ministerstvo infrastruktury, 9 – 10 Ministerstvo hospodářství, 11 Ministerstvo kultury a národního dědictví, 12 Ministerstvo zdraví a 13 Ministerstvo školství a vyššího vzdělání.

Níže uvedený graf 4.4 znázorňuje procentuální podíl každé priority na naplňování OP Infrastruktura a životní prostředí. Podrobnější údaje týkající se priorit tohoto ale i dále uvedených operačních programů, financování OP z jednotlivých zdrojů, procentuální podíly zdrojů, jsou uvedeny v příloze 10 až 14.

Graf 4.4 : Procentuální vyjádření podílu jednotlivých priorit na celkovém cíli

OP Infrastruktura a životní prostředí

Zdroj: MRR, 2007; vlastní úprava

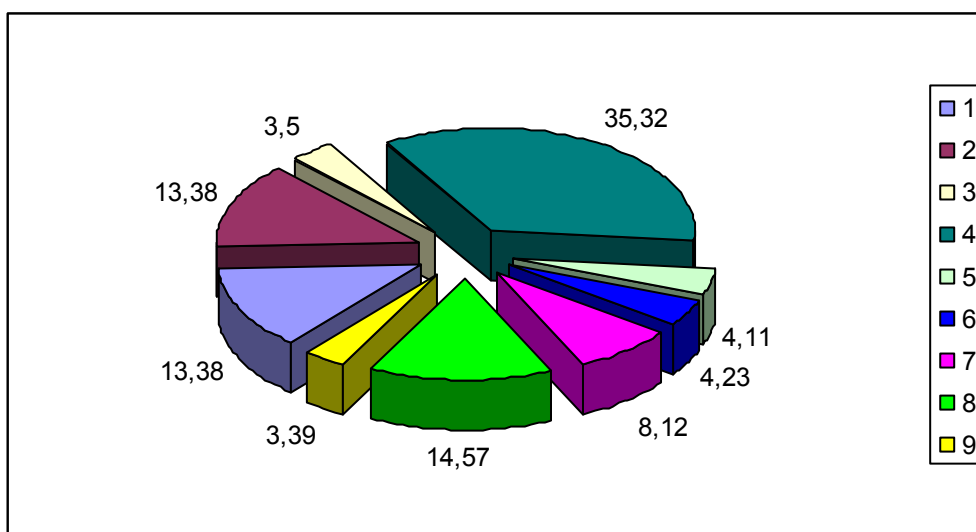
OP Inovativní ekonomika (PO IG)

Hlavní cíl programu představuje rozvoj polského hospodářství založeného na inovačním podnikání. Cíl bude zajištěn přes podporování inovací a projektů důležité pro hospodářství. Celková velikost alokovaných finančních zdrojů představuje 9,7 mld. EUR, z toho unijní pomoc je 8,25 mld. EUR.

Hlavní cíl bude dosahován prostřednictvím následujících devíti priorit: 1 Výzkum a rozvoj nových technologií; 2 Infrastruktura výzkumu a vývoje; 3 Kapitál pro inovaci; 4 Investice do inovačních podniků; 5 Rozšiřování inovací; 6 Polská ekonomika na mezinárodním trhu; 7 Informační společnost – založení elektronické administrace; 8 Informační společnost – zvyšování průkopnictví v ekonomice; 9 Technická pomoc.

Řídícím orgánem tohoto programu je Ministerstvo regionálního rozvoje, oddělení konkurenceschopnosti a inovace. Zprostředkujícím orgánem je u priorit 1 a 2 Ministerstvo školství a vyššího vzdělání; 3 a 4 Ministerstvo hospodářství a u zbývajících priorit je prostředníkem Ministerstvo vnitřních správ a administrace.

Graf 4.5: Vyjádření jednotlivých priorit OP Inovativní ekonomika (v %)

Zdroj: MRR, 2007; vlastní úprava

OP Lidský kapitál (PO KL)

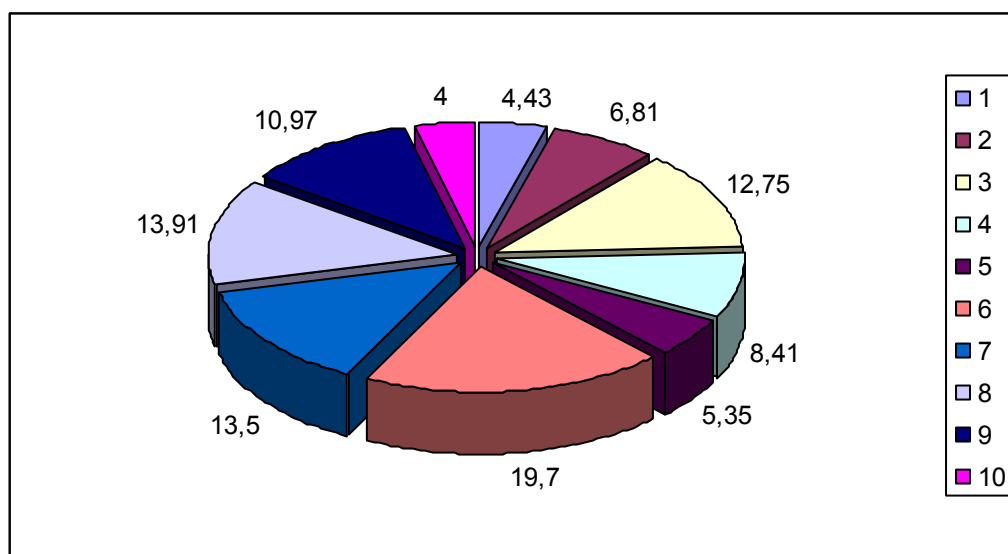
Strategickým cílem operačního programu Lidský kapitál je zvýšení úrovně zaměstnanosti a sociální soudržnosti. Cíl je realizován mimo jiné přes prohlubování a rozšiřování odborných znalostí, zlepšování přístupu k zaměstnání, trvalé začlenění osob hledajících zaměstnání, zvýšení kvality a efektivity veřejné správy.

Rozpočet toho programu je stanoven na 11,4 mld. EUR, z čehož 9,7 mld. EUR je financován z Evropského sociálního fondu a se zbývajících 1,7 mld. EUR se Polsko podílí na naplňování programu.

Priority, jejichž pomocí je program naplňován, jsou realizovány na centrální a regionální úrovni. Řídícím orgánem je Ministerstvo regionálního rozvoje, oddělení ESF. Priority 1 a 2 zprostředkovává Ministerstvo práce a sociální politiky, 3 Ministerstvo národního vzdělání, 4 i Ministerstvo školství a vyššího vzdělání. Priority 5 – 10 jsou realizovány na regionální úrovni jednotlivými úřady vojvodství.

Program je realizován pomocí desíti priorit: 1 Zaměstnanost a sociální integrace; 2 Rozvoj lidských zdrojů a potenciální adaptace podniků a zlepšování zdravotního stavu pracujících osob; 3 Vysoká kvalita vzdělávacího systému; 4 Terciární vzdělání a věda; 5 Good governance; 6 Otevřený pracovní trh pro všechny; 7 Podpora sociální integrace; 8 Regionální lidské zdroje pro ekonomiku; 9 Rozvoj vzdělání a způsobilost v regionech; 10 Technická pomoc.

Graf 4.6: Vyjádření jednotlivých priorit OP Lidský kapitál (v %)

Zdroj: MRR, 2007; vlastní úprava

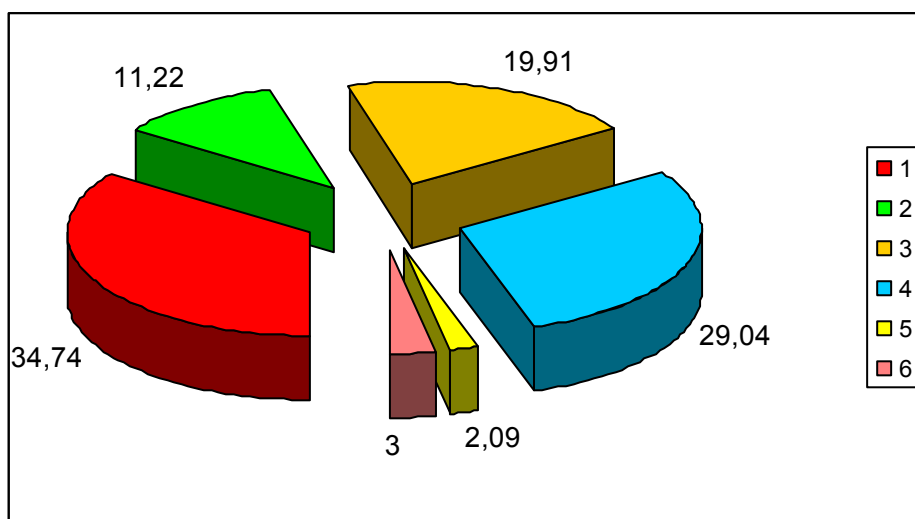
OP Rozvoj východního Polska (PO RPW)

Hlavním cílem OP Rozvoj východního Polska je zrychlení tempa společensko-hospodářského rozvoje pěti vojvodstev (Lubelské, Podkarpacké, Podlaské, Šwietokrzyské a Warmińsko-Mazurské) shodně se zásadou rovnovážného vývoje. Jednotlivé intervence sloužící k naplňování zmiňovaného cíle budou: rozvoj konkurenceschopné ekonomiky založené na vědě, zvětšení přístupu k širokopásmovému internetu, rozvoj vybraných funkcí v metropolitních městech vojvodství, zlepšení dostupnosti i kvality dopravních spojů a v neposlední řadě také zvýšení role turistiky v hospodářském rozvoje tohoto makroregionu.

Řídícím orgán představuje Ministerstvo regionálního rozvoje, oddělení nadregionálních programů. Polská agentura rozvoje podnikání je zprostředkujícím orgánem v rámci tohoto cíle.

Operační program je dále realizován prostřednictvím uvedených priorit: priorita 1 Moderní ekonomika; 2 Informační společnost; 3 Centra regionálního růstu; 4 Dopravní infrastruktura; 5 Udržitelný turismus založený na přírodních zdrojích; 6 Technická pomoc.

Graf 4.7: Podíl jednotlivých priorit OP Rozvoj východního Polska (v %)

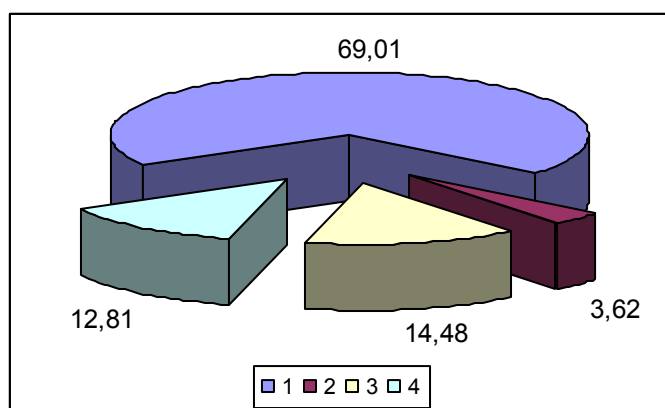
Zdroj: MRR, 2007; vlastní úprava

OP Technická pomoc (PO PT)

Hlavním cílem operačního programu je zajištění správného a efektivního průběhu realizace NSS. Úkolem OP je dodávat prostředky a instrumenty sloužící k financování a obsluze procesu realizování NSS 2007 – 2013 i zajištění efektivního fungování odpovědné administrace a podporu operačních programů.

Unijní prostředky ve výši 516,7 mln. EUR podpoří realizaci programu, jehož celkový rozpočet tvoří 607,8 mln. EUR. Jako řídicí orgán programu bylo ustanoveno Ministerstvo regionálního rozvoje, oddělení pomocných programů a technické pomoci. Priorita 1 Podpora lidských zdrojů; priorita 2 Podpora IT v implementaci NSRR; priorita 3 Podpora implementace operací strukturálních fondů; priorita 4 Komunikace a propagace.

Graf 4.8: Podíl jednotlivých priorit OP Rozvoj východního Polska (v %)

Zdroj: MRR, 2007; vlastní úprava

Regionální operační programy

Cílem šestnácti regionálních operačních programů (ROP) je zesílení potenciálu regionů a jejich možnost samostatného vytvoření prioritních oblastí rozvoje. Finanční podpora intervencí jednotlivých ROP je necelých 16, 6 mld. EUR, což představuje přibližně 25 % celkových prostředků, které byly stanovené pro Polsko na období 2007 -2013. Řídícími orgány jsou jednotlivé úřady vojvodství.

Finanční alokace pro jednotlivá vojvodství jsou uvedena v podkapitole 4.3.3. Níže uvedená tabulka zobrazuje, jak velké objemy finančních prostředků jsou určené na podporu jednotlivých oblastí v rámci regionálních operačních programů (tabulka 4.3).

Tabulka 4.3: Znázornění finanční podpory v jednotlivých oblastech podpory ROP

Oblast podpory	Finanční alokace (v mil. EUR)	v %
Doprava	275,5	26,6
Výzkum a technologický rozvoj	243,3	23,5
Sociální společenství	114,7	11,1
Ochrana životního prostředí	109,7	10,6
Informační společnost	80,4	7,8
Revitalizace	57,8	5,6
Turistika	46,2	4,5
Kultura	38,1	3,7
Energetika	31,1	3,0

Zdroj: MRR, 2009; vlastní úprava

Se samotnou kvalitou zpracování jednotlivých programů, které jsou podporou při čerpání strukturální pomoci EU, jde v ruku v ruce i termín schválení programů Evropskou komisí. Čím později jsou dokumenty, ať již z důvody špatného připravení, akceptovány Evropskou komisí, tím se snižuje reálná šance vyčerpat veškeré přidělené finanční prostředky ze zdrojů EU. Stručný přehled programů s daty jejich konečného schválení je poskytnut v tabulce 4.4.

Tabulka 4.4: Konečné schválení OP a ROP v programovacím období 2007 - 2013

Programy	Datum konečného schválení
OP Infrastruktura a ŽP	2007-12-07
OP Lidské zdroje	2007-09-07
OP Inovativní ekonomika	2007-10-01
OP Rozvoj východního Polska	2007-10-02
OP Technická pomoc	2007-07-25
ROP Dolnoslezské	2007-09-04
ROP Kujawsko - Pomoršské	2007-10-10
ROP Lubelské	2007-10-02
ROP Lubušské	2007-10-01
ROP Łódzkie	2007-10-02
ROP Małopolské	2007-09-04
ROP Mazowiecké	2007-10-01
ROP Opolské	2007-10-01
ROP Podkarpacké	2007-10-01
ROP Podlaské	2007-10-11
ROP Pomorské	2007-09-04
ROP Śląské	2007-09-04
ROP Świętokrzyské	2007-12-19
ROP Warmińsko – Mazurské	2007-10-04
ROP Wielkopolské	2007-09-04
ROP Zachodniopomorské	2007-10-11

Zdroj: Evropská komise, 2009; vlastní úprava

Přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce je v současném programovacím období realizována na základě dalšího cíle politiky soudržnosti, a to Evropskou územní spoluprací. Polská alokace na realizaci programů v rámci Evropské územní spolupráce činí 557,8 mil. EUR. Dodatečných 173,3 mil. EUR je Polsku přiznáno na přeshraniční spolupráci se státy, které nepatří do EU v rámci Evropského nástroje sousedství a partnerství.

Ministerstvo regionálního rozvoje, oddělení územní spolupráce, plní roli řídicího orgánu v případě programů: Polsko – Bradengurg, Polsko – Slovensko, jižní Baltik, Polsko – Bělorusko – Ukrajina a Polsko – Litva – Rusko. Pro zbývající programy plní Polsko funkci krajevého koordinátora.

Pro *programy přeshraniční spolupráce* představuje celková finanční alokace na realizaci 438,5 mil. EUR:.

- Polsko – Německo, alokováno 50 mil. EUR (zachodniopomorskie vojvodství – Meklemburg),
- Polsko – Německo, alokováno 50 mil. EUR (lubuskie voj. – Brandenburg),
- Polsko – Německo, přiřazeno 70 mil. EUR (lubuskie a dolnoslezské voj. – Saksonia),
- Polsko – ČR, finanční alokace 115,8 mil. EUR,
- Polsko – Slovensko, přiřazeno 86 mil. EUR,
- Polsko – Litva, celková alokace 41,7 mil. EUR a
- jižní Baltik, alokováno 25 mil. EUR.

U *programů nadnárodní spolupráce* bylo přiřazeno 119,2 mil. EUR na realizaci v oblastech:

- region Baltického moře, alokováno 47,7 mil. EUR a
- oblast středního východu 71,5 mil. EUR.

Programy meziregionální spolupráce jsou realizovány na celém území EU. Byla ustanovena realizace dvou operačních programů přeshraniční spolupráce v rámci Evropského nástroje sousedství a partnerství, na kterých se Polsko podílí:

- Polsko – Bělorusko – Ukrajina,
- Polsko – Litva – kaliningradská oblast Ruské federace.

4.3.2 Organizační struktura v implementaci programů strukturální pomoci

Řídící orgán

Řídící orgán je zodpovědný za přípravu a realizaci operačních programů. Řídící orgán pro operační programy na centrální úrovni je ministerstvo regionálního rozvoje (MRR), zatímco řídicím orgánem Regionálních operačních programů jsou jednotlivé úřady vojvodství. Orgán může delegovat část svých úloh na zprostředkující orgány.

Certifikační orgán

Certifikace termínů plateb vůči EK bude vykonáváno přes ministerstvo regionálního rozvoje, v oddělení certifikační instituce, které funkčně nesouvisí s řídicím orgánem MRR.

V oblasti regionálních operačních programů certifikační orgán deleguje, na základě uzavřené dohody, část funkcí, které jsou spojené s certifikací, jednotlivým úřadům vojvodství, čímž úřady plní funkci zprostředkovávajícího orgánu v certifikaci.

Auditní orgán

Na základě přenesených auditních činností auditní orgán vypracovává správu s možnými doporučeními. Za uskutečnění těchto doporučení auditního orgánu jsou zodpovědné řídicí orgány přes jednotlivé operační programy. Funkci auditní instituce plní ministr financí. Orgán je situován v Oddělení ochrany finančních zájmů EU.

Monitorující orgán

V rámci každého operačního programu se zřizuje zvláštní monitorující orgán. Orgán monitorující operační program je také zároveň odpovědný za schválení při vybírání projektů určené k realizaci v jednotlivých operačních programech. Řídicí orgán společně s monitorujícím orgánem zajišťují dohled nad kvalitou uskutečňování operačních programů. Současně oba tyto orgány vedou kontrolu na základě finančních ukazatelů i ukazatelů produktu, výsledku.

4.3.3 Hlavní aspekty implementace

Výkaznictví a monitoring

Výkaznictví zahrnuje sbírání informací týkající se realizace operačních programů s ohledem na druh operace, osy priorit, formu číselných a finančních dat, ukazatelů a dalších typů potřebných informací, předávání těchto informací odpovědným institucím ve stanovené formě a termínu pro potřeby monitorování realizace operačního programu na každé jeho úrovni.

Monitorování programu slouží jako garance realizace strategických cílů (**monitoring věcný**) a plnou absorpci alokovaných prostředků (**monitoring finanční**). Řádný průběh monitorovacího procesu umožňuje m.j. sledování finančního postupu a také odpovědné a včasné zareagování při výskytu obtíží či nesrovnalostí, a tím se tak přičiňuje k zajištění odpovědné kvality čerpání finančních prostředků EU.

Monitorování realizace programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti je vedeno přes řídicí a zprostředkující nebo monitorovací orgány, v případě, že tak bylo stanoveno v jednotlivých OP. Na monitorování prioritních os může monitorující orgán určit monitorující podorgán, kterému deleguje část svých kompetencí v rámci stanoveného cíle.

Systém evaluace

Evaluace neboli hodnocení v programovacím období 2007 – 2013 je realizována na **dvou hlavních úrovních**, a to na úrovni NSS a poté na úrovni operačních programů. Evaluace na úrovni NSS se obecně týká záležitostí horizontálního charakteru a taktéž průřezových oblastí, které zasahují do více než jednoho programu.

Výchozím bodem ve struktuře skutečného a efektivního systému je **definování zásad**, které jsou:

- zásada integrace dvou souběžných programů evaluace, které probíhají v rámci programovacím období 2004 – 2006 a v programovacím období 2007 – 2013,
- zásada decentralizace evaluačního systému,
- zásada partnerství v evaluačním procesu,
- zásada plánování evaluačních činností.

V návaznosti s výše vymezenými zásadami byl zaveden integrovaný a decentralizovaný evaluační systém intervencí, které je spolufinancován ze strukturálních fondů. Tento systém je opřen o organizačně-institucionální strukturu, garantující realizování principu partnerství. Hlavním cílem takovéto struktury systému je zajištění nejvyššího možného využití získaných výsledků evaluace pro instituce, které mají zájem o výsledky a doporučení z evaluace programu, tak aby je mohly správně zavádět.

Základní dokumenty, které zajišťují rámec tohoto evaluačního systému jsou následující:

- *Směrnice ministra regionálního rozvoje v oblasti evaluace operačních programů na roky 2007 – 2013.*
- *Evaluační plán Národního strategického referenčního rámce na roky 2007 – 2013.*
- *Systém evaluace Národního strategického referenčního rámce na roky 2007 – 2013 a Národního rozvojového plánu 2004 – 2006.*

Krajowa Jednostka Oceny (KJO), která je součástí Oddělení koordinace Strukturální politiky MRR, zajišťuje koordinační funkci v systému, kdy kromě koordinační činnosti, také zodpovídá za realizaci evaluačního procesu na úrovni NPR a NSS. Z důvodu správného evaluačního procesu KJO definovala strategické tematické oblasti, v jejichž rámci je iniciován evaluační výzkum:

- sociálně-ekonomický rozvoj Polska,

- infrastruktura,
- konkurenceschopnost a inovativnost hospodářství,
- rozvoj lidských zdrojů,
- regionální rozvoj a
- zlepšování potenciálu veřejné administrativy a realizace zásady „good governance“.

Kromě KJO jsou klíčovými subjekty v evaluačním procesu **evaluační jednotky** v rámci jednotlivých OP. Tyto evaluační jednotky mají zodpovědnost za organizaci evaluačního procesu na odpovědné úrovni implementace. Kromě evaluace tématických oblastí, NPR a NSS je také prováděna evaluace na regionální úrovni – v každém vojvodství byla jmenována evaluační jednotka, která zodpovídá za evaluaci jednotlivých regionálních operačních programů. Evaluační jednotky byly zřízeny řídicími orgány, avšak v některých případech mohou být zřízeny mimo strukturu řídicích orgánů a to z důvodu zvětšení objektivnosti a nezávislosti.

Důležitým prvkem systému jsou **plány evaluace**. Ve shodě se *směrnicemi v oblasti evaluace operačních programů* jsou plány evaluace sestaveny na úrovni NPR/NSRO a také na úrovni OP. Plány mají **strategický charakter** (strategická evaluace se bude hlavně týkat analýz a posudků intervencí na úrovni strategických cílů. Jedním z aspektů strategické evaluace bude ověření přijaté strategie vzhledem k aktuální sociálně-ekonomické situaci země.) a **operační** (*Pravidelné plány evaluace*, které vymezují, jaké činnosti mají být v daném roce realizovány. Tyto operační evaluace budou prováděny v případě, kdy na základě monitoringu vyšlo najevo, že vzniklo značné odchýlení od původních cílů.).

Z časového hlediska rozlišujeme **tři typy evaluace**:⁶⁴

- **Ex-ante evaluace** – předběžná evaluace, jejíž výsledky jsou zahrnuty do programu při procesu rozhodování. Předběžná evaluace se zaměřuje především na analýzu silných a slabých stránek a na potenciál členské země, regionu nebo odvětví. Taktéž zjišťuje, zda navržená strategie a úkoly jsou v souladu s politikou a legislativou EU.
- **Interim evaluace** – Tato evaluace zkoumá, jakého pokroku bylo dosaženo v rámci naplňování cílů stanovených v OP a NPR/NSRO a to v polovině daného programovacího období. Kromě toho posuzuje využití finančních prostředků, systém monitorování a implementace. V programovacím období 2007 – 2013 není

---

⁶⁴ Strukturální fondy, 2011.

vyžádováno EK mezihodnocení NSRO⁶⁵, avšak na základě ročních zpráv programů je možné ohodnotit realizaci programů.

- **Ex-post evaluace** – Evaluace analyzuje využití použitých zdrojů, a poskytuje přehled o účinnosti a výkonnosti intervencí. Za dodatečnou evaluaci je zodpovědná EK, která spolupracuje s členským státem a řídicím orgánem. Tato evaluace musí být dokončena nejpozději 2 až 3 roky (podle ukončení jednotlivého programovacího období.).

Systém kontroly

Shodně s Usnesením Rady č. 1083/2006, čl. 60, mají řídicí orgány povinnost zajistit provedení dvou typů kontrol v realizaci OP: **systémové kontroly** a **ověření výdajů**.

Systémová kontrola je vykonávána bezprostředně přes řídicí orgány nebo zprostředkující orgány, pokud byly pověřeny řídicími orgány. Systémová kontrola se týká správného fungování implementace.

Za kontrolu projektů, což zahrnuje **ověření výdajů**, je zodpovědný řídicí orgán OP nebo na základě jeho pověření zprostředkující orgán. Ověření výdajů spočívá v kontrole dodání zboží a služeb, které byly spolufinancovány v rámci projektu uhrazení výdajů, a které korespondují s vytyčenými zásadami.

Informování o nesrovnalosti

V souladu s právem EU, se nesrovnalostí označuje jakékoliv narušení unijního práva, který vychází z činnosti či zanedbání ze strany hospodářského subjektu, které způsobilo nebo mohlo by způsobit škodu v rozpočtu EU v souvislosti s financováním neodůvodněného výdaje z rozpočtu EU⁶⁶.

Při odhalení nesrovnalostí kontrolními institucemi jsou použity sankce, které jsou uvedeny v předpisech práva a taktéž ve smlouvě o dofinancování projektu (např. vrácení peněz, které do zatím obdrželi či vyloučení z možnosti obdržet finanční prostředky). Kromě těchto sankcí je členský stát povinen informovat Evropskou komisi (OLAF⁶⁷ – Evropský úřad pro boj proti podvodům) o tom, že vystoupily určité nesrovnalosti v realizaci projektu a o podnětech, které zapříčinily nevhodné čerpání unijních prostředků. V případě zjištění nesrovnalosti, zejména

---

⁶⁵ Ewaluacja, 2011.

⁶⁶ MRR, 2009.

⁶⁷ OLAF byl založen roku 1999 z důvodu garance co nejlepšího využití unijních finančních prostředků a efektivního boje proti korupci. Mezi oblasti aktivit OLAFu patří např. vyhledávání a monitoring podvodů v oblasti cel, chybného využívání dotací a daňových úniků, pokud je jimi ovlivněn rozpočet Společenství, boj s korupcí či jiné nelegální činnosti, které by mohly poškodit finanční zájmy Společenství.

pak finančního podvodu, musí příjemci počítat s uložením sankcí. Velikost pokuty záleží od typu nesrovnalosti a také jakým způsobem ovlivní další realizaci projektu.

Způsobilost projektů a výdajů

Problematika způsobilosti výdajů tvoří klíčovou otázku z hlediska efektivnosti a regulérnosti čerpání prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. V programovacím období 2007 – 2013 získaly členské státy **více odpovědnosti** v oblasti stanovení principů a zásad způsobilosti výdajů na úrovni členského státu. Zvláštní pravomoce v oblasti stanovení principů týkajících se způsobilosti výdajů pro projekty spolufinancované v rámci operačního projektu získaly řídicí orgány, popř. vojvodská samospráva, které plní funkci řídicího orgánu pro regionální operační programy.

Je potřeba rozlišovat **způsobilost projektů** a **způsobilost výdajů** v rámci projektu. Projekt je možné uznat za způsobilý, jestliže je shodný s politikou soudržnosti a splňuje veškeré požadavky uvedené v příslušných předpisech fondů, ze kterých má zájem čerpat finanční pomoc. Kromě toho musí být také kompaktní s potvrzeným operačním programem, přispívat do realizace cílů dané priority a oblastí, splňovat zvláštní kritéria uvedené v programu a taktéž příjemce ucházející se o dofinancování musí být oprávněn ke složení návrhu o dofinancování v rámci dané priority a oblastí. Samotné přijetí projektu k dofinancování neznamená, že veškeré výdaje, které příjemce předkládá k vyúčtování a refundaci, budou spolufinancované z prostředků Evropské unie. Z tohoto důvodu je důležitou etapou v čerpání operačních programů prověření výdajů projektů z důvodu způsobilosti, avšak prověření způsobilosti některých výdajů by již měla nastat při vybírání návrhu o dofinancování tak, aby byly vyřazeny projekty, které nesplňují základní kritéria způsobilosti.

Obecné zásady týkající se způsobilosti výdajů na období 2007 – 2013 jsou v Polsku uvedeny ve *Směrnici týkající se způsobilosti výdajů v rámci strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v časovém období 2007 – 2013*. Naproti tomu podrobné směrnice, které vytyčují způsobilost výdajů v rámci určitého operačního programu, jsou připravené přes Řídicí orgány. Za zpracování horizontálních principů způsobilosti je zodpovědné Oddělení koordinace čerpání fondů EU MRR.

Certifikace

Certifikace výdajů znamená potvrzení jejich regulérnosti a ujištění, že splňují veškeré povinné zásady EU a Polska. *Směrnice v oblasti podmínek certifikace a připravení prognóz návrhů o planosti operačních programů v rámci Národního strategického referenčního rámce na léta*

2007 – 2013 Evropské komise obsahují seznam obecných podmínek, které musí být splněny pro cíle certifikace, a rovněž představují předpoklad k systému certifikace operačních programů v rámci NSS 2007 – 2013. Zároveň jsou v těchto směrnicih uvedeny informace ohledně procedury vyhotovení a předání certifikační institucí Evropské komisi potvrzené formuláře výdajů a návrhů plateb na dané časové období, jakožto i prognózy na dané období. Kromě toho směrnice upravují zásadu spolupráce mezi certifikační institucí, které je umístěna v oddělení certifikačního orgánu MRR, a ministerstvem financí, zvláště pak ohledně obdržení plateb z Evropské komise a předávání informací o výsledcích auditů.

Informační systém

Informační systém SFC2007 (System for Fund management in the European Community 2007 – 2013), který byl vytvořen Evropskou komisí na časové období 2007 – 2013, pomáhá dodržovat pravidla fondů EU⁶⁸. Členské státy a EK využívají informační systém, který slouží pro komunikaci a výměnu dokumentů mezi členskými zeměmi EU a EK. Oblast předávaných dat pomocí systému SFC2007 je dán bezprostředně předpisy EK. Mezi povinnými dokumenty a daty, které jsou posílány přes systém je mimo jiné NSRO, operační programy, finanční plány a prognózy, popis řídicího a kontrolního systému, návrhy o dofinancování týkající se velkých projektů, roční, závěrečné či auditní zprávy.

Krajový informační systém

Úlohou krajového informačního systému KSI (KSI SIMIK 2007 – 2013⁶⁹), oddělení monitoringu využívání strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v letech 2007 – 2013 je zajištění způsobilosti segregovaných dat v oblasti a formě vymáhaným přes EK, a také podpora probíhajícího procesu řízení a monitorování na úrovni členského státu. Řídící nebo zprostředkovávající orgán je zodpovědný za vložení dat do systému v rámci jednotlivých programů.

Systém KSI je složen ze třech oblastí. Součástí první části je registrování návrhů a smluv o dofinancování, také část týkající se obsluhy návrhů o platnosti a kontroly projektů. Druhá část se vztahuje k informacím o programech, velkých projektech a o prognózách planosti, taktéž se v této části nachází nástroje k vygenerování zpráv a bilancí. Třetí část je ustanovena jako „shromaždiště“ informací o nesrovnalostech a částkách, které byly získány zpět.

---

⁶⁸ Fondy EU, 2011.

⁶⁹ Pro programovací období 2004 - 2006 byl krajovým informačním systémem SIMIK 04 – 06.

4.3.4 Alokace finančních prostředků na období 2007 – 2013

Celkový objem finančních prostředků a jejich struktura na vynaložení byl odsouhlasen Evropskou radou v prosinci 2005, kdy Polsku byla přiřčena největší finanční pomoc z unijních fondů, a to ve výši 67 284 mil. EUR. Jednotlivé finanční rámce politiky HSS EU 2007 – 2013 a Národní strategie soudržnosti 2007 – 2013 jsou uvedeny v přílohách 8 a 9. Souhrn alokace činil 66,6 mld. EUR pro cíl „Konvergence“, kdy bude realizováno 16 regionálních operačních programů a 5 národních programů, a 700 mil. EUR pro cíl „Evropská územní spolupráce“ a pro Evropský nástroj partnerství a sousedství na podporu realizace 12 operačních programů. Následující tabulka 4.5 poskytne ucelený přehled finanční alokace jednotlivých operačních programů. Pro podrobnější informace týkající se finanční alokace jednotlivých regionálních operačních programů lze nalézt v příloze 15.

Tabulka 4.5: Participace jednotlivých programů na celkové alokaci a jejich zdroje v rámci cíle Konvergence

Operační programy	Participace programů	Zdroje financování
Infrastruktura a ŽP	27,9 mld. EUR (41,9 %)	ERDF, FS
ROP	16,6 mld. EUR (24,9 %)	ERDF
Lidské zdroje	9,7 mld. EUR (14,6 %)	ESF
Inovativní ekonomika	8,3 mld. EUR (12,4 %)	ERDF
Rozvoj východního Polska	2,3 mld. EUR (3,4 %)	ERDF
Technická pomoc	0,5 mld. EUR (0,8 %)	ERDF

Zdroj: MRR, 2007; vlastní úprava

Realizace cílů NSS je uskutečňována nejen za finanční podpory unijních fondů, ale také pomocí veřejných a soukromých zdrojů. Polsko má možnost čerpat ze tří fondů: ERDF na realizaci investičních projektů, ESF na školení a poradenství a FS na velké projekty v oblasti dopravy a ŽP. Níže uvedená tabulka znázorňuje jednotlivé zdroje podílející se na realizování politiky soudržnosti v Polsku.

Tabulka 4.6: Zdroje podporující politiku soudržnosti v Polsku

Zdroj	Částka (v mil. EUR)	% podíl na celkové alokaci
ERDF	34 069	26,3
ESF	9 707	11,5
CF	22 176	40,5
Veřejné zdroje	11 860	14,1
Soukromé zdroje	6 400	7,6
Σ	84 212	100,0

Zdroj: MRR, 2009; vlastní úprava

4.4 Budoucnost politiky soudržnosti EU v Polsku na léta 2014 – 2020

Na tiskové konferenci 4. dubna 2011 oznámila ministryně pro místní rozvoj *Elżbieta Bieńkowska*, že v průběhu polského předsednictví⁷⁰ bude prioritou tohoto ministerstva politika soudržnosti v období 2014 – 2020. MRR očekává, že v červenci 2011, tedy na začátku polského předsednictví, Evropská komise představí své návrhy ohledně budoucí podoby politiky soudržnosti. Na základě těchto návrhů chce MRR dále rozvíjet formování příští podoby politiky soudržnosti. Co se týče finanční alokace v současném programovacím období, obdrželo Polsko zhruba 67,2 mld. EU. S takovouto obdobnou částkou počítá ministerstvo regionálního rozvoje na následující programovací období 2014-2020.

Na webových stránkách Parlamentu Polské republiky lze nalézt vyjádření, které se týká budoucí podoby politiky soudržnosti. Parlament uznává potřebu pokračovat v reformování politiky soudržnosti, která v rámci svých cílů realizuje Strategii Evropa 2020. Poslanci usilují o zachování samotné struktury, kdy pomoc má být směřována do jednotlivých regionů na úrovni NUTS II, taktéž uznávají potřebu zachovat současné cíle i samotná kritéria, které rozdělují regiony do jednotlivých cílů. Tzn. že, Polsko usiluje o to, aby ukazatel HDP na obyvatele měřený paritou kupní síly, který rozděluje regiony NUTS II do jednotlivých cílů politiky soudržnosti, zůstal i nadále v platnosti.

---

⁷⁰ Polské předsednictví začíná ve druhé polovině roku 2011. Po Polsku následuje Holandsko, 1. pol. 2012 a Kypr, 2. pol. roku 2012.

5 Realizace a využití strukturální pomoci EU v Polské republice

5.1 Základní pojmy při realizaci strukturální pomoci EU

Kromě přiblížení výše uvedených hlavních aspektů implementace v Polsku, je potřeba si vyjasnit základní pojmy, se kterými je možné se setkat při prezentování stavu realizace NSS, OP, ROP.

- **Alokace** – aktuální alokace finančních prostředků EU převedená na polské zloté na základě povinné metodologie a měnového kurzu Evropské centrální banky na daný měsíc.
- **Návrhy po formálním ocenění** – podané návrhy o spolufinancování, které prošly formálním oceněním a byly vloženy do systému KSI. Vzhledem k tomu, že hodnota těchto návrhu představuje společně finanční prostředky EU a ostatní zdroje, není doporučován tento ukazatel do prezentování realizace pomoci.
- **Potvrzené návrhy připravené k realizaci** - podané návrhy o spolufinancování, které prošly formálním oceněním a byly zavedeny do systému KSI se statusem „potvrzený“. Jako u návrhů po formálním ocenění, tak i hodnota potvrzených návrhů je vyjádřena jako součet finančních zdrojů EU a veřejných zdrojů. Tudíž tento ukazatel není vhodný pro prezentování stavu realizace.
- **Podepsané smlouvy** (vydaná rozhodnutí) – představuje podepsané smlouvy, které byly vloženy do systému KSI. Souhrn podepsaných smluv byl snížen o smlouvy vypovězené a anulované, ty se do počtu tohoto ukazatele nezapočítávají. Hodnota těchto smluv ukazuje odpovídající část dofinancování ze strany EU.
- **Platba příjemcům** – finanční prostředky, které byly vyplaceny příjemcům z prostředků EU na základě potvrzených návrhů o platbu, které byly vloženy do KSI. Číslo představuje počet refundovaných návrhů.
- **Ukončené projekty** – jsou takové projekty, u kterých byl potvrzen návrh na konečnou platbu a byl vložen do KSI. Hodnota těchto smluv ukazuje odpovídající část dofinancování ze strany EU.
- **Pravidlo N+2** - podle toho pravidla musí být alokace, již určuje operační program, na daný rok vyčerpána nejpozději do dvou let od roku, pro který je alokace určena.

Během zkráceného programovacího období 2004 – 2006 měla být doba čerpání původně ukončena na konci roku 2008. V rámci protikrizového balíčku EK bylo rozhodnuto o **prodloužení možnosti čerpání peněz ze strukturálních fondů EU** určených pro roky 2004 – 2006 o **šest měsíců**, tedy do konce června roku 2009. Na základě tohoto rozhodnutí EK je možné změnit původní pravidlo N+2 pro programovací období 2004 – 2006 na pravidlo N+2,5.

- **Pravidlo N+3** – toto pravidlo nahradilo výše uvedené pravidlo na programovací období 2007 – 2013 pro léta 2007 - 2010. Alokace v jednotlivých operačních programech musí být v tomto období nejpozději vyčerpána do tří let od roku, pro který je alokace určena. Pro období 2011 – 2013 je uplatňováno opět pravidlo N+2 a nejpozdější možný termín pro dočerpání jednotlivých programů je tedy konec roku 2015.

5.2 Ex–post evaluace Národního rozvojového plánu Polska 2004 – 2006

Ve dnech 13. a 14. prosince 2010 proběhla VI. evaluační konference na téma „Budoucnost politiky soudržnosti – návrhy z realizačního procesu ex-post evaluace v Polsku“. Kromě samotné debaty o budoucí podobě politiky HSS EU, byly zde diskutovány jednotlivé konečné zprávy z ex-post evaluace NRP 2004 – 2006, které jsou rozděleny do třech typů ex-post evaluace: horizontální, sektorové a územní.

Horizontální rozměr obsahuje:

- ocenění užitku získaných EU-15 na výsledky politiky soudržnosti v Polsku,
- vliv politiky soudržnosti na úroveň a kvalitu zaměstnanosti,
- součinnost realizovaných intervencí v rámci ESF a ERDF a
- ocenění realizačního systému politiky soudržnosti v Polsku v programovacím období 2004 – 2006.

V **sektorovém rozměru** jsou vymezeny tyto dvě zprávy:

- vliv dopravních investic na růst konkurenceschopnosti regionů a
- ocenění efektů investic do životního prostředí financovaných v rámci NRP 2004 – 2006.

Evaluace **teritoriálního rozměru** NRP 2004 – 2006 je založena na třech dokumentech:

- ex-post ohodnocení realizačního vlivu politiky soudržnosti v období 2004 – 2006 na zvětšení možnosti sociálně-ekonomického rozvoje regionů východního Polska,
- vliv politiky soudržnosti na rozvoj polských měst,
- efekty přeshraniční spolupráce regionů.

5.2.1 Realizace jednotlivých programů strukturální pomoci EU v Polsku

Celková suma finančních prostředků (jak unijních, tak soukromých) určených na realizaci Národního rozvojového plánu Polska 2004 – 2006 dosahovala **17 085,8 mil. EUR**. Hodnota dostupných unijních prostředků představovala **12 814, 9 mil. EUR**, z čehož sedm OP obdrželo 8 275,8 mil. EUR, dvě CIP 355,3 mil. EUR a prostředky z Fondu soudržnosti 4 138,8 mil. EUR. Různé soukromé a státní zdroje financování projektů dosahovaly celkové hodnoty **4 270,6 mil. EUR**. Dodatečně jsou v rámci NPR 2004 – 2006 realizovány vojvodské projekty, a to kromě ZPORR a Interregu III, taktéž v rámci operačních programech jednotlivých vojvodství, které jsou však realizovány pouze ze státních zdrojů, nikoliv z unijních⁷¹.

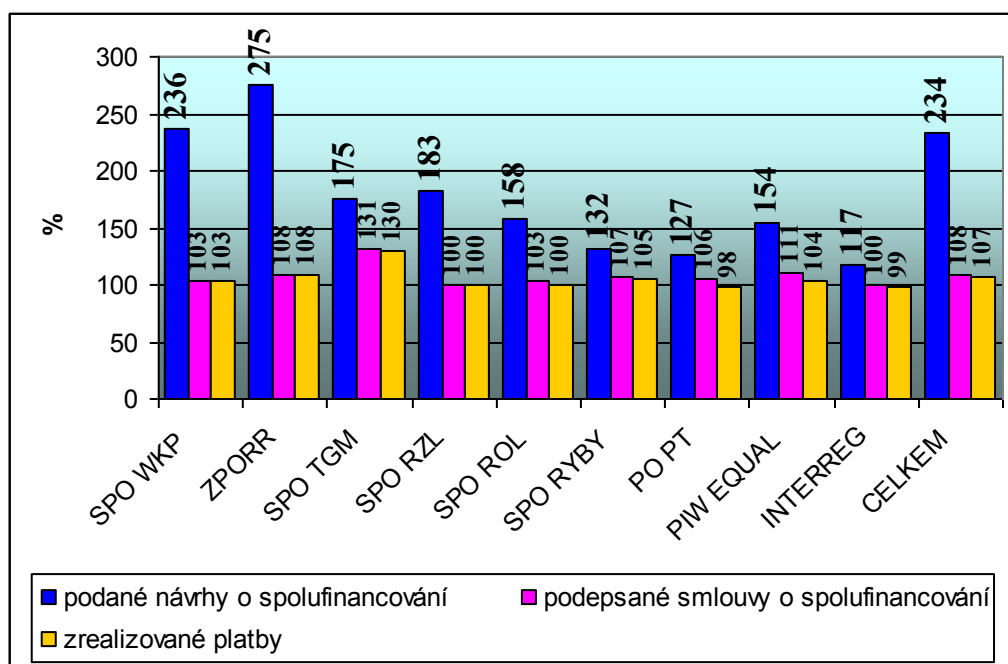
V roce 2009 byly v rámci sedmi OP a dvou iniciativ Společenství podány návrhy o spolufinancování po formálním ocenění ze strukturálních fondů v hodnotě převyšující 1 813 mil. zł. Hodnota návrhů dosáhla od začátku realizace programů až do konce roku 2009 okolo 76,4 mld. zł, což představovalo **234 % alokaci** na celé programovací období 2004 – 2006. Žádost o spolufinancování s největší hodnotou byl podán v rámci ZPORR a SOP Růst konkurenceschopnosti hospodářství, kdy hodnota podaných žádostí od začátku realizace programů byla 31,1 mld. zł a 17,4 mld. zł. Ve zbývajících programech podpora z unijních zdrojů byla následující: SOP Rozvoj lidských zdrojů – 10 937 mil. zł, SOP Doprava – 7 602 mil. zł, SOP Restrukturalizace a modernizace potravinářského průmyslu a rozvoj venkovských oblastí – 7 181 mil. zł, CIP Equal – 786 mil. zł, SPO Rybolov a výroby z ryb – 963 mil. zł, SPO Technická pomoc – 135 mil. zł a u Interregu III A byla hodnota 780 mil. zł. U všech OP a CIP hodnoty návrhů o dofinancování překračovaly hodnotu dostupných prostředků ze SF.

---

⁷¹ Oproti tomu v programovacím období 2007 – 2013 jsou v rámci NSRO taktéž regionální OP, na jejichž realizaci se spolupodílí i unijní zdroje.

V roce 2009 bylo vyplaceno konečným příjemcům 4,9 mld. zř ze strukturálních fondů. Celková hodnota plateb vynesla přes 35 mld. zř od začátku programů, což představuje **107 %** prostředků určených na dané období. Největším příjemcem finančních zdrojů byl ZPORR s 12,2 mld. zř. Platby, které byly vykonány do konce roku 2009, představovaly **111 %** alokace prostředků z ERD na celé období, dále **100 %** alokace u EAGGF, **102 %** u ESF a **105 %** alokace u FIG.

**Graf 5.1: Hodnota podaných návrhů, podepsaných smluv a realizovaných plateb
OP a CIP v % vyjádření alokace na roky 2004 – 2006 (stav k 31. 12. 2009)**

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

V roce 2009 byly zaslány EK návrhy na platbu v celkové hodnotě 991 mil. EUR. Kumulativní hodnota návrhů o platbu směřovaná do EK činila 8 054 mil. EUR, což představovalo 93,7 % alokace na období 2004 – 2006. Od spuštění programů Evropská komise zatím celkově vykonala platby ve hodnotě 6 780 mil. EUR, což je 78,9 % alokace prostředků SF na období 2004 – 2006. Souhrn realizovaných plateb a záloh poskytnutých EK činil 8 139 mil. EUR, což je přibližně **94,8 %** alokace strukturálních fondů EU na období 2004 – 2006. Níže uvedená tabulka 5.2 souhrnně znázorňuje data s jednotlivým rozčleněním u OP a CIP.

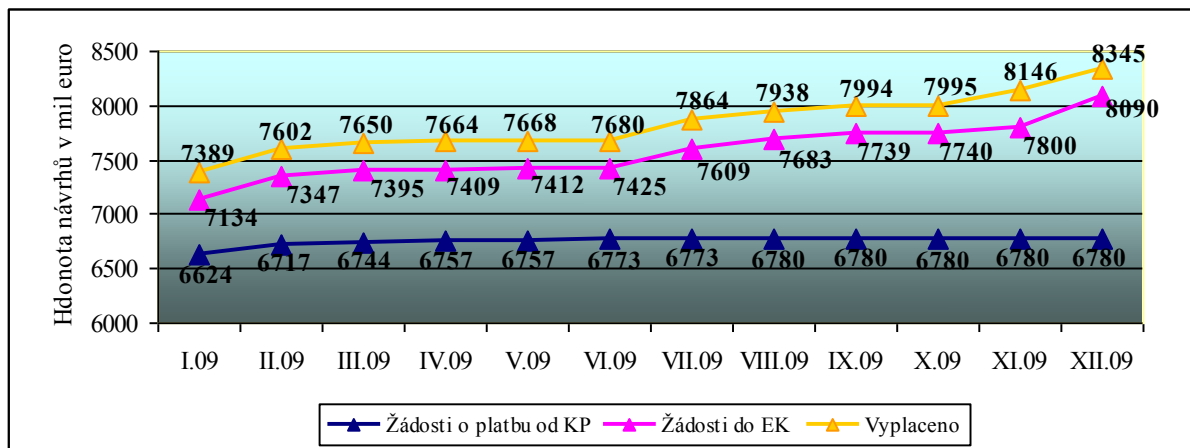
Tabulka 5.1: Množství a hodnota návrhů o refundaci certifikovaných žádostí o platbu předaných EK v rámci jednotlivých programů a fondů (stav k 31. 12. 2009)

Program	Kumula- tivní hodnota podaných návrhů (v EUR)	% vyjádření hodnoty podaných návrhů na roky 2004 - 2006	Hodnota zálohy od EK na konto program u	Vyplaceno EK
ZPORR	2 277	90,01	404	1 998
SOP WKP	1 128	90,24	200	988
SOP TGM	1 037	89,16	186	919
SOP PT	27	97,66	4	22
Σ INTERREG	177	95,22	13	150
Σ ERDF	4 648	90,11	807	4 077
ZPORR	4 648	92,57	70	346
SOP RZL	1 475	100,39	235	1 161
EQUAL	136	101,8	21	105
Σ ESF	2 018	98,81	326	1612
SOP ROL	1 191	99,9	190	942
Σ EAGGF	1 191	99,9	190	942
SOP RYBY	197	98,1	32	145
Σ FIFG	197	98,1	32	145
Σ Celkem	8 054	93,72	1 355	6 776

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

Níže uvedený graf 5.2 znázorňuje hodnotu jednotlivých návrhů o refundaci certifikovaných žádostí o platbu během roku 2009, které byly poslány Evropské komisi v rámci operačních programů a CIP Equal a Interreg.

Graf 5.2: Hodnota návrhů poslaných EK v rámci OP a CIP (stav k 31. 12. 2009)

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

Polská republika **využila možnosti prodloužení** konečného zakončení projektů v rámci protikrizového balíčku Evropské komise, kdy se pravidlo čerpání změnilo z N+2 na **N+2,5**. MRR podalo dne 8. prosince 2008 žádost o prodloužení v rámci některých programů do konce června 2009. Evropská komise se dne 18. února 2009 rozhodla schválit polskou žádost o prodloužení.

Členský stát má povinnost předložit ve stanovených termínech závěrečné dokumenty, aby byl program uzavřen. Tyto dokumenty obsahují závěrečný výkaz výdajů, žádost o závěrečnou platbu, závěrečnou zprávu o provádění programu a v neposlední řadě prohlášení o ukončení programu a jsou předkládány Evropské komisi do 15 měsíců po konečném datu způsobilosti výdajů. Jestliže se stane to, že stát nepředloží závěrečné dokumenty ve stanovené lhůtě, tak EK ukončí program na základě jí dostupných dokumentů a automaticky provede zrušení závazku (EK si rezervuje 5% alokace přidělených v jednotlivých programech, které státy obdrží po předložení závěrečných dokumentů). V níže uvedené tabulce 5.2 jsou uvedeny programy a taktéž jsou vytyčeny stanovené lhůty uzavření programů.⁷²

Tabulka 5.2: Rozhodná data u jednotlivých programů na období 2004 - 2006

Program	Datum ukončení programu	Termín předání dokumentů EK*	Max.možný nejpozdější termín na základě předpisů
SOP PT	31.12.2008	III.2010	III.2010
Interreg 3A PL - SVK	31.12.2008	III.2010	III.2010
Equal	30.5.2009	VII.2010	VII.2010
SOP TGM	30.6.2009	VII-VIII/2010	IX/2010
SOP RZL	30.6.2009	VIII-IX/2010	IX/2010
SOP ROL	30.6.2009	VIII/2010	IX/2010
SOP RYBY	30.6.2009	VII/2010	IX/2010
ZPORR	30.6.2009	VIII-IX/2010	IX/2010
SOP WKP	30.6.2009	VIII-IX/2010	IX/2010
Interreg III A: PL- BY - UA	31.12.2009	II.2011	III/2011

Pozn.: * - údaje po červnu 2010 jsou předpokládané termíny předání závěrečných dokumentů

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

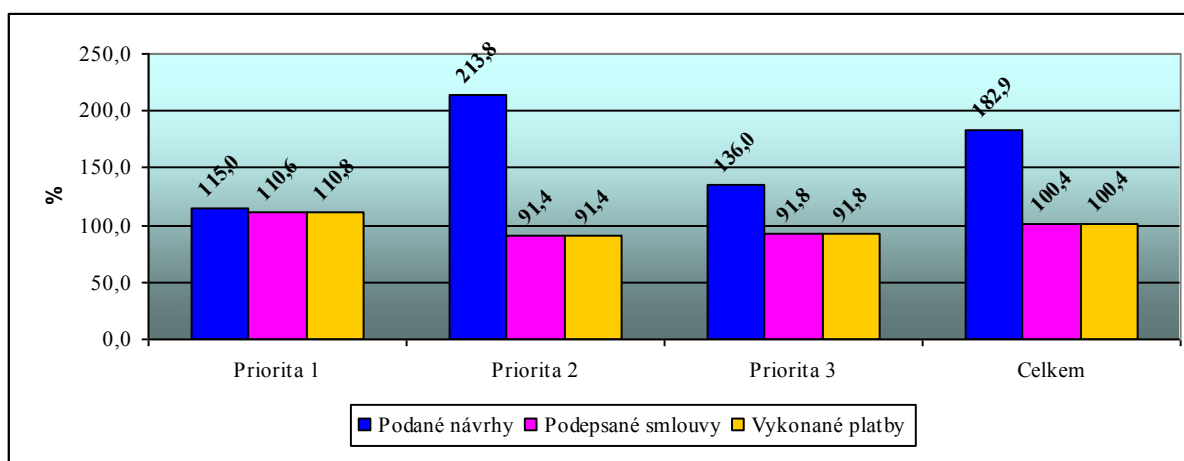
⁷² Rozhodnutí Komise KOM (2006) 3424 Pokyny k ukončení pomoci (2000 – 2006)

OP Rozvoj lidských zdrojů

V rámci tohoto operačního programu bylo přijato do realizace **4 017 projektů**, přičemž počet návrhů o spolufinancování po formální úpravě byl **7 581** a počet zaregistrovaných návrhů dosahoval počtu **10 019**.

Realizované projekty obdržely z EFS obdržely unijní pomoc ve výši **5 705 968 159,06 zł**. **Největší množství smluv** bylo podepsáno v rámci **Priority 1 Aktivní politika trhu práce a sociální integrace** – 2 938 – o hodnotě **2 919 349 196, 10 zł**. Počet a hodnota podepsaných smluv u zbývajících priorit jsou následující: Priorita 2 *Rozvoj společnosti založené na vědě* 832 smluv s hodnotou okolo 2, 67 mld. **zł** a v Prioritě 3 *Technická pomoc* bylo 247 smluv s hodnotou spolufinancování 112 mil. **zł**. Do konce prosince 2009 bylo 4 011 projektů zrealizovaných a rozdělených, tj. ukončené.

Graf 5.3: Hodnota podaných návrhů, podepsaných smluv a uskutečněných plateb SPO RZL jako % vyjádření realizace na období 2004 – 2006 (stav k 31. 12. 2009)

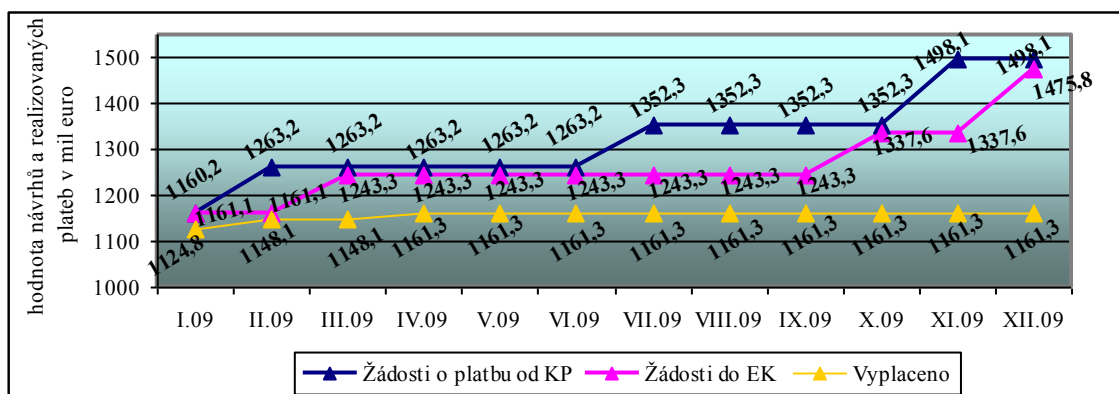

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

Řídící orgán SOP RZL předal platebnímu orgánu žádosti o platbu na celkovou částku 1 498 mld. EUR, což představuje 101,95 % realizace na období 2004 – 2006. Zároveň hodnota návrhů, která byla předána EK, činila 1 475,8 mld. EUR (100,39 % realizace).

Do konce roku 2009 obdrželo Polsko od EK 1 396 531 555,20 EUR, což představuje 95 % alokace určené pro SOP RZL. Ve shodě s unijní zásadou při ukončení pomoci bude zbývajících 5 % převedeno ve formě závěrečného salda po uzavření programu Evropskou komisí.

Graf 5.4: Hodnota žádostí od KP, hodnota návrhů o platbu poslány EK a hodnota vyplacených žádostí v rámci SOP RZL (stav k 31. 12. 2009)

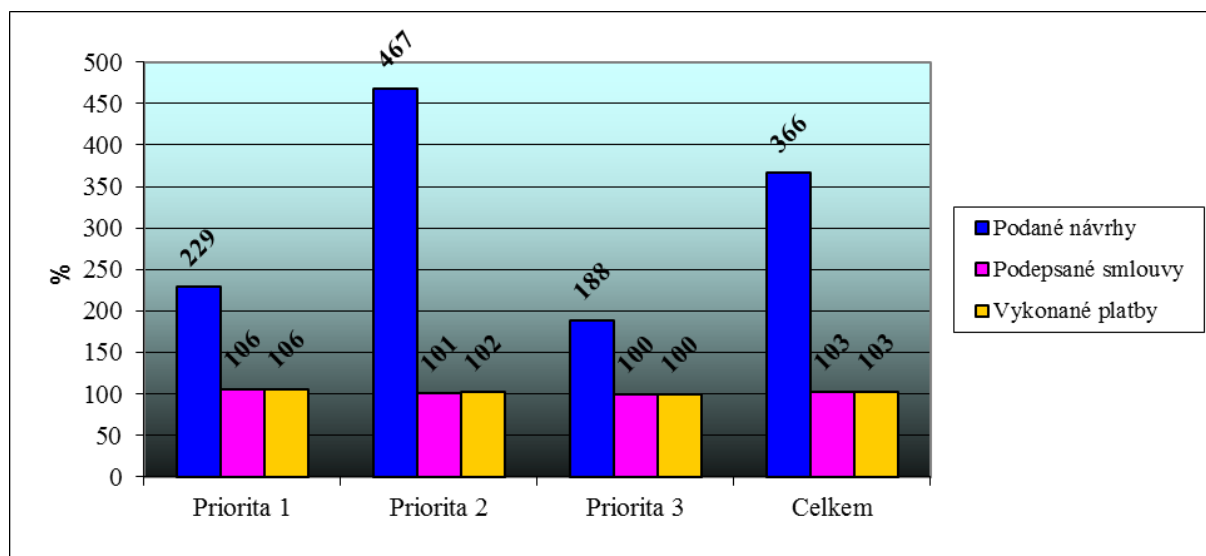

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

OP Růst konkurenceschopnosti hospodářství

Na tento OP, po shodě EK, bylo použito pravidlo N+2,5. Zájem příjemců o spolufinancování projektů několikanásobně překročil finanční možnosti programu, jak je možné vidět v grafu 5.5. Od začátku programu bylo podáno necelých 33 800 žádostí o spolufinancování o celkové hodnotě 17,4 mld. zůl (to představuje 366 % alokace na roky 2004 – 2006). V konečném výsledku bylo podepsáno 15 200 smluv. Hodnota veškerých zrealizovaných projektů, financovaných z ERDF, byla 4,9 mld. zůl (103 % alokace na období 2004 – 2006). Od začátku realizace Priority 1 *Rozvoj podnikání a růst inovace* bylo podáno 1 100 návrhů o spolufinancování o hodnotě 4,4 mld. zůl z části ERDF, což překračovalo 4,5krát dostupnou alokaci na období 2004 – 2006. Bylo podepsáno 551 smluv na projekty o hodnotě spolufinancování z ERDF na 2,03 mld. zůl, což vyčerpalo dostupné prostředky z ERDF pro tuto prioritu. U priority 2 *Bezprostřední podpora podnikání* bylo podáno 32 300 návrhů o hodnotě dofinancování z ERDF 12,9 mld. zůl. Nakonec bylo podepsáno 14 300 projektů o finančním objemu 2,8 mld. zůl z ERDF, což vyčerpalo dostupnou alokaci pro dané programovací období. V rámci priority 3 *Technická pomoc* bylo zažádáno o dofinancování na 143,7 mil. zůl z ERDF, v rámci 416 žádostí o spolufinancování (188 % alokace na období 2004 – 2006). Dostupné finanční prostředky z ERDF umožnily financování 282 projektů o celkové hodnotě 76,7 mil. zůl.

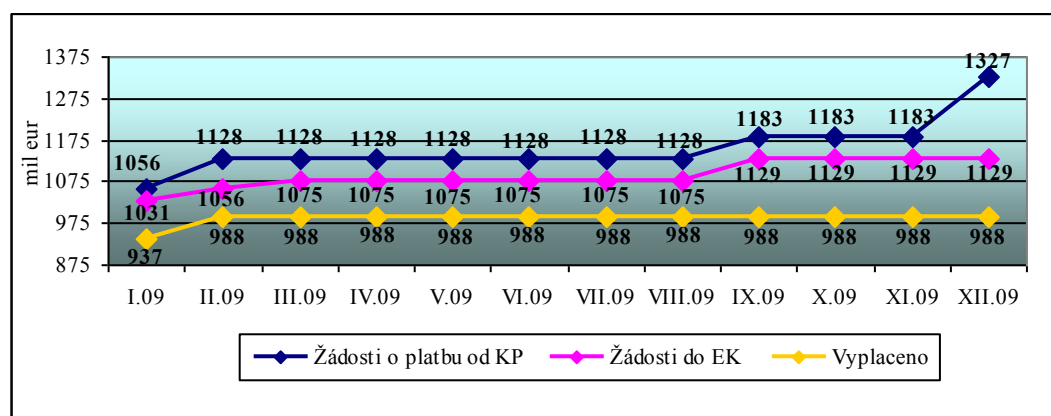
Graf 5.5: Hodnota podaných návrhů, podepsaných smluv a uskutečněných plateb SOP WKP jako % vyjádření realizace na období 2004 – 2006 (stav k 31. 12. 2009)

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

Řídící orgán OP překázal platebnímu orgánu v roce 2009 sedm návrhů o refundaci na celkovou hodnotu 295,9 mil. EUR, tzn. že od začátku realizace programu bylo zažádáno o 1 327 mld. EUR (106 % alokace unijní zdrojů na období 2004 – 2006).

Graf 5.6: Hodnota žádostí od KP, hodnota návrhů o refundaci certifikovaných žádostí o platbu poslány EK a hodnota vyplacených žádostí v rámci SOP WKP (stav k 31. 12. 2009)

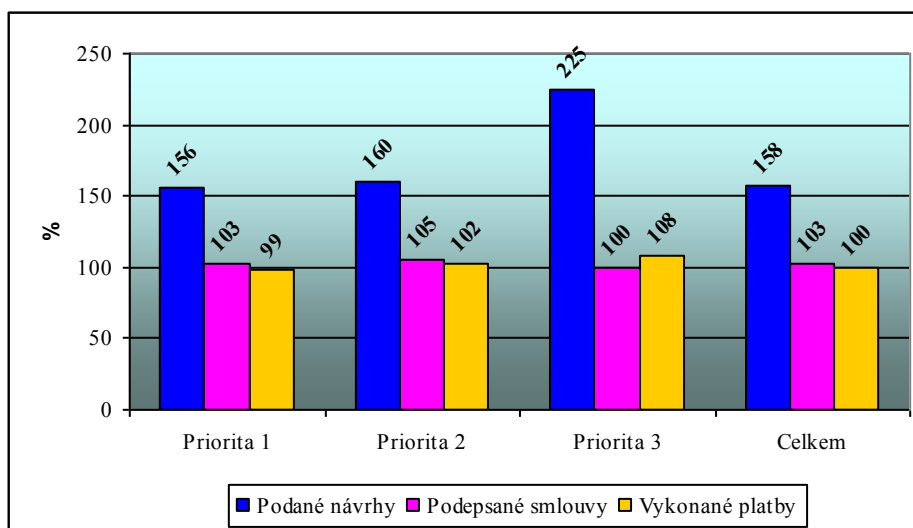
Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

OP Restrukturalizace a modernizace potravinářského průmyslu a rozvoj venkovských oblastí

Od začátku realizace programu bylo podáno 72 500 návrhů o spolufinancování, 50 300 vydaných rozhodnutích a 50 000 realizovaných projektů. V rámci Priority 1 *Podpora změn v zemědělsko--spotřebitelském sektoru* bylo podáno 57 400 žádostí o dotaci, které činily 156 % alokace, podepsáno 39 700 vydaných rozhodnutích, které představovaly 103 % alokace a realizováno bylo 39 500 projektů, jejichž hodnota představovala 99 % alokace z EAGGF.

U Priority 2 *Rovnovážený rozvoj venkovských oblastí* bylo podáno 14 500 žádostí, jejichž hodnota činila 160 % alokace, podepsáno 10 200 smluv s hodnotou 105 % alokací realizováno 10 000 projektů, jejichž objem spolufinancování ze zdrojů EU představoval 102 % alokací pro dané období. V rámci Priority 3 *Technická pomoc* bylo předloženo 510 žádosti s 225 % alokací a realizováno bylo 419 projektů z EAGGF, u kterého hodnota realizace byla 108 %.

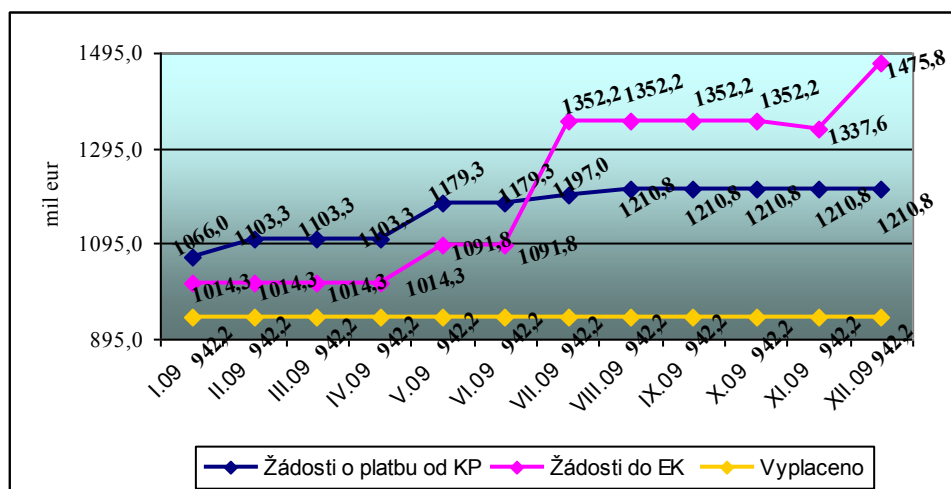
Graf 5.7: Hodnota podaných návrhů, podepsaných smluv a uskutečněných plateb SOP ROL jako % vyjádření realizace na období 2004 – 2006 (stav k 31. 12. 2009)

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

Od začátku realizace programu do konce roku 2009 bylo polskou stranou předáno EK 35 návrhů o refundaci certifikovaných žádostí o platbu předaných EK, které činilo 1,19 mil. EUR, což představovalo 100 % alokace pro období 2004 – 2006.

Graf 5.8: Hodnota žádostí od KP, hodnota návrhů o platbu poslány EK a hodnota vyplacených žádostí v rámci SOP ROL (stav k 31. 12. 2009)

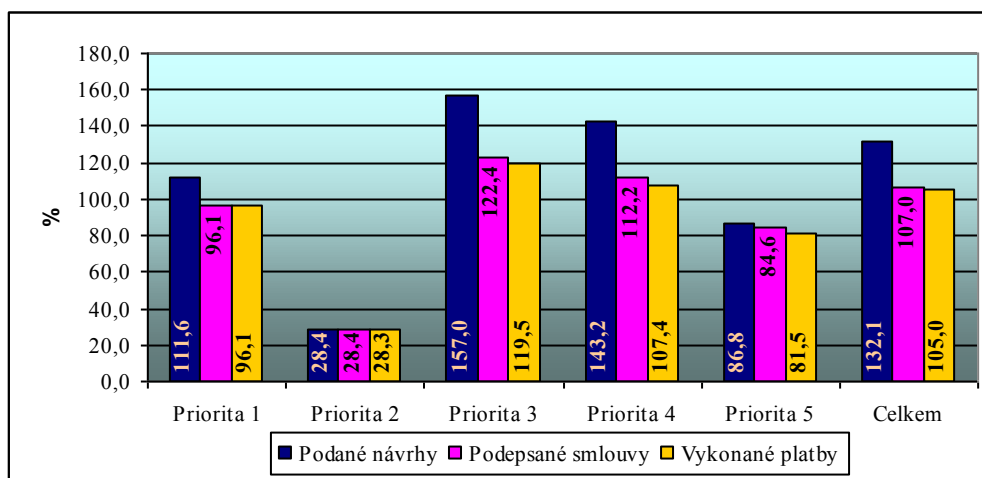
Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

OP Rybolov a výrobky z ryb

Od začátku OP bylo podáno 4 149 žádostí o dotaci, kdy hodnota spolufinancování ze zdrojů EU činila 963,18 mil. zř (132,1 % alokace). Během první poloviny roku 2009 bylo v rámci prodloužení OP podáno 90 návrhů o finančním objemu 26 mil. zř. V rámci Priority 1 *Přizpůsobení zásobám* bylo podáno 480 žádostí s objemem unijní podpory o 31 mil. zř. U Priority 2 *Obnova a modernizace rybářských lodí* bylo předloženo 179 žádostí o finanční pomoc 7,83 mil. zř a 159 smluv bylo podepsáno o velikost spolufinancování EU 6,97 mil. zř. Priorita 3 *Ochrana a rozvoj vodních zásob, chov ryb, rybí trh* – u této priority bylo podáno 708 návrhů o objemu unijního spolufinancování 476 mil. zř (157 % alokace) a podepsáno 596 smluv o hodnotě 371 mil. zř, což představuje 122 % alokace pro dané programovací období.

U Priority 4 *Jiné činnosti* bylo předloženo 3 020 žádostí s hodnotou unijní pomoci 153 mil. zř, což činilo 143,2 % alokace na celé programovací období. Podepsáno bylo 2 905 vydaných rozhodnutí o spolufinancování na 120 mil. zř ze zdrojů EU (112,2 % alokace). Souhrnně bylo v rámci Priority 5 *Technická pomoc* podepsáno 32 smluv, jejichž hodnota finančního příspěvku EU byla 8,4 mil. zř (84,6 % alokace). Do konce roku 2009 byly realizovány platby o hodnotě 8,1 mil. zř (81,5 % alokace).

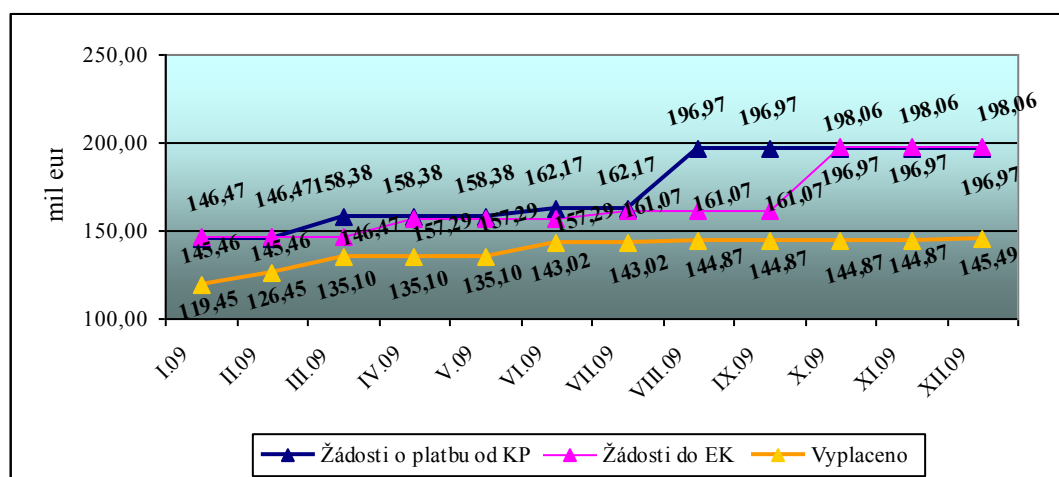
Graf 5.9: Hodnota podaných návrhů, podepsaných smluv a uskutečněných plateb SOP RYB jako % vyjádření realizace na období 2004 – 2006 (stav k 31. 12. 2009)

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

V roce 2009 předal platební orgán Evropské komisi 20 návrhů o refundaci certifikovaných žádostí o platbu, jejichž hodnota představovala 98,10 % alokace pro roky 2004 – 2006. Níže uvedený graf 5.10 představuje vývoj žádostí během roku 2009.

Graf 5.10: Hodnota žádostí od KP, hodnota návrhů o platbu poslány EK a hodnota vyplacených žádostí v rámci SOP RYB (stav k 31. 12. 2009)

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

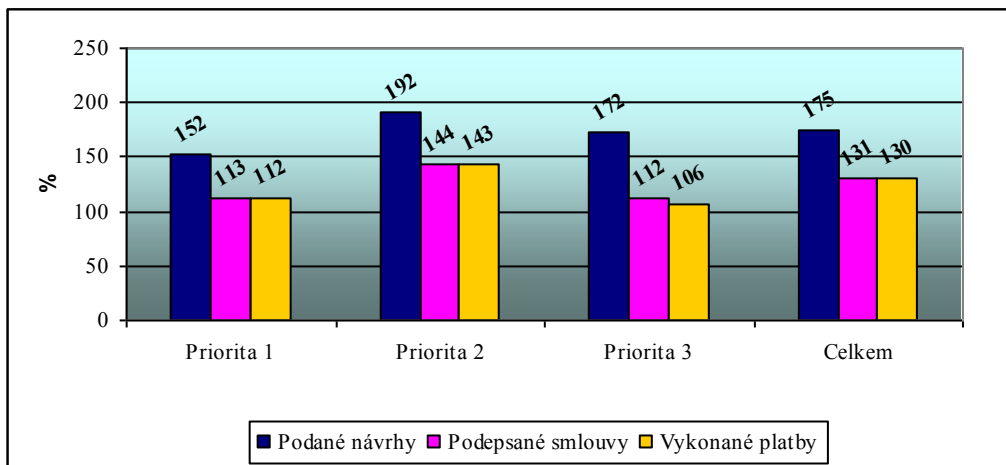
OP Doprava

Dne 30. června 2009 skončilo prodloužené období daného programu. Do konce roku bylo ukončeno a spolufinancováno 147 projektů. V rámci Priority 1 *Rovnovážený rozvoj dopravy* bylo podáno 52 návrhů o dotaci o celkové hodnotě spolufinancování z unijních zdrojů 2 653 mil. zř, bylo podepsáno 31 smluv o dotaci o velikosti unijní pomoci 1 983 mil. zř. U Priority 2 *Bezpečnější silniční infrastruktura* bylo složeno 132 návrhů o dotaci s unijním spoluúčastí

5,127 mil. zł, z čehož bylo podepsáno 89 projektů o souhrnné hodnotě unijního příspěvku z ERDF 3 671 mil. zł. Celkově v Prioritě 3 *Technická pomoc* bylo podáno 42 návrhů o dotaci z ERDF 67,2 mil. zł a podepsáno bylo 24 smluv o hodnota 41,1 mil. zł.

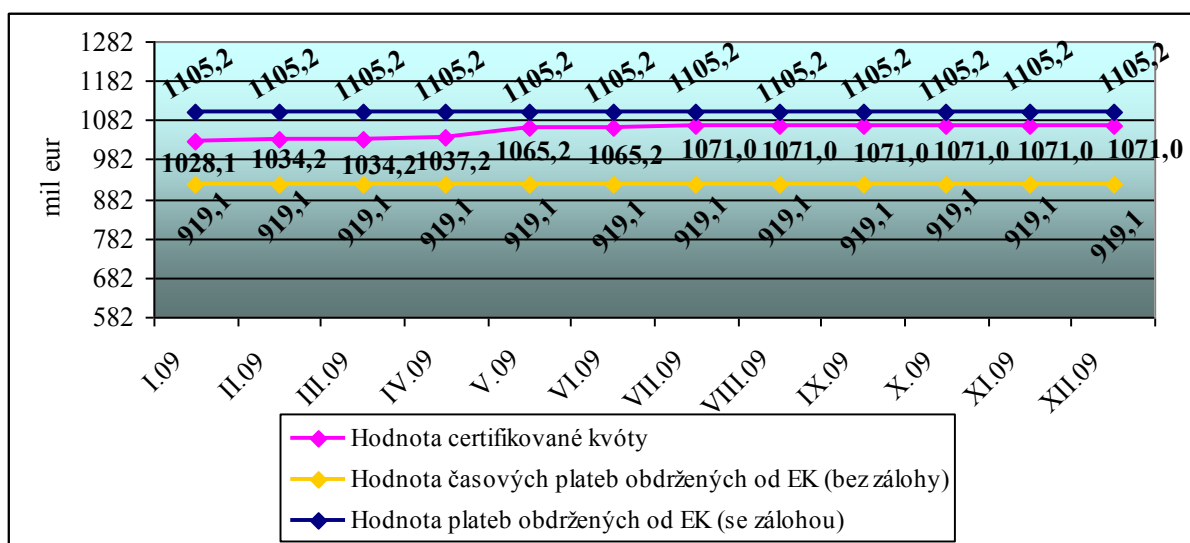
Graf 5.11: Hodnota podaných návrhů, podepsaných smluv a uskutečněných plateb SOP TGM jako % vyjádření realizace na období 2004 – 2006 (stav k 31. 12. 2009)

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

Od začátku realizace programu bylo předáno EK návrhy o hodnotě 1 373,3 mil. EUR, což představuje 89,2 % alokace. Platby se zálohou obdržených od EK byla 919,1 mil. EUR, tj. 79 % alokace. Společně se zálohou od EK obdržela polská strana do konce roku 2009 1 105,2 mil. EUR, což činí 95 %. Zbývajících 5 % obdrží Polsko po odevzdání závěrečných dokumentů.

Graf 5.12: Hodnota certifikované kvóty a plateb obdržených od EK v rámci SOP TGM(stav k 31. 12. 2009)

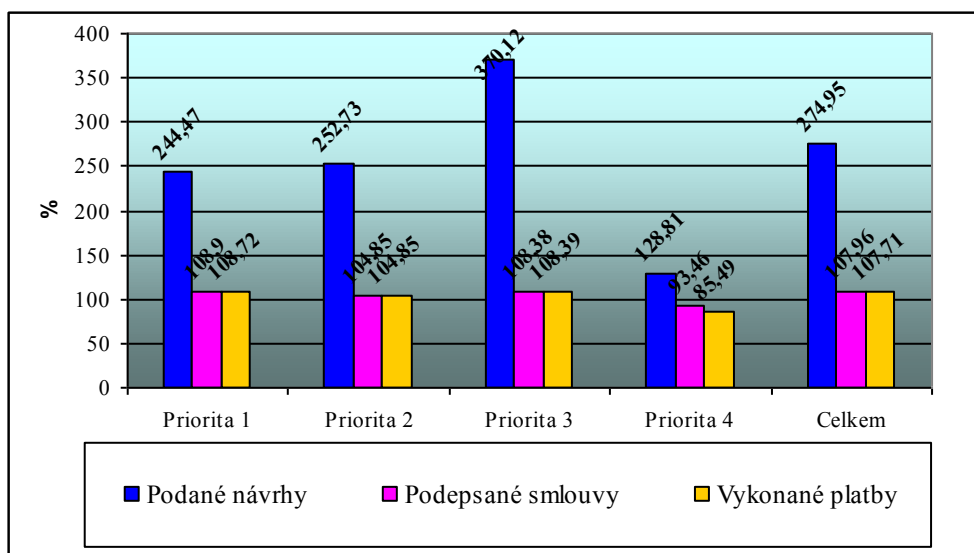
Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

Integrovaný operační program regionálního rozvoje

I přestože u tohoto programu byla možnost čerpání prodloužena o půl roku, do června 2009, nebylo o toto prodloužení mezi příjemci zájem. Ti se spíše zaměřili na realizaci a dokončení projektů. V rámci veškerých priorit (Priorita 1 *Budova a modernizace infrastruktury podporující zvětšení konkurenceschopnosti regionů*, Priorita 2 *Zesílení rozvoje lidských zásob v regionech*, Priorita 3 *Místní rozvoj* a Priorita 4 *Technická pomoc*) bylo podepsáno necelých **13 500 projektů** o celkové hodnotě spolufinancování **12,2 mld. zł**, což představuje 107,7 % přiznané alokace. Kromě Priority 4 překročily platby 100 % alokovaných prostředků.

Graf 5.13: Hodnota podaných návrhů, podepsaných smluv a uskutečněných plateb

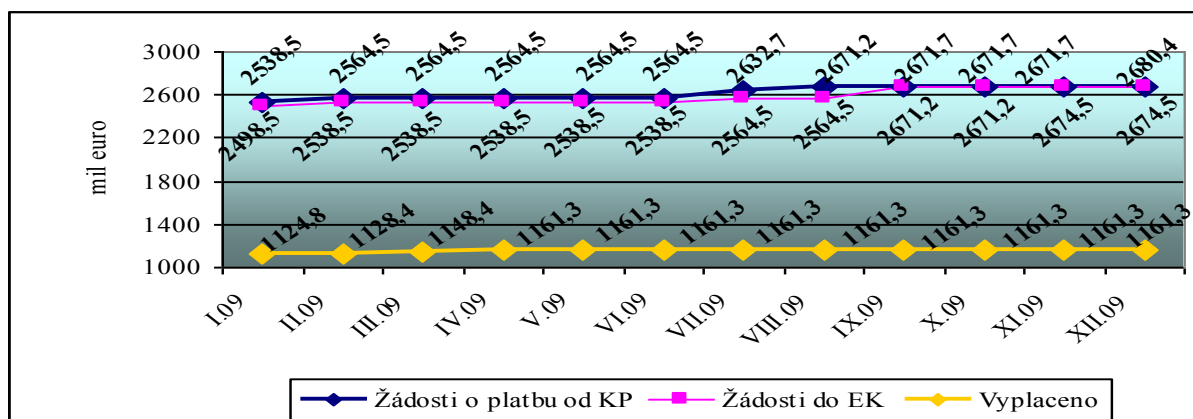
ZPÖRR jako % vyjádření realizace na období 2004 – 2006 (stav k 31. 12. 2009)

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

V souladu se stavem na konci prosince 2009 byla celková hodnota návrhů o refundaci certifikovaných žádosti o platbu 2,683 mld. EUR, které byly prostřednictvím platebním orgánů poslány EK. Tato částka obsahovala 2,277 mld. EUR z ERDF a 405,9 mil. EUR z EFS.

Graf 5.14: Hodnota žádostí od KP, hodnota návrhů o platbu poslány EK a hodnota vyplacených žádostí v rámci ZPORR (stav k 31. 12. 2009)

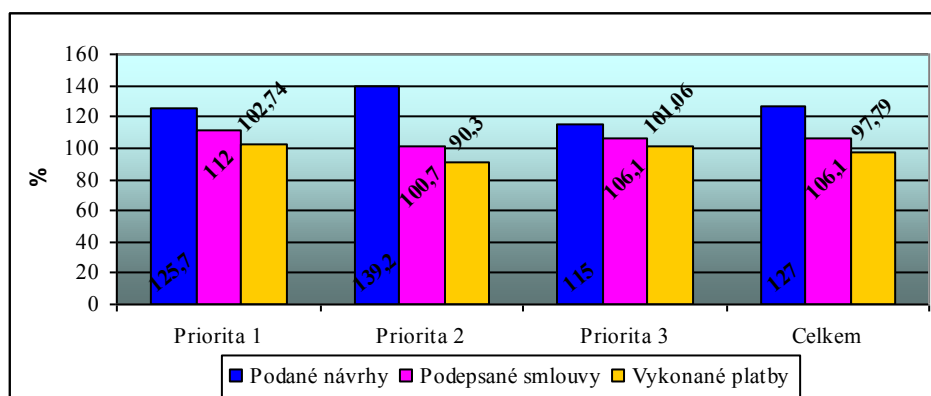

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

OP Technická pomoc

V rámci programu bylo zrealizováno a uzavřeno 155 projektů s celkovou finanční hodnotou 138 772 660,25 zł a v tom hodnota spolufinancování z ERDF 104 079 494,28 zł. Od začátku realizace programu bylo vyplaceno 14 mil. zł, což činilo 97 % alokace pro dané období. U Priority 1 *Podpora řízení, monitorování, oceňování a kontroly* bylo uzavřeno 87 projektů s celkovým finančním objemem 35 427 950,77 zł. V rámci Priority 2 *Podpora informačního monitorovacího systému a finanční kontroly* bylo uskutečněno 36 projektů s finanční pomocí z ERDF o objemu 34 092 183,44 zł s 90,3 % alokací pro období 2004 - 2006. 32 projektů o hodnotě 34 559 360,07 zł se podílelo na realizaci Priority 3 *Propagace strukturálních fondů*, přičemž realizace činí 101,06 %.

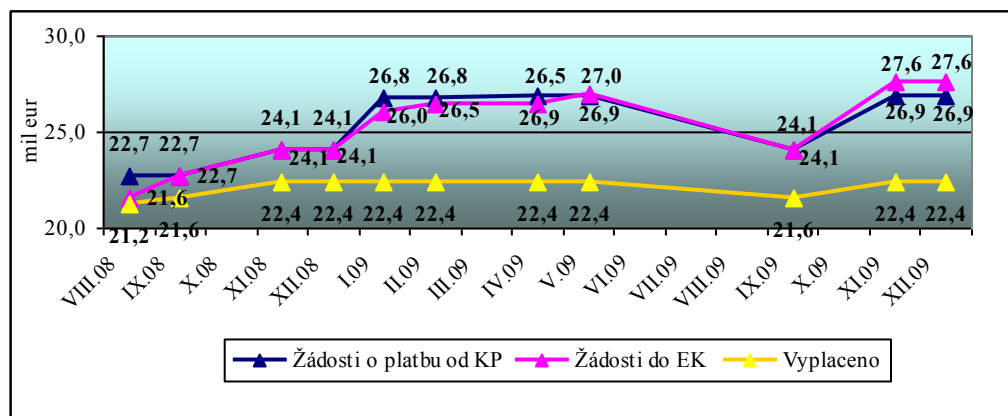
Graf 5.15: Hodnota podaných návrhů, podepsaných smluv a uskutečněných plateb SOP TP % vyjádření realizace na období 2004 – 2006 (stav k 31. 12. 2009)

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

Do konce roku 2009 polská strana předala EK žádost o platbu na celkovou kvótu 27,6 mil. EUR, což stanovilo 97,7 % alokace pro období 2004 – 2006.

Graf 5.16: Hodnota žádostí od KP, hodnota návrhů o refundaci certifikovaných žádostí o platbu poslány EK a hodnota vyplacených žádostí v rámci SOP TP (stav k 31. 12. 2009)

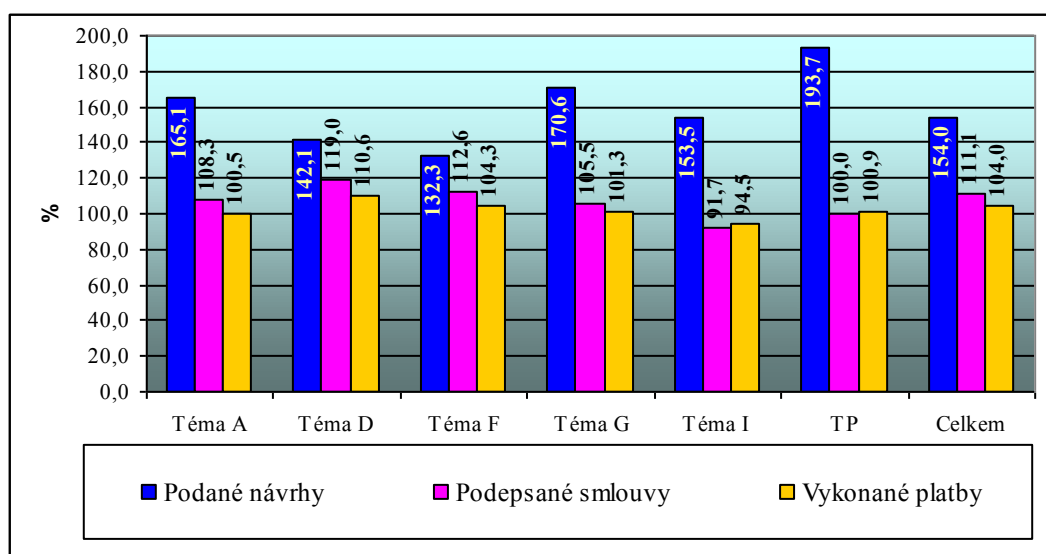

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

CIP EQUAL

U této iniciativy Polsko nežádalo o prodloužení termínu. Na základě stavu k 31. 12. 2009 hodnoty podepsaných smluv představovaly 567 002 259 zł (111 % alokace). Velikost plateb vyplacených příjemcům k 31. 12. 2009 byla 530 805 898 zł.

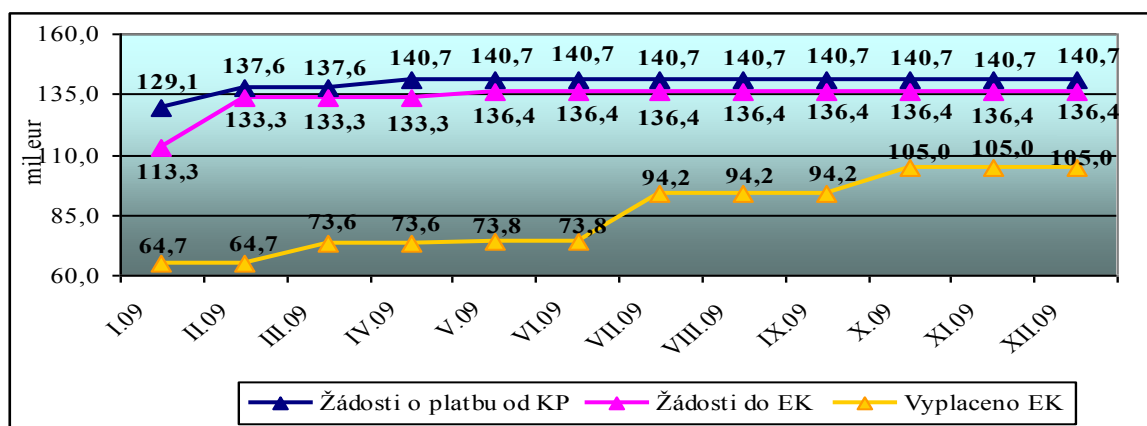
Graf 5.17: Hodnota realizace podaných návrhů, podepsaných smluv a uskutečněných plateb v rámci CIP Equal v % na období 2004 – 2006 (stav k 31. 12. 2009)

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

Řídící orgán předal platebnímu orgánu návrh o refundaci certifikovaných žádostí na hodnotu 140,7 mil. EUR, což činilo 105,8 % realizace závazků na období 2004 – 2006. Hodnota návrhů o platbu směřovaných k EK činila 136,4 mil. EUR (101,8 % realizace závazků), zatímco hodnota proplacená EK byla 105,8 mil. EUR, což vyneslo 79 % realizace závazků.

Graf 5.18: Hodnota žádostí od KP, hodnota návrhů o platbu poslány EK a hodnota vyplacených žádostí v rámci CIP Equal (stav k 31. 12. 2009)

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

CIP INTERREG

Iniciativa **Interreg III A** byla prodloužena do 30. Června 2009. Tabulka 5.3 překládá přehled realizovaných projektů Interreg III A. V rámci **Interregu III B** se Polsko účastnilo dvou programů – CADSES (Central Adriatic Danubian South-Eastern European Space) a BSR (Baltic Sea Region). Do 89 projektů se zúčastnily polští partneři **Interregu III C**, kdy hodnota dofinancování překračovala 13 mil. EUR z ERDF.

Tabulka 5.3: Přehled realizovaných programů v rámci CIP Interreg III A

Program CIP Interreg III A 2004 - 2006	Alokace 2004 - 2006 (ERDF v mil EUR)	Potvrzené projekty	Zrealizované projekty	Platba KP z ERDF v r. 2009 (tis zl)	Vyčerpané prostředky od začátku trvání projektu (v tis. zl)	Vyčerpaná alokace
PL-MV	29,9	218	201	17 695	109 076	100,00%
PL-BB	30	114	108	2 788	119 269	99,98%
PL-SN	26,6	123	108	6 330	101 993	100,00%
PL-ČR	18	187	181	884	66 147	99,04%
PL-SVK	10,7	76	76	1 551	41 238	100,00%
PBU	37,8	223	216	9 455	137 301	98,79%
LPR	23,9	167	165	14 190	87 251	99,89%
Celkem	176,9	1108	1055	52 893	662 275	99,66%

Pozn.: kurz EUR/ZL= 1/4,1635

Zdroj: MRR, červen 2010; vlastní úprava

Tabulka 5.4: Přehled realizace jednotlivých OP v rámci období 2004 – 2006 (v % alokovaných prostředků, alokace = 100)

OP	Podané návrhy	Podepsané platby	Vykonané platby
ZPORR	274,95	107,96	107,71
SOP WKP	366	103	103
SOP TGM	175	131	130
SOP PT	127	106,1	97,79
SOP RZL	182,9	100,4	100,1
SOP ROL	158	103	100
SOP RYBY	132,1	107	105

Zdroj: MRR, 2010; vlastní úprava

Na základě výše uvedené tabulky 5.4 lze říci, že největší pozornosti mezi příjemci se těšil OP Růst konkurenceschopnost hospodářství, kdy podané návrhy od příjemců představovaly 366 % dostupné alokace. Nejúspěšnějším operačním program byl v období 2004 – 2006 OP Doprava, kdy hodnota podepsaných smluv přesahovala 130 % alokovaných prostředků pro tento program. Naopak jako nejhorší program v rámci čerpání strukturální pomoc lze vyhodnotit OP Technická pomoc, avšak i tento program lze dle mého názoru hodnotit jako úspěšný, jelikož podepsané návrhy přesahují 100 % alokace a vykonané platby se blíží k 100 % čerpání. Celkově lze z těchto údajů vyvodit, že čerpání strukturální pomoci ve zkráceném programovacím období 2004 – 2006 bylo v Polsku úspěšně realizováno.

5.3 On-going evaluace NSS 2007 - 2013

Na základě údajů vygenerovaných systémem KSI SIMIK 07 – 13 bylo od začátku programovacího období 2007 – 2013 až do 10. dubna 2011 podáno 169 400 žádostí s celkovou finančním požadavkem 384,5 mld. zł. Během stejného časového období bylo s příjemci podepsáno 53 291 smluv na částku 236,5 mld. zlotých (163,3 mld. zł bude financováno z unijních zdrojů), přičemž hodnota podepsaných smluv představuje 62,3 % alokace na období 2007 – 2013.

Tabulka 5.5: Přehled realizace NSS

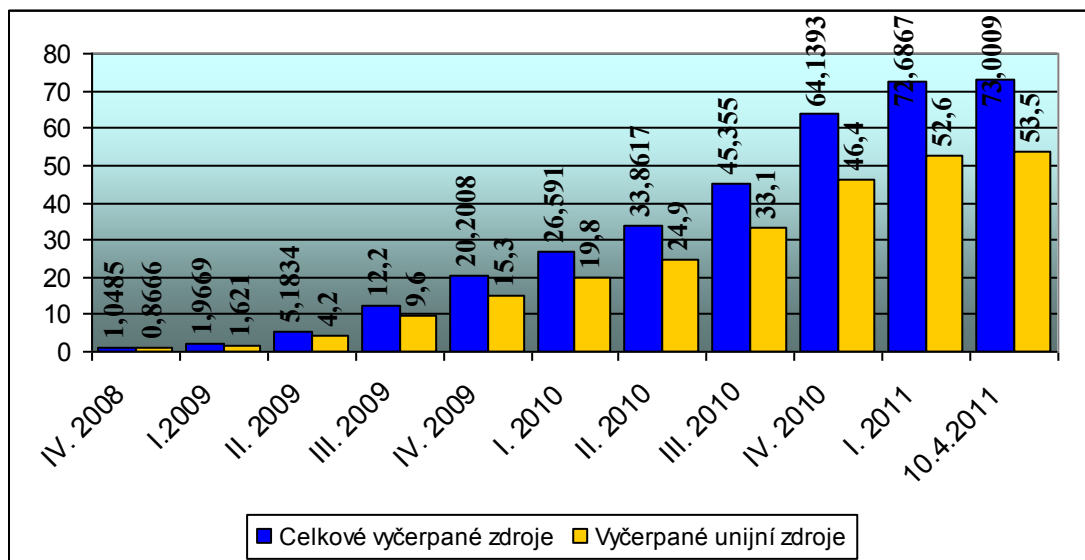
	Předložené projekty		Schválené projekty			
	počet	finanční nárok (mld. zł)	počet	Celkový finanční nárok (mld. zł)	Finanční nárok ze strany EU (mld. zł)	% alokace na období 2007 - 2013
IV. 2008	38 663	69,8	6 189	N/A	8,1	3,3
I. 2009	50 532	99,9	9 822	N/A	15,6	5,1
II. 2009	69 716	147	14 087	N/A	29,8	10,2
III. 2009	86 509	196,7	19 301	72,6	52,5	19,7
IV. 2009	100 470	232,2	25 786	97,3	68,1	24,9
I. 2010	116 472	272,2	30 860	121,2	85,2	32,5
II. 2010	132 538	295,9	36 557	147,7	103,3	38,8
III. 2010	147 465	345	41 907	185,9	130,3	49,8
IV. 2010	158 470	366,1	50 459	223,4	154,4	58,1
I. 2011	164 662	377,9	53 307	234,5	161,9	61,9
10.4.2011	169 400	384,5	53 921	236,5	163,3	62,3

Pozn.: N/A – údaj není k dispozici

Zdroj: MRR, 2008 - 2011; vlastní úprava

Níže uvedený graf 5.19 poskytuje průběžný přehled čerpání finančních prostředků, a to jak celkových, tak z unijních zdrojů.

Graf 5.19: Přehled vyčerpaných finančních prostředků na úrovni NSS (mld. zł)

Zdroj: MRR, 2008 - 2011; vlastní úprava

K 31. března 2010 bylo podáno v rámci 16 ROP 41 558 návrhů o dotaci na celkovou kvótu 90, 28 mld. zů. K realizaci bylo potvrzeno 23 239 návrhů, přičemž bylo podepsáno 20 743 smluv, kdy 48,5 mld. zů bude financováno z unijních zdrojů – tato částka představuje 73,5 % alokace na období 2007 – 2013.

Tabulka 5.6: Přehled podaných a potvrzených žádostí (stav k 31. 3. 2011)

	Podané žádosti o dotaci		Potvrzené žádosti o dotaci	
	Počet	Hodnota celkového spolufinancování (mil. zů)	Počet	Hodnota celkového spolufinancování (mil. zů)
PO IG	18 542	69 553	7 061	30 894
PO IIS	2 494	116 026	1 382	84 613
PO KL	104 790	94 189	42 511	38 286
PO PT	228	1 116	221	1 055
PO RPW	150	6 382	132	5 939

Zdroj: MRR, 2011; vlastní úprava

Níže uvedená tabulka 5.7 poskytuje přehled o sektorových programech a jejich stavu k 31. 3. 2011 a tabulka 5.8 znázorňuje realizaci regionálních operačních programů, tyto dvě tabulky jsou klíčovými zdroji pro tuto práci v rámci střednědobé evaluace programovacího období 2007 – 2013 v Polské republice.

Tabulka 5.7: Souhrn podepsaných smluv a žádostí o platbu (stav k 31. 3. 2011)

	Vydaná rozhodnutí				Žádosti o platbu		
	Počet	Objem kvalifikovaných nákladů (mil. zů)	Hodnota spolufinancování z EU (mil. zů)	% realizace na období 2007 - 2013	Objem uznatelných nákladů (mil. zů)	Hodnota spolufinancování z EU (mil. zů)	% realizace na období 2007 - 2013
PO IG	6 172	38 923	22 450	68	9 045	5 263	15,9
PO IIS	1 256	82 723	61 070	54,8	16 868	13 607	12,2
PO KL	24 992	27 764	23 103	59,4	14 192	11 804	30,3
PO PT	218	1 398	1 188	57,3	776	660	31,8
PO RPW	125	7 379	5 451	59,9	2 031	1 765	19,4

Zdroj: MRR, 2011; vlastní úprava

Na základě procentního vyjádření realizace jednotlivých sektorových operačních programů v tabulce 5.7 lze vidět, že hodnota vydaných rozhodnutí **u všech OP přesahuje 50 %**, což lze hodnotit jako velmi pozitivní stav realizace čerpání strukturální pomoci EU v Polsku. Jako nejúspěšnější program v oblasti podepsaných smluv se jeví OP Inovativní ekonomika, kdy hodnota podepsaných smluv představují 68 % alokace pro období 2007 – 2013. Co se týče žádostí o platbu tak mezi nejúspěšnější patří OP Lidské zdroje a OP Technická pomoc, u kterých realizace přesahuje 30 %.

Tabulka 5.8: Stav realizace ROP (stav k 31. 3. 2011)

	Návrhy spolufinan- cování (mil. zł)	Potvrzené návrhy k realizaci (mil. zł)	Počet podepsaných smluv	Hodnota podepsaných smluv (mil. zł)	Alokace podepsaných smluv na období 2007 - 2013 (%)
Dolnoslezské	5 053	4 074	1 214	3 223	66,6
Kujavsko- pomořské	4 070	2 975	1 208	2 802	73,9
Lodžské	5 283	3 597	930	3 057	76,2
Lublińské	7 275	3 414	1 665	2 936	63,7
Lubuňské	2 990	1 878	744	1 496	85,4
Malopolské	5 472	4 607	1 760	4 086	79,4
Mazovské	15 261	5 264	941	4 205	57,6
Opolské	2 459	1 996	939	1 606	94,3
Podkarpatské	5 469	4 023	1 341	3 344	73,8
Podleské	3 496	2 243	824	1 965	77,4
Pomořské	5 802	4 101	1 244	3 287	93,1
Slezské	9 622	5 310	2 661	4 432	64,9
Svatokřížské	2 756	2 203	879	1 857	64,2
Varmijsko- mazurské	4 698	3 501	1 527	3 000	72,6
Velkopolské	7 007	5 158	1 876	4 907	96,7
Západopomořanské	3 567	2 494	990	2 313	69,4
Σ	90280	56838	20743	48516	73,5

Zdroj: MRR, 2011; vlastní úprava

Stav realizace u regionálních operačních programu nelze hodnotit nijak jinak než jako **velmi úspěšný**, kdy veškerá vojvodství přesahují alokací podepsaných smluv 50 % v polovině programovacího období 2007 - 2013. Mezi nejvíce úspěšná vojvodství se řadí Opolské, Pomořské a Velkopolské, u nichž procentní alokace vydaných rozhodnutí přesahuje **90 %**.

6 Závěr

V rámci regionální politiky EU jsou snižovány hospodářské, sociální a teritoriální disparity mezi členskými státy EU a jejich regiony, které nepříznivě ovlivňují rozvoj Unie. I přestože Polsko čerpalo předvstupní pomoc ze zdrojů Evropské unie, samotným vstupem do EU, dnem 1. května 2004, se Polské republice otevřela cesta k čerpání většího objemu unijních prostředků na zlepšení a rozvoj nejen problémových částí Polska.

V rámci zkráceného programovacího období 2004 – 2006 byla v Polsku alokována strukturální pomoc EU ve výši **12 809,7 mil. EUR** pro regiony NUTS II v Polsku, které všechny spadaly do Cíle 1. Rámec podpory Společenství Polska byl naplňován prostřednictvím **sedmi sektorových operačních programů** a také pomocí **programů Iniciativ Společenství** Interreg a Equal. 8 631,1 mil. EUR bylo stanoveno jako finanční pomoc pocházející z strukturálních fondů určené z větší části (8 275,8 mil. EUR) na realizaci CSF. Zbývajících 345,3 mil. EUR bylo vymezeno na realizaci Iniciativ Společenství Interreg (221,4 mil. EUR) a Equal (133,9 mil. EUR). Přes Fond soudržnosti bylo alokováno 4 178,6 mil. EUR.

Do konce roku 2009 byly Evropské komisi zaslány žádosti o platbu s celkovou kumulativní hodnotou ve výši 8 054 mil. EUR, což představuje **93,7 % alokace na období 2004 – 2006**. Od spuštění jednotlivých programů k 31. 12. 2009 realizovala Evropská komise platby (bez záloh) na účet příjemců v celkové výši 6 780 mil. EUR, což představuje 78,9 % alokace pro dané období. Souhrn realizovaných plateb a záloh, které byly poskytnuty Evropskou komisí činil 8 139 mil. EUR, což je přibližně **94,8 % alokace finančních zdrojů ze strukturálních fondů na období 2004 – 2006**.

Je však důležité zmínit, že Evropská komise si rezervuje 5 % alokace přidělených v jednotlivých programech, které státy obdrží po předložení závěrečných dokumentů. V případě, že státy neodevzdají závěrečné dokumenty tato rezerva se jim automaticky ruší. Pro účely ex-post evaluace byly využity zdroje, které zahrnovaly data k 31. 12. 2009. Toto datum je důležité z časového hlediska, jelikož Polsko má lhůtu pro odevzdání závěrečných dokumentů od března 2010 (OP Technická pomoc a Interreg III A PL – SVK) do února 2011 (Interreg III A PL-BY-UA). Na webových stránkách ministerstva regionálního rozvoje či na webových stránkách, které se speciálně věnují evaluaci NRP 2004 – 2006, NSS 2007 – 2013 a strukturálních fondů, nebylo možné nalézt jakoukoliv informaci, která by potvrdila nebo

vyvrátila skutečnost, že Polsko předalo veškeré závěrečné dokumenty a obdrželo rezervních 5 % alokace.

Evropská rada v prosinci 2005 odsouhlasila, že Polsko bude mít možnost čerpat **67 284 mil. EUR** z finančních zdrojů EU v rámci programovacího období 2007 – 2013 Celková finanční alokace na podporu politiky soudržnosti v Polsku činí 84,2 mld. EUR. Alokace **66,6 mld. EUR** je určena pro cíl Konvergence, do kterého spadá celé území Polské republiky. Tento cíl je realizován pomocí šestnácti regionálních operačních programů a pěti programů na nadnárodní úrovni. Zbývajících **700 mil. EUR** je určeno pro realizaci cíle Evropská územní spolupráce a pro Evropský nástroj partnerství a sousedství. Finanční pomoc EU je poskytována ze strukturálních fondů (ERDF s podílem na celkové alokaci 26,3 % a ESF s 11,5 %) a z Fondu soudržnosti, jehož podíl na celkové alokaci je 40,5 %.

Od začátku programovacího období 2007 – 2013 do **10. dubna 2011** bylo podáno 169 400 žádostí o dofinancování s celkovým finančním požadavkem 384,5 mld. zł. Současně bylo během stejného časového období podepsáno **53 291 smluv** na částku **236 mld. zł**, kdy unijní pomoc představuje **62,3% alokace pro dané období**, tj. 163,3 mld. zł.

Jednotlivé operační programy na nadnárodní úrovni si vedou velmi dobře v čerpání strukturální pomoci. Ke konci března 2011 je u všech operačních programů nasmlouvána částka **přesahující 50 % alokace** na období 2007 – 2013. K 31. 3. 2011 patří mezi nejúspěšnější sektorový operační program Inovativní ekonomika, který má podepsané smlouvy na hodnotu představující 68 % alokace (22 450 mil. zł). Zbýající sektorové operační programy mají následující stav realizace: OP Rozvoj východního Polska 59,9 % alokace, OP Lidské zdroje 59,4 % alokace, OP Technická pomoc 57,3 % alokace, OP Infrastruktura a ŽP 54,8 % alokace.

Čerpání strukturální pomoci u regionálních operačních programů je možné hodnotit rovněž pozitivně, jelikož u všech šestnácti vojvodství jsou již podepsány smlouvy, jejichž hodnota **přesahuje 57 %** celkové alokace finančních prostředků vymezených na období 2007 - 2013 „Nejhůře“ si na tom v čerpání finančních zdrojů ze strukturálních fondů EU stojí Mazovské vojvodství, které má nasmlouváno 57,6 % alokace (941 podepsaných smluv na 4 205 mil. zł). Následující vojvodství patří mezi „hvězdy“ v čerpání strukturální pomoci EU, kdy jejich hodnoty podepsaných **přesahují 90 % alokace** na období 2007-2013: Opolské (939 smluv na částku 1 606 mil. zł), Pomořské (1 244 smluv na 3 287 mil. zł) a Velkopolské (1 876 smluv na 4 907 mil. zł).

Z výše uvedených informací vyplývá, že **cíl diplomové práce** – poskytnout analýzu a evaluaci strukturální pomoci EU v Polsku v rámci zkráceného programovacího období 2004 – 2006 a současně programovacího období 2007 – 2013 se zaměřením na finanční pokrok čerpání strukturální pomoci - **byl splněn**.

Suma uskutečněných plateb a záloh, které Evropská komise poskytla, činila 8 139 mil. EUR, což je přibližně **94,8 %** alokace. V případě hypotézy, že Polsko obdrželo za odevzdání závěrečných dokumentů Evropské komisi rezervních 5% alokace (suma 99,8 % alokace), by bylo možné potvrdit předpoklad, že Polsko vyčerpalo maximální možnou alokaci finančních zdrojů poskytnutých ze strukturálních fondů na období 2004 – 2006. Avšak tuto skutečnost nebylo možné ověřit, tudíž **nelze jednoznačně potvrdit** základní hypotézu diplomové práce.

První dílčí hypotéza počítala s předpokladem, že v polovině programovacího období 2007 – 2013 budou podepsány smlouvy o hodnotě minimálně 50 % alokace na dané období. Na základě informací uvedených v diplomové práci **lze** tuto dílčí hypotézu jednoznačně **potvrdit**, neboť minimální hodnota u sektorových operačních programů činí 54,8 % a u regionálních operačních programů je 57,6 %. Tvrzení druhé dílčí hypotézy nebylo možné jakkoliv ověřit a následně dané tvrzení vyvrátit či potvrdit. Je však nesporným faktem, že kvalitní programovací dokumenty strukturální pomoci EU v Polsku přispívají k efektivnímu čerpání finančních zdrojů.

Seznam použité literatury

Knihy

1. BIELEŇ, S. *Polska – Unia Europejska*. Uniwersytet Warszawski, Institut nauk politycznych, 2003. 453 s. ISBN 83-924-816-0-3.
2. BOHÁČKOVÁ, I.; HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.
3. BOKAJLA, W.; DZIUBKA, K. *Unia Europejska – leksykon integracji*. Wydawnictwo EUROPA, 2003. 695 s. ISBN 83-88962-55-8.
4. DOLNICKI, B. *Samorząd terytorialny*. 4. wydanie. Warszawa, 2009. 418 s. ISBN 978-83-7601-451-7.
5. EUROPEAN COMISSION - DG REGIO. *Práce pro regiony, regionální politika EU 2007 – 2013*. Úřad pro úřední tisky, 2008. 34 s. ISBN 92-79-03772-2.
6. EUROPEAN COMISSION - DG FOR EMPLOYMENT, SOCIAL AFFAIRS AND EQUAL OPPORTUNITIES. *European Social Fund. 50 years investing in people*. Luxemburg: Office for Official Publications of the European Communities, 2007. 54 s. ISBN 92-79-03357-3.
7. EUROPEAN COMISSION - DG REGIO. *Politika soudržnosti 2007 – 2013. Poznámky a úřední texty*. Belgie, Úřad pro úřední tisky, 2007. 160 s. ISBN 92-79-03801-X.
8. EUROPEAN INSTITUTE FOUNDATION. *SAPARD REVIEW in Bulgaira, Czech Republic, Estonia, Hungary, Latia, Poland and Romania. Impact analysis of the agriculture and rural development*. European Institue Foundation, Duben 2005. 241 s. ISBN 954-9506-17-7.
9. HÁJEK, O, NOVOSÁK, J. *KOHEZNÍ POLITIKA V ŠIRŠÍCH SOUVISLOSTECH*. 1. vyd. Žilina: GEORG, 2010. 216 s. ISBN 978-80-89401-19-2.
10. JANKOWSKA, A.; KIERZKOWSKI, T.; KNOPIK, R. *Fundusze pomocowe dla Polski po akcesji – fundusze strukturalne i Fundusz Spójności*. I wydanie: Warszawa, 2004. 92 s. ISBN 83-88802-79-8.

11. KOWALSKI, T. *Financial reform in emerging market economies. Quantitative and Institutional Issues*. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, 1997. 310 s. ISBN 83-87152-06-4.
12. KOWALSKI, T. *Institutional change in the European transition economies. The case of Poland*. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, 2010. 336 s. ISBN 978-83-7147-447-3.
13. KOZIOL, K. *Innowacyjność polskich przedsiębiorstw przemysłowych na tle doświadczeń Unii Europejskiej*. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 2007. 256 s. ISBN 978-83-7241-606-3.
14. KRAJEWSKA, A. *Podatki w Unii Europejskiej*. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne. Warszawa, 2010. 311 s. ISBN 978-83-208-1845-1.
15. MAŁUSZYŃSKA, E. *Nowe państwa członkowskie Unii Europejskiej. gospodarka, regiony, lobbying. Doświadczenia pierwszych lat członkostwa*. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, 2010. 271 s. ISBN 978-83-7417-433-6.
16. MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO. *Polska i jej fundusze*. Warszawa, 2009. 31 s. ISBN 978-83-7610-136-1.
17. MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO. *Przewodnik po Narodowej Strategii Spójności*. Warszawa, 2009. 75 s. ISBN 978-83-7610-132-3.
18. NOVOTNÁ, M. *Regionální politika EU. Studijní opora pro distanční vzdělávání*. 1. vyd. Ostrava, 2007. 210 s. ISBN 978-80-248-1413-1.
19. TELEP, J. *Gospodarka Polski przed i po wstąpieniu do Unii Europejskiej*. Wyższa szkoła cła i logistyki, 2008. 169 s. ISBN 978-83-89226-53-2.
20. WOJTKOWSKA-LODEJ, G. *Polska w Unii Europejskiej umiarkowania i możliwości po 2004 roku*. Wydanie I: Warszawa, 2003. 391 s. ISBN 83-7378-059-9.
21. WOŚ, B. *Rozwój regionów i polityka regionalna w Unii Europejskiej oraz w Polsce*. Oficyna wydawnicza politechniki Wrocławskiej: Wrocław, 2005. 176 s. ISBN 83-7085-866-X.
22. WYKRĘTOWICZ, S. *Samorząd w Polsce. Istota, formy, zadania*. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej. Poznań 2008. 408 s. ISBN 978-83-7205-260-5.

Časopisy

23. ČS, A.S. – EU OFFICE. *Měsíčník EU aktualit č. 53*. Praha: Česká spořitelna, EU Office, únor 2008. 18 s. ISSN 1801-5034.
24. ČS, A.S. – EU OFFICE. *Měsíčník EU aktualit č. 71*. Praha: Česká spořitelna, EU Office, srpen 2009. 22 s. ISSN 1801-5034.
25. ČS, A.S. – EU OFFICE. *Měsíčník EU aktualit č. 76*. Praha: Česká spořitelna, EU Office, leden 2010. 22 s. ISSN 1801-5034.
26. ČS, A.S. – EU OFFICE. *Měsíčník EU aktualit č. 90*. Praha: Česká spořitelna, EU Office, březen 2011. 21 s. ISSN 1801-5034.
27. EUROPEAN COMMISSION - DG REGIO. *Politika soudržnosti EU 1988 - 2008. Investice do budoucnosti Evropy*. Belgie: Úřad pro oficiální publikace Evropských společenství, 2008. 35 s. ISSN 1725-8197.
28. EUROPEAN COMMISSION - DG REGIO. *Inforegio Panorama – Regionální politika, udržitelný rozvoj a klimatické změny*. Luxemburg: Úřad oficiálních publikací Evropských společenství, březen 2008. 22 s. ISSN 1725-8197.
29. EUROPEAN COMMISSION - DG REGIO. *Inforegio Panorama – Regiony jako partneři. Cíl evropské územní spolupráce*. Luxemburg: Office for Official Publications of the European Communities, prosinec 2007. 22 s. ISSN 1725-8197.
30. EUROPEAN COMMISSION - DG REGIO. *Inforegio Panorama – Nejvhodnější postupy v regionálním rozvoji*. Luxemburg: Office for Official Publications of the European Communities, květen 2005. 22 s. ISSN 1725-8197.
31. GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY. *Efektywność wykorzystania energii w latach 1998 – 2008*. Warszawa, 2010. 56 s. ISBN 1732-4939.

Elektronické publikace

32. BIURO ANALYZ SEJMOWYCH. *Innowacyjność polskiej gospodarki* [online]. 2008. [cit. 2011-03-26]. Dostupný z WWW: <[http://parl.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/768E7B17906BB610C12574190041F765/\\$file/infos_030.pdf](http://parl.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/768E7B17906BB610C12574190041F765/$file/infos_030.pdf)>.
33. COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES. *Report from the Commission – General Report on Pre-Accession Assistance (PHARE-ISPA-*

- SAPARD) in 2001* [online]. 2003. [cit. 2010-06-11]. Dostupný z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!DocNumber&lg=en&type_doc=COMfinal&an_doc=2003&nu_doc=329>.
34. EUROPEAN COMMISSION – DG ENTERPRISE AND INDUSTRY. *Innovation Union Scoreboard 2010* [online]. February 2011. [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.proinno-europe.eu/inno-metrics/page/innovation-union-scoreboard-2010>>.
35. EUROPEAN FUNDS PORTAL. *European Territorial Co-operation* [online]. 2007. [cit. 2010-06-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.ewt.gov.pl/english/Strony/Introduction.aspx>>.
36. EUROPEAN FUNDS PORTAL. *Technical Assistance* [online]. 2007. [cit. 2010-06-12]. Dostupný na WWW: <<http://www.popt.gov.pl/english/Strony/Introduction.aspx>>.
37. EVROPSKÝ PARLAMENT, RADA EVROPSKÉ UNIE. *Nářízení evropského parlamentu a rady (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999*. [online]. 2006. [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0012:0018:cs:PDF>>.
38. EVROPSKÝ PARLAMENT, RADA EVROPSKÉ UNIE. *Nářízení parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999* [online]. 2006. [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <[http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/feeder/ce_1080\(2006\)_cs.pdf](http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/feeder/ce_1080(2006)_cs.pdf)>.
39. EVROPSKÝ PARLAMENT, RADA EVROPSKÉ UNIE. *Nářízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1783/1999 ze dne 21. června 1999 o Evropském fondu pro regionální rozvoj* [online]. 1999. [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:14:01:31999R1783:CS:PDF>>.
40. FUNDUSZE EUROPEJSKIE. *Program operacyjny Kapitał Ludzki* [online]. 2007. [cit. 2010-06-12]. Dostupný z WWW:

<http://www.efs.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty%20programowe/Attachments/87/POKL_zatwierdzony_7092007.pdf>.

41. FUNDUSZE STRUKTURALNE. *Community Support Framework* [online]. 2006. [cit. 2010-06-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl/English/Community+Support+Framework/General+description/>>.
42. FUNDUSZE STRUKTURALNE. *Narodowy plan rozwoju 2004 – 2006* [online]. Warszawa, 2003. [cit. 2010-06-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl/NR/rdonlyres/0E78615C-59E3-4906-B8CE-7B2BEE892F2D/21491/NPR20042006.pdf>>.
43. FUNDUSZE STRUKTURALNE. *Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007 – 2013* [online]. Warszawa, 2003. [cit. 2010-06-12]. Dostupný z WWW: <http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl/informator/nsro/programy/porpw_24lipca.pdf>.
44. FUNDUSZE EUROPEJSKIE. *Podstawy Wsparcia Wspólnoty* [online]. 2003. [cit. 2011-04-21]. Dostupný z WWW: <http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl/NR/rdonlyres/3FAE9823-CD76-4125-A6E2-D7D340AB5E50/22279/pww_podstawowe_informacje2.pdf>.
45. KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ. *Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu. Finanční výhledy 2007-2013* [online]. Brusel, 2004. [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/cs/com/2004/com2004_0487cs01.pdf>.
46. MD. *Nařízení Rady (ES) č. 1164/94 ze dne 16. května 1994 o zřízení Fondu soudržnosti* [online]. 1994. [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <http://www.mdcr.cz/cs/Evropska_unie/Fondy_EU/Fond_soudrznosti/Dokumenty/dokumenty.htm>.
47. MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH. *Unia europejska. Informátor o programech pomocowych* [online]. [cit. 2011-03-21]. Dostupný z WWW: <[http://www.cie.gov.pl/HLP/files.nsf/0/7A6FC64E144AEC80C1256E7B00485FE4/\\$file/inf09.pdf](http://www.cie.gov.pl/HLP/files.nsf/0/7A6FC64E144AEC80C1256E7B00485FE4/$file/inf09.pdf)>.

48. MMR. *Strategie regionálního rozvoje 2007 – 2013* [online]. [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.mmr.cz/getdoc/f77e14bc-2c26-4884-9fda-b47c24a5294b/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-pro>>.
49. MRR. *Operational Programme Infrastructure and Enviroment* [online]. 2007. [cit. 2010-06-12]. Dostupný z WWW: <http://www.mrr.gov.pl/english/european_funds_2007_2013/european_funds_2007_2013/POiS/Documents/7122008_POiS_ENG.pdf>.
50. MRR. *Operational Programme Innovative Economy 2007 – 2013* [online]. 2007. [cit. 2010-06-12]. Dostupný z WWW: <http://www.mrr.gov.pl/english/european_funds_2007_2013/european_funds_2007_2013/POIG/Documents/innowacyjnagospodarkaang1704.pdf>.
51. MRR. *National Cohesion Strategy 2007 – 2013* [online]. 2007. [cit. 2010-06-12]. Dostupný z WWW: <[http://www.mrr.gov.pl/english\(strategies/nss/strony/nss.aspx](http://www.mrr.gov.pl/english(strategies/nss/strony/nss.aspx)>.
52. MRR. *Evaluacja ex-post Narodowego planu rozwoju 2004 - 2006* [online]. 2010. [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: <http://www.ewaluacja.gov.pl/Evaluacja_ex_post_NPR/Documents/Evaluacja_ex_post_NPR_07_12_10.pdf>.
53. PAiIZ. *List of Major Foreign Investors in Poland* [online]. December 2009. [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <http://www.paiz.gov.pl/publikacje/inwestorzy_zagraniczni_w_polsce>.
54. PORTAL FUNDUSZY EUROPEJSKICH. *Poziom wdrażania funduszy* [online]. 2010. [cit. 2011-04-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/AnalizyRaportyPodsumowania/poziom/Strony/default.aspx>>.
55. RADA EVROPSKÉ UNIE. *Nařízení Rady (ES) č.1084/2006 ze dne 11. července 2006 o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č.1164/94* [online]. 2006. [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <[http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/cohesion/ce_1084\(2006\)_cs.pdf](http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/cohesion/ce_1084(2006)_cs.pdf)>.

56. RADA EVROPSKÉ UNIE. *Nařízení Rady (ES) č. 1264/1999 ze dne 21. června 1999, kterým se mění nařízení (ES) č. 1164/94 o zřízení Fondu soudržnosti* [online]. 1999. [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/content/cs/02_pdf/00_6_cf_2_cs.pdf>.
57. RADA EVROPSKÉ UNIE. *Nařízení Rady (ES) č. 1265/1999 ze dne 21. června 1999, kterým se mění příloha II nařízení (ES) č. 1164/94 o zřízení Fondu soudržnosti* [online]. 1999. [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:14:01:31999R1265:CS:PDF>>.
58. RADA EVROPSKÉ UNIE. *Nařízení Rady (ES) č. 1260 ze dne 21. června 1999 o obecných ustanoveních o strukturálních fondech* [online]. 1999. [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:14:01:32002R2012:CS:PDF>>.
59. RADA EVROPSKÉ UNIE. *Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999* [online]. 2006. [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=36867849-de60-463f-b806-3adcbcb6fc76>>.
60. ZAHRADNÍK, P. *Nové iniciativy kohezní politiky: JASPERS, JEREMIE, JESSICA* [online]. Praha, 2006. [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/JaspJeremJessic.pdf>>.
61. ZAHRADNÍK, P. *Regionální politika EU a její finanční nástroje* [online]. Praha, 2004. [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Regional_policy.pdf>.
62. WORLD ENERGY COUNCIL. *2007 Survey of Energy Resources* [online]. 2007. [cit. 2011-03-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.worldenergy.org>>.

WWW stránky

63. *BusinessInfo* [online]. Regionální a strukturální politika Evropské unie. 2010. [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/regionalni-a-strukturalni-politika/1000521/4283>>.

64. *EurActiv.cz* [online]. Regionální politika. 2011. [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.euractiv.cz/regionalni-rozvoj/clanek/regiony-se-chystaji-vyuzit-pravomoci-kttere-jim-dava-lisabonska-smlouva-007075>>.
65. *Evropský sociální fond v ČR* [online]. Nařízení parlamentu a Rady (ES) č. 1784/1999 ze dne 12. července 1999. 2005. [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.esfcr.cz/narizeni-parlamentu-a-rady-es-c-1784-1999-ze-dne-12-cervence>>.
66. *European Funds Portal* [online]. Nařízení European Funds System. 2009. [cit. 2011-04-14]. Dostupný z WWW: <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/English/System/Strony/European_Funds_System.aspx>.
67. *Ewaluacja* [online]. Ewaluacja w połowie okresu realizacji. 2011. [cit. 2011-04-13]. Dostupný z WWW: <http://www.ewaluacja.gov.pl/Sloownik/Strony/sloownik_ewaluacja_mid_term.aspx>.
68. *Fondy EU* [online]. SFC2007. 2011. [cit. 2011-04-12]. Dostupný z WWW: <[http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/S/SFC2007-\(System-for-Fund-management-in-the-Europea\)](http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/S/SFC2007-(System-for-Fund-management-in-the-Europea))>.
69. *GUS – Główny urząd statystyczny* [online]. Polska – wskaźniki makroekonomiczne. 2011. [cit. 2011-04-05]. Dostupný z WWW: <http://www.stat.gov.pl/gus/wskazniki_makroekon_PLK_HTML.htm>.
70. *GUS – Główny urząd statystyczny* [online]. Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes - NTS. 2011. [cit. 2011-04-05]. Dostupný z WWW: <http://www.stat.gov.pl/gus/5840_5955_ENG_HTML.htm>.
71. *Ministerstwo finansów* [online]. Obecny system podatkowy. 2011. [cit. 2011-03-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.mf.gov.pl/dokument.php?const=3&dzial=155&id=12092>>.
72. *Ministerstwo Rozwoju Regionalnego* [online]. Dokumenty i przydatne linky. 2011. [cit. 2011-04-05]. Dostupný z WWW: <http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/prezydencja/dokumenty_linki/strony/glowna.aspx>.

73. *Państwowy Instytut Geologiczny* [online]. Surowce mineralne Polski. 2010. [cit. 2011-03-16]. Dostępny z WWW: <http://old.pgi.gov.pl/surowce_mineralne/index.htm>.
74. *Polski portal finansowy* [online]. Polityka spójności priorytetem MRR podczas polskiej prezydencji. 2011. [cit. 2011-04-05]. Dostępny z WWW: <http://www.bankier.pl/wiadomosci/print.html?article_id=2318032>.
75. *Portal Funduszy Europejskich* [online]. Analizy raporty i podsumowania. [cit. 2011-04-18]. Dostępny z WWW: <<http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/ANALIZYRAPORTYPODSUMOWANIA/Strony/default.aspx>>.
76. *Regional Policy - Inforegio* [online]. Cohesion Policy 2007 - 2013. 2011. [cit. 2011-03-11]. Dostępny z WWW: <http://ec.europa.infomaniak.ch/regional_policy/atlas2007/poland/index_en.htm>.
77. *WUP Toruń* [online]. Liczba bezrobotnych w województwie. 2011. [cit. 2011-04-05]. Dostępny z WWW: <<http://www.wup.torun.pl/statystyka/bezrobotni.php?do=pokaz&jump=-83>>.

Seznam zkratek

BY	Bělorusko
CF	Cohesion Fund Fond soudržnosti
CIP	Community Initiative Program Program Iniciativy Společenství
CSF	Community Support Framework Rámec podpory Společenství
CSG	Community Strategic Guidelines Strategické obecné zásady Společenství
ČR	Česká republika
GUS	Główny urząd statystyczny Hlavní statistický úřad
EAGGF	European Agricultural Guidance and Guarantee Fund Evropský zemědělský podpůrný a garanční fond
EIB	European Investment Bank Evropská investiční banka
ES	Evropská společenství
EU	European Union Evropská unie
EUR	Euro
EK	Evropská komise
ERDF	European Regional Development Fund Evropský fond regionálního rozvoje
ES	Evropská společenství
ESF	Evropský sociální fond
FDI	Foreign Direct Investment Přímé zahraniční investice
FIFG	Financial Instrument for Fisheries Guidance Finanční nástroj pro podporu rybolovu
FS	Strukturální fondy
HDP	Hrubý domácí produkt
HSS EU	Hospodářská a sociální soudržnost Evropské unie
IROP	Integrated Regional Operational Programme

	Integrovaný regionální operační program
ISPA	Instrument for Structural Policies for Pre-accession Nástroj pro strukturální politiku v předvstupním období
IT	Informační technologie
KJO	Krajowa Jednostka Oceny
KP	Konečný příjemce
KSI	Krajowy System Informatyczny Krajový informační systém
LAU	Local Administrative Unit Místní administrativní jednotka
MD	Ministerstvo dopravy
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
MRR	Ministerstvo rozwoju regionalnego Ministerstvo regionálního rozvoje
NH	Národní hospodářství
NRP	Narodowy plan rozwoju Národní rozvojový plán
NSS	Narodowa Strategia Spójności Národní strategie soudržnosti
NUTS	Nomenclature of Units for Territorial Statistics Nomenklatura územních statistických jednotek
OP	Operational Programme Operační program
PO IG	OP Inovativní ekonomika
PO IIS	OP Infrastruktura a životní prostředí
PO KL	OP Lidský kapitál
PO PT	OP Technická pomoc
PO RPW	OP Rozvoj východního Polska
PAIiZ	Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych Polská agentura informací a zahraničních investic
PHARE	Poland and Hungary Assistance for the Restructuring of the Economy Pomoc Polsku a Maďarsku při přestavbě jejich ekonomiky
PHARE CBC	Phare Crossborder
PL	Polsko
PLN	polský zlotý

PPS	Purchasing power standard Standard kupní síly
PR	Public relations
ROP	Regional Operational Programme Regionální operační program
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development Speciální přístupový program pro rozvoj zemědělství a venkova
SEA	Single European Act Jednotný evropský akt
SFC2007	System for Fund management in the European Community 2007 – 2013
SPO	Sektorowy program operacyjny Sektorový operační program
SOP ROL	SOP Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich SOP Restrukturalizace a modernizace potravinářského průmyslu a rozvoj venkovských oblastí
SOP RYB	SOP Rybołówstwo i przetwórstwo ryb SOP Rybolov a výrobky z ryb
SOP RZL	SOP Rozwój zasobów ludzkich SOP Rozvoj lidských zdrojů
SOP TGM	SOP Transport SOP Doprava
SPO WKP	SOP Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw SOP Růst konkurenceschopnosti hospodářství
SVK	Slovensko
TP	Technická pomoc
UA	Ukrajina
WUP	Wojewódzki urząd pracy Vojvodský úřad práce
ZPORR	Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego Integrovaný operační program regionálního rozvoje
zł	złoty
ŽP	Životní prostředí

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 29. dubna 2011

.....
Bc. Jitka Roubalíková

Adresa trvalého pobytu studenta:
Malá Trávnícká 3, 75002 Přerov

Seznam příloh

Příloha 1.	Cíle regionální politiky EU v období 1994 – 1999
Příloha 2	Srovnání cílů a nástrojů regionální politiky EU v předcházejícím a současném programovacím období
Příloha 3	Výčet ministrů, jejich jednotlivých resortů a politické příslušnosti
Příloha 4	Přehled zásob a těžby vybraných nerostných surovin v Polsku
Příloha 5	Nezaměstnanost v Polsku během let
Příloha 6	Odstupňování počtu radních v gminách
Příloha 7	NUTS II Vojvodství
Příloha 8	Finanční rámec politiky HSS EU 2007 – 2013
Příloha 9	Finanční rámec Národní strategie soudržnosti 2007 – 2013
Příloha 10	Priority a finanční alokace OP Lidský kapitál
Příloha 11	Priority a finanční alokace OP Rozvoj východního Polska
Příloha 12	Priority a finanční alokace OP Infrastruktura a životní prostředí
Příloha 13	Priority a finanční alokace OP Inovační ekonomika
Příloha 14	Priority a finanční alokace OP Technická pomoc
Příloha 15	Finanční alokace jednotlivých ROP
Příloha 16	Schéma vazby jednotlivých orgánů angažovaných v realizaci jednotlivých OP